PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 35 lir

Leto XVII. - Št. 114 (4888)

TRST, torek 16. maja 1961

V Ženevi so se končno sporazumeli o laoških zastopnikih na konferenci

Dean Rusk je moral popustiti in privoliti v navzočnost predstavnikov Patet Laosa - Konferenca bo obravnavala samo mednarodno plat laoškega vprašanja - Šihanuk bo verjetno predsedoval prvi seji

ŽENEVA, 15. — ženevska konferenca o Laosu se bo končno začela jutri, 16. maja ob 17. uri. To sta danes uradno sporočila oba predsednika, angleški zunanji minister lord Home in sovjetski zunanji minister Gromiko po dolgih pogajanjih z ameriškim državnim tajnikom Deanom Ruskom, ki so trajala ves dan. Rusk je na britanski pritisk končno popustil in privolil, da se konference udeležijo predstavniki vseh treh laoških struj, to je predstavniki zakonite vlade, predstavniki uporniške vlade iz Vientiana in predstavniki Patet Laosa.

Zadevno uradno sporočilo se glasi: «Oba predsednika sta se sporazumela, da skličeta prvo sejo mednarodne konference za rešitev laoškega vprašanja v torek, 16. maja ob 17. uri. Oba predsednika se strinjata, da se konference udeležijo laoški predstavniki, katerih navzočnost bo predlagala ena država ali več držav udeleženk konference. Oba predsednika menita, da mora konferenca obravnavati samo mednarodno plat laoškega vprašanja.»

Uradno izjavo obeh predsednikov sta na tiskovni konferenci prebrala angleški predstavnik John Russel in sovjetski predstavnik Harlamov. Ne eden ne drugi ni povedal, ali bo delegacija laoške uporniške vlade udeležila konference ali ne. Angleški predstavnik je izjavil, da se bo videlo ob začetku jutrišnje seje. Dodal je, da se lord Home in Gromiko ne bosta več sestala do jutri popoldne. Harlamov je pripomnil, da se bo konferenca začela tudi brez udeležbe delegacije uporniške vlade Buna Uma, in da bosta zadeve, ki se tičejo udeležencev, uredila oba predsednika med sejo.

V diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da se bo delegacija Buna Uma odločila, ali naj se udeleži seje ali ne, po prihodu voditelja delegacije, ki ima priti še to noč.

Zvedelo se je, da je ameriški državni tajnik Dean Rusk obvestil davi Homeja in Gromika, da čeprav ZDA niso zadovoljne «s čudnimi sporazumi glede vabil «vladni in uporniški delegaciji», vendar sprejemajo kompromisno formulo, ki so jo pripravili, da preprečijo razbitje konference.

Vprašanje treh laoških delegacij je bilo rešeno tako, da se nobena ne more označiti za edino predstavnico Laosa in nobena ni dobila položaja «opazovalca». Vse tri delegacije bodo lahko udeležene pri debati.

Kmalu po sporočilu, da bo konferenca začela svoje delo jutri, je ameriška delegacija objavila izjavo, v kateri poudarja, da so ZDA mnenja, da je «laoška kraljeva vlada, uradna vlada Laosa in edina oblast, ki ima pravico govoriti v imenu naroda». «Ameriška delegacija je upoštevala splošno razpoloženje ostalih delegatov, da bi bilo umestno, da konferenca sliši mnenje ostalih predstavnikov, s katerimi ima laoška vlada sedaj diskusije v Laosu. To je za posebno koristno, n. pr. ko se govori o vprašanjih, ki se tičejo sporazumov za ustavitev sovražnosti, če vsi udeleženci želijo res neodvisen Laos. Če je prava nevtralnost spoštovana od vseh strani, bi konferenca lahko kmalu dosegla sporazum.»

Izjava pravi na koncu, da je ameriška delegacija bila in je tudi sedaj pripravljena začeti konferenco na podlagi vabil, ki sta jih poslala 24. aprila oba predsednika ženevske konference. Izjava trdi, da se je začetek konference zakasnil «zaradi novih predlogov, da bi se dela konference udeležili nekateri Laočani, ki jih nihče ne priznava, da imajo status vlade».

Zvedelo se je, da sta formulo, ki je omogočila začetek konference, v glavnem pripravili angleška in indijska delegacija, tako da bodo Američani lahko sedeli ob isti mizi s predstavniki Patet Laosa. Do sedaj je ameriška delegacija odklanjala udeležbo na konferenci, če ne bi delegaciji Patet Laosa podelil inižji položoj kakor dvema laoškima delegacijama. (Suvane Fume in Buna Uma). S poudarjanjem obeh predsednikov, da bo konferenca obravnavala samo mednarodno plat laoškega vprašanja, je bilo tudi poudarjeno po mneju ZDA, da udeležba Patet Laosa ni noben precedent za njegov avtomatičen vstop v katero koli prihodnjo laoško koalicijsko vlado. To je izključno notranja zadeva Laosa, ki jo morajo rešiti Laočani sami.

Začetek konference so določili šele za 17. uro in to verjetno zaradi tega, da omogočijo kamboškemu predsedniku Šihanuku prihod v Ženevo in da mu eventualno poverijo predsedstvo. Dodajajo še, da jutrišnja seja ne bo samo formalnega značaja, temveč bodo delegati takoj načeli bistvo posameznih vprašanj.

Iz Pnom Penha poročajo, da sta Suvana Fuma in Sufanuvong odklonila vabilo Šihanuka, naj prideta v Pnon Penh, da se sestaneta z voditelji vientianske vlade, da bi se skupno sporazumeli o politični ureditvi Laosa. V odgovoru se oba voditelja toplo zahvaljujeta Šihanuku za njegove pobude, dodajata pa, da je po njunem mnenju preuranjen sleherni sestanek treh strani na najvišji ravni, ker sedanji pripravljalni razgovori niso še odstranili raznih ovir. Izjava dodaja, da je bolje sestajati se v Ban Namonu, kjer je sedaj mednarodna nadzorstvena komisija, kakor pa na tujem ozemlju. Pismo poudarja, da je za sedanje nesporazume kriv Bun Um, ki ni poslal v Ban Namon delegacije, ki bi se lahko pogajala tudi o političnih vprašanjih, kakor je bil obljubil.

V Ban Namonu so razgovori med predstavniki treh struj trajali danes tri ure in nadaljevali jih bodo v sredo. Ko so se ločili, niso še vedeli, da je bil v Ženevi dosežen sporazum o laoškem predstavništvu na konferenci.

—«»—

Spataro v Sarajevu

BEOGRAD, 15. — Italijanski prometni minister Spataro je v spremstvu svojih sodelavcev, pomočnika tajnika za promet Veselinovića in italijanskega veleposlanika v Beogradu Alberta Beria prispel danes v Sarajevo. Spataro se je po obisku pri podpredsedniku izvršnega sveta Bosne in Hercegovine Djuričiču, ogledal znamenitosti mesta in odpotoval v Zenico, kjer si je ogledal železarno.

—«»—

ŽENEVA, 15. — Sovjetski delegat Carapkin je danes izjavil, da je njegova delegacija opozorila, da bo zapustila konferenco o prekinitvi jedrskih poizkusov in obnovila poizkuse, če bo Francija ali katera koli druga država izvršila nove jedrske eksplozije. Carapkin je dodal, da je nevarnost, da francoski poizkusi nepopravljivo prejudicirajo ženevska pogajanja.

Gromiko in D. Rusk po njunem zadnjem razgovoru v Ženevi

Vojaški udar na Južni Koreji
Vzrok: «korupcija politikov»

Vojaški revolucionarni svet je sporočil po radiu, da bo «obdržal tesne odnose s protikomunističnimi zavezniki svobodnega sveta» Ministrski predsednik Čang Mion je v hišnem zaporu

SEUL, 15. — Na Južni Koreji je vojska izvršila državni udar in se polastila oblasti. Seulski radio je javil, da so vojaške oblasti prevzele vse funkcije vlade in ustanovile so vojaški svet, ki ima nalogo upravljati deželo. To so sporočili po močnem streljanju okoli sedeža vlade, ki je trajalo trideset minut. Južnokorejski ministrski predsednik Čang Mion je v hišnem zaporu. Vojaškemu svetu, ki je prevzel oblast, predseduje načelnik glavnega štaba Južne Koreje general Čang Do Jung. Zatrjujejo, da je bil udar izvršen brez prelivanja krvi.

Vojaški svet, ki se je označil za protikomunističnega in «naklonjenega OZN», je po radiu sporočil, da je prevzel oblast, «ker politiki niso poskrbeli, da bi prenehalo trpljenje ljudstva». Sporočilo dodaja, da so oborožene sile prevzele oblast, «ker ne morejo več imeti zaupanja v korumpirane in nesposobne politike». Predstavnik poveljstva Združenih narodov pa je izjavil: «Za sedaj nimamo nič izjaviti, toda nočemo biti vmešani.»

Nadalje je revolucionarni vojaški svet preko radia sporočil, da po daljših borbah, vojska kontrolira vsa važnejša mesta v Južni Koreji. V isti oddaji je radio poudaril, da se je revolucionarni svet obvezal, da bo «tesno sodeloval z ZDA in odločno odstranil korupcijo dosedanje vlade». Razen tega bo obdržal še nadalje «tesne odnose z vsemi protikomunističnimi zavezniki svobodnega sveta», oblast pa bo prepustil «takoj, ko bo ustanovljena močna protikomunistična civilna uprava».

Do sedaj niso objavili še nobenega drugega imena vojaških voditeljev udara, razen generala Canga, ki je načelnik glavnega štaba južnokorejske vojske. Kljub temu pa se domneva, da so resnični tvorci udara mladi polkovniki, ki so nezadovoljni zaradi korupcije, ki vlada v vojski.

Po najnovejših poročilih je bil vojaški udar izvršen zelo naglo, in sicer ponoči, tako da je Seul v torek ob 6. uri po krajevnem času, imel povsem normalen videz, kljub vojaški zasedbi vseh javnih poslopij in vseh strateških točk v mestu. Glede predsednika vlade Cang Miona se je ponovno zvedelo, da se nahaja v svojem stanovanju v hotelu pod nadzorstvom vojaških straž.

Cang Mion je bil prej podpredsednik republike Južne Koreje. Ustavo vlade mu je zaupal Jun Bo Sun, voditelj demokratične stranke, ki je vodil opozicijo proti diktatorju Singmanriju, katerega so v lanskem aprilu odstranili. Jun Bo Sun je bil izvoljen 12. avgusta lani za predsednika republike. Predsednik vlade Čang Mion po prvem neuspelem poskusu sestavil vlado «nacionalne enotnosti», v kateri so bili zastopniki obeh frakcij demokratične stranke: mlade garde, ki jo je vodil Čang Mion in stare garde, ki je podpirala Jun Bo Suna.

Po nekaterih vesteh je nastalo v južnokorejski vojski nezadovoljstvo zaradi čistke, ki jo je začela vlada izvajati po odstranitvi Singmanrija.

Zaradi tega je baje morala biti čistka med vojaškimi poveljniki prekinjena, ker da prav vojska predstavlja glavno protikomunistično silo v Južni Koreji.

—«»—

Gizengova poslanica

STANLEYVILLE, 15. — Predsednik kongoške vlade Antoine Gizenga je poslal vsem državam sveta poslanico, v kateri pravi, da je bil predsednik Kasavubu odstavljen in ne more več govoriti v imenu Konga. «Ministrski svet vlade, ki mu predseduje Gizenga, pravi poslanica, zahteva sklicanje parlamenta, ki je edini vrhovni organ, ki ima pravico urejati kongoško vprašanje. Sklepi, sprejeti izven parlamenta v Coquilhatvillu ali v Tananarivi v ničemer ne obvezujejo prihodnosti Konga».

Na konferenci v Coquilhatvillu, katere se je udeležilo dvanajst delegacij, je Kasavubu dosegel odobritev nove ustave, ki naj bi jo imel Kongo kot federalna država. Sporazumeli so se tudi, da se bo Kongo imenoval «Zvezna republika Kongo».

Včeraj so na tej konferenci sprejeli dve resoluciji. Prva pooblašča leopoldvillsko vlado, da poveri začasni komisiji pripravo nove zvezne ustave, katere načela so na konferenci sprejeli. Resolucija pravi, da bo ustava ratificirana «na podlagi demokratičnega na splošno sprejetega postopka».

Druga resolucija, ki se tiče vojske, pa pravi, da je kongoška vojska «ena in nedeljiva». Ta vojska bo imela poseben statut, predsednik zvezne republike pa bo njen vrhovni poglavar. Vojski bo prepovedana sleherna politična dejavonst. Njeni člani bodo morali spoštovati človeške pravice ter zagotoviti zaščito ljudi in njihovega imetja.

Resolucija določa tudi, da bodo vsi odredi, ki so razmeščeni na kongoškem ozemlju, dobivali ukaze od istega poveljstva in ne bodo mogli v nobenem primeru navezati političnih ali vojaških vezi z oblastmi držav ali s prebivalstvom, kjer bodo razmeščeni.

Poveljstvo Združenih narodov pa je sporočilo, da bo umaknilo svoje čete iz Južnega Kasaja in bodo tam prenehale tudi civilne operacije. Zadevno uradno poročilo pravi: «Nedavni dogodki v Port Franqui, izguba človeških življenj, ki so jih ti dogodki povzročili, ter borbe med plemeni so pripravili poveljstvo Združenih narodov do tega, da iz varnostnih razlogov zbere svoje enote iz Južnega Kasaja (vojaki Gane) na področju Luluaburg (prestolnica Severnega Kasaja)». Evakuacija čet se je že začela.

Moro nenadno sklical sejo vodstva KD

Potrditev dosedanjih smernic za rešitev krize na Siciliji

Vztrajanje pri poskusu centristične deželne vlade narekuje težnja po zavarovanju Fanfanijeve vlade - Pri upravnih volitvah v Dolini Aoste napredovali KPI in KD

(Od našega dopisnika)

RIM, 15. — Po daljšem telefonskem razgovoru s predsednikom vlade Fanfanijem je politični tajnik Krščanske demokracije Moro sklical sejo vodstva stranke, na kateri je poročal o položaju na Siciliji in o političnem položaju po znanih govorih predsednika vlade, v katerih je Fanfani pozval vse štiri stranke, ki podpirajo sedanjo vlado, naj prenehajo z nepotrebnimi polemikami med seboj in naj ga podpirajo do prihodnjih splošnih volitev, ki bodo spomladi leta 1963, ker po njegovem mnenju ni mogoča, v sedanjem položaju, nobena drugačna vladna formula, razen one, ki je omogočila njegovo vlado. S takim stališčem predsednika vlade se v bistvu strinjajo liberalci in socialdemokrati, pa tudi demokristjani (razen levega krila, seveda) smatrajo, da je to sicer precej nestabilno ravnotežje edino možna oblika sodelovanja med temi štirimi strankami v sedanjem položaju.

S takim stališčem predsednika vlade pa se ne strinjajo povsem le republikanci. Razlika v stališčih med KD, PLI in PSDI po tej strani in republikanci po drugi strani zadeva gledanje teh strank na «uporabnost» ali «neuporabnost» italijanske socialistične stranke. Medtem ko prve tri stranke smatrajo, da je sodelovanje s socialisti povsem izključeno, dokler PSI ne prekine dokončno s KPI v sindikatih in organih krajevne uprave, so republikanci mnenja, da je tako stališče ne le izrazito protidemokratično, ampak dejansko le pretveza za izvajanje določene politike pod pritiskom gospodarske desnice znotraj KD in zunaj njenih vrst. Toda tudi kljub takemu svojemu stališču tudi republikanci ne nameravajo delati večjih težav Fanfanijevi vladi, ker pač dobro vedo, da sami ne morejo prisiliti KD, da bi vodila drugačno politiko, hkrati pa ne morejo prevzeti nase odgovornosti za vladno krizo, ki bi v tem položaju vodila neposredno k razpustu parlamenta in razpisu splošnih volitev.

Trdnost sedanje vladne formule je odvisna v glavnem od programa, ki ga sedanja vlada namerava uresničiti. In tu so razlike v gledanju posameznih strank kar precejšnje, zlasti kar zadeva deželno ureditev, šolstvo, proizvodnjo jedrske energije itd. Do danes še niso našli rešitve tem vprašanjem, ki bi do neke mere zadovoljila vse štiri stranke.

Če z današnje seje vodstva KD ni moč pričakovati drugega kot potrditev dosedanje podpore Fanfanijevi vladi, pa se glede krize deželne vlade na Siciliji in njene rešitve napovedujejo novosti, če bo vodstvo KD odobrilo resolucijo, ki so jo predložili sicilski parlamentarci KD in ki jo je na današnji seji vodstva KD obrazložil deželni tajnik KD D'Angelo. V tej resoluciji se namreč predlaga enobarvna deželna vlada KD spričo težkoč, na katere je naletel poskus sestave centristične deželne vlade. Kljub temu pa je vodstvo KD potrdilo dosedanje smernice za rešitev krize na Siciliji.

Zaključke današnje seje vodstva KD je Moro anticipiral v članku, ki ga objavlja jutrišnja številka ilustrirane revije «Epoca». V tem članku Moro zatrjuje, da v sedanjem položaju ni mogoče sestaviti drugačne vlade od one, ki jo je Fanfani sestavil preteklo poletje; po drugi strani pa tudi ni moč misliti na pritegnitev liberalcev, socialdemokratov in republikancev v vlado; zadovoljiti se je treba torej s sedanjo vlado in ji omogočiti, da bo uresničila vse, kar more uresničiti v položaju, ki je pač takšen, kakršen je; skratka: vladati morejo baje le demokristjani s programom, s katerim naj bodo liberalci, socialdemokrati in republikanci v enaki meri zadovoljni in nezadovoljni.

V poslanski zbornici so počastili spomin novinarja Gaetana Nataleja, predsednika parlamentarnega tiska, ki je umrl danes zjutraj, nato pa je poslanec Bersani govoril o 70-letnici enciklike «Rerum novarum» papeža Leona XIII. in jo označil za «enega najvišjih in najznačilnejših dokumentov sodobne zgodovine», (ki pa je ostala v glavnem le papirnati dokument, brez resnejšega vpliva na položaj delavskega razreda).

Prihodnjo sredo bodo na televizijski oddaji «Politična tribuna» nastopile štiri politične osebnosti, in sicer poslanci Giorgio Amendola (KPI), Silvio Gava (KD), Alberto Tremelloni (PSDI) in Giovanni Roberti (MSI), ki bodo sodelovali v diskusiji na temo: «Italijanski Sever in Jug po sto letih zedinjenja». Sodeloval bo tudi strokovnjak za to vprašanje prof. Pasquale Saraceno, diskusijo pa bo vodil Giorgio Vecchietti.

Rezultati upravnih volitev v Dolini Aoste so v glavnem potrdili dosedanje razmerje sil. V mestu Aosti (po dokončnih, še neuradnih podatkih) je KPI prejela 7314 glasov; Union Valdotain 1363; PSI 1158; KD 6553; PSDI 534; PLI 402; MSI 370; trgovci 246; Unione democratica valdostana 229; desničarska koncentracija 176. Zmagala je torej koalicija med KPI, PSI in Union valdotain, ki ima v rokah tudi deželno upravo. V primeri z upravnimi volitvami leta 1956 sta KPI in KD pridobili vsaka po dva svetovalca (prej 16, oziroma 14). PSDI in Union valdotain sta izgubili po enega svetovalca (prej 2, oziroma 4), liberalci in misovci pa so izgubili še tistega svetovalca, ki so ga imeli v prejšnjem občinskem svetu.

Danes se je vršila napovedana splošna stavka kmečkih delavcev, ki jo je proglasila CGIL. Stavke nista podprli CISL in UIL. V zvezi s stavko so se vršila številna zborovanja, na katerih so govorili razni funkcionarji CGIL.

A. P.

Pred bližnjim sestankom Kennedyja in Hruščeva?

Danes bo Kennedy sprejel Menšikova - Kennedy odpotuje danes v Kanado - ZDA še vedno nasprotujejo sprejemu Kitajske v OZN

WASHINGTON, 15. — Bela hiša je sporočila, da bo Kennedy sprejel jutri ob 10 po krajevnem času sovjetskega poslanika Menšikova. Sestanek je zahteval Menšikov. Navzoč bo tudi pomočnik državnega tajnika Chester Bowles. Načelnik tiskovnega urada Bele hiše Salinger je izjavil, da Menšikov ni povedal, o čem želi govoriti s Kennedyjem.

Domneva se, da ima Menšikov poslanico Hruščeva za Kennedyja. Opazovalci povezujejo napovedani razgovor z govoricami o morebitnem bližnjem sestanku med Kennedyjem in Hruščevom.

Davi je v zvezi s temi govoricami načelnik tiskovnega urada Bele hiše Salinger izjavil, da sedaj ni nobenega načrta za tak sestanek.

Kljub temu uradnemu zanikanju pa vztrajno krožijo v diplomatskih krogih govorice o možnosti takega sestanka na Dunaju, v Ženevi ali v Stockholmu po uradnem potovanju Kennedyja v Pariz.

Salinger ni hotel odgovoriti na vprašanje, ali se razmišlja o možnosti takega sestanka. Medtem so nekateri vidnejši predstavniki ameriškega senata ugodno reagirali na možnost takega sestanka. Senator Mansfield je izjavil, da bi tak sestanek bil priporočljiv in da bi se izplačalo sklicati ga. Senator Humphrey je izjavil: «Upam, da se bo predsednik sestal s Hruščevom. Imam največje zaupanje v spretnost predsednika». Senator Fulbright je dejal: «Hotel bi da bi ta sestanek imel neuraden značaj in da bi ga spremljalo kolikor mogoče manj hrupa». Republikanski senator Bridges pa je izjavil: «Ne vidim nobene škode v takem sestanku. Ne bi mu nasprotoval, toda pričakoval bi zelo malo rezultatov».

Ameriški državni tajnik D. Rusk je v Ženevi izjavil, da nima nobenih informacij glede morebitnega sestanka med Hruščevom in Kennedyjem.

Dean Rusk bo čez dva tedna spremljal Kennedyja pri njegovem obisku v Pariz.

Iz Palm Beacha, kjer je Kennedy na oddihu, poročajo, da bo po mnenju političnih opazovalcev odločitev glede morebitnega sestanka med Kennedyjem in Hruščevom sprejeta čez en teden. V teh krogih pripominjajo, da se možnost takega sestanka sedaj upošteva in da je šestdeset odstotkov možnosti, da do sestanka pride.

V omenjenih krogih pravijo, da se bo Kennedy o tem odločil po svojem povratku iz Kanade, kamor pojde jutri na obisk. Baje bo počakal na informacije iz Ženeve o poteku laoške konference in konference o jedrskih poizkusih. Prav tako bo počakal na poročila ameriškega poslanika Thompsona iz Moskve, kateremu je Hruščev nedavno baje izjavil, da bi bil njegov sestanek s Kennedyjem v bližnji prihodnosti zaželen.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je na tiskovni konferenci izjavil, da možnost sestanka med Kennedyjem in Hruščevom že dolgo časa proučujejo. Ni pa hotel odgovoriti na številna vprašanja, ali je tak sestanek možen ob priliki Kennedyjevega obiska v Parizu konec maja. Glede tega se je skliceval na Salingerjeve izjave, da za sedaj ni predviden tak sestanek.

Predstavnik švedskega zunanjega ministrstva je izjavil, da švedska vlada nima informacij o načrtih, da bi se Kennedy in Hruščev sestala v Stockholmu. Predstavnik avstrijskega zunanjega ministrstva pa je izjavil, da avstrijska vlada ni bila do sedaj uradno obveščena o načrtih za morebitni sestanek Hruščeva in Kennedyja na Dunaju.

Kakor rečeno, odpotuje Kennedy jutri v Ottawo. To bo njegov prvi obisk v tujini, odkar je prevzel predsedniško mesto. Baje bodo v Ottawi govorili o morebitni vključitvi Kanade v Organizacijo ameriških držav. Prav tako obstaja možnost kanadskega posredovanja med ameriško in kubansko vlado. Kar se tiče vključitve Kanade v Organizacijo ameriških držav, so opazovalci mnenja, da bi navzočnost Kanade v tej organizaciji omogočila nadzorstvo nad delovanjem organizacije in njeno brzdanje proti prenagljenim sklepom.

Nobena skrivnost ni, da so v Kanadi povzročile veliko razburjenje nedavne Kennedyjeve izjave, da bi ZDA intervenirale na Kubi, «če države te poloble ne bi izpolnile svojih obveznosti obrambe pred komunističnih prodiranjem».

Velike važnosti je tudi vprašanje Kitajske. Kanadska trgovina s celinsko Kitajsko stalno narašča. Vrednost prodanega žita Kitajski bo verjetno dosegla pol milijarde dolarjev konec leta 1963. Kanadska vlada pa je povabila v Kanado kitajsko trgovinsko delegacijo, da pregledajo možnost razširitve medsebojne trgovine.

Vsekakor bosta Kennedy in Diefenbaker razpravljala tudi o priznanju pekinške vlade. Toda glede tega so pravkar danes sporočili, da se ameriško stališče ni v ničemer spremenilo. Cangkajšek in ameriški podpredsednik Johnson sta objavila danes v Tajpehu skupno izjavo, v kateri je rečeno, da je Johnson v imenu Kennedyja zagotovil Cangkajšku, da nameravajo ZDA ostati ob strani svojih zaveznikov na azijskem področju in da ZDA nasprotujejo sprejemu celinske Kitajske v OZN ter so mnenja, da mora v Združenih narodih ostati predstavništvo Formoze. Cangkajšek je na tiskovni konferenci izjavil, da je dobil pismo Kennedyja, s katerim ta potrjuje, da ZDA ne nameravajo priznati pekinške vlade in da nasprotujejo njenemu sprejemu v OZN. Cangkajšek je dodal, da Kennedyjevo pismo potrjuje ameriške obveznosti do Formoze.

Ameriško združenje «Americans for Democratic Action» pa je na svojem štirinajstem letnem kongresu zahtevalo priznanje pekinške vlade in njeno akreditiranje v OZN kot kitajske vlade. Združenje poudarja, da to priznanje ne bi smelo biti izvršeno «kot dejanje moralne odobritve preteklih dejanj pekinškega režima, temveč kot sredstvo za določitev normalnih poti za mednarodne stike».

V pričakovanju pogajanj v Evianu

Policijski ukrepi v Ženevi kakršnih do sedaj še ni bilo

Francoske oblasti so pozvale prebivalstvo, naj sodeluje z varnostnimi organi proti teroristični dejavnosti ultrasov

ŽENEVA, 15. — S prihodom alžirskega predstavnika Boularufa v Ženevo prihajajo francosko-alžirska pogajanja v Evianu v aktivno fazo. Baje je predstavnik alžirske vlade prinesel seznam članov alžirske delegacije, ki bo izročen švicarskim oblastem in francoski vladi.

Švicarski tisk z zaskrbljenostjo gleda na zadnjo ofenzivo francoskih ultrasov in se sprašuje ali je za 20. maja, ko se bodo začela francosko-alžirska pogajanja, pričakovati novih dinamitnih atentatov. Zaradi številnih atentatov v Franciji in Alžiriji v zadnjih dneh so švicarske oblasti odredile drakonske policijske ukrepe, kakršnih do sedaj še ni bilo v Švici.

Tudi francoske oblasti so še bolj zaostrile varnostne ukrepe za zaščito Pariza. Številne policijske patrulje nadzorujejo vse dele mesta, zlasti po sončnem zahodu. Pariški policijski prefekt je odredil nadzorstvo nad puškami in karabinkami. Vsakdo, ki ima to orožje, bo moral zahtevati posebno dovoljenje. Povečali so policijske patrulje na avtomobilih in na motorjih. Na raznih krajih prestolnice pa so postavili 250 blokov. Enake ukrepe bodo odredili tudi za ostalo Francijo.

Vendar pa vse to ni moglo preprečiti novih atentatov francoskih skrajnežev. Nekaj pred polnočjo je pred stanovanjem nekega golističnega poslanca eksplodirala bomba, pri čemer sta bila dva ranjena, škoda pa je ogromna.

V Oranu v Alžiriji pa so bili izvršeni štirje atentati, pri čemer je bilo ranjenih devet oseb.

Francoske oblasti so v Parizu pozvale vse prebivalstvo, naj sodeluje s policijo in bo budno ter naj takoj javi vse, kar se mu zdi sumljivega. Računa se, da je bilo od začetka letošnjega leta v Franciji 35 atentatov z eksplozivno snovjo, pri katerih sta bili dve osebi ubiti, 62 pa ranjenih, medtem ko znaša škoda več milijard.

Kongres francoske komunistične stranke, ki se je končal včeraj, je sprejel resolucijo, ki v bistvu poudarja, da bo stranka v prihodnjih mesecih okrepila svojo opozicijo proti golistični oblasti in bo usmerila svojo dejavnost k ustvaritvi enotne fronte delavskega razreda in srednjih slojev. Zaključni govor je imel glavni tajnik stranke Maurice Thorez.

Na kongresu so izključili iz centralnega komiteja Jacquesa Servina in Laurenta Casanova. Nekateri zatrjujejo, da bosta verjetno izključena tudi iz stranke. Enaka usoda je doletela Mauricea Kriegela-Valrimonta, Jeana Prouteaua in J.P. Vigiera.

Dvorišče «Galerie des prones» v Parizu, kjer ima sedež neki urad ministrstva za prosveto, ki ga je razdejala bomba, katero so postavili ultrasi

Mednarodna konferenca o jedrski energiji

Razgovori za zgraditev jedrske električne centrale v Jugoslaviji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 15. — Ob navzočnosti 300 znanstvenikov in strokovnjakov iz 23 držav se je začela danes v Beogradu mednarodna konferenca o jedrski energiji. Udeležence konference je pozdravil podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković. Poudaril je, da je v današnjem razdeljenem svetu neobhodno potrebno mednarodno sodelovanje posebno na področju znanosti in tehnike in pomoči nerazvitim državam. V času, ko se dajejo ogromna sredstva za razvoj jedrskega orožja, se morajo miroljubne sile še bolj aktivno boriti proti oboroževalni tekmi. Te države, med katere spada tudi Jugoslavija, pa so poklicane boriti se v imenu naprednega človeštva za splošno prepoved jedrskih eksplozij in proizvodnje jedrskega orožja.

Generalni ravnatelj Mednarodne agencije za jedrsko energijo Sterling Cole se je v svojem govoru zahvalil Jugoslaviji in jugoslovanski komisiji za jedrsko energijo za sodelovanje in poudaril, da je jugoslovanska vlada tudi tokrat pokazala svojo aktivno podporo delu agencije za napredovanje uporabljanja jedrske energije v miroljubne namene.

Na konferenci, ki bo trajala do 20. maja, bo podanih 146 referatov. Podpredsednik Aleksander Ranković, ki je istočasno predsednik jugoslovanske komisije za jedrsko energijo, se je danes razgovarjal z generalnim ravnateljem mednarodne agencije Colom o možnosti skupne zgraditve majhne oziroma srednje jedrske električne centrale v Jugoslaviji. Načrti in delovanje centrale bi bili velikega pomena za specializacijo strokovnjakov. Cole je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da je za skupen načrt Agencija zainteresirana in z zadovoljstvom pričakuje nadaljnje razgovore o tem vprašanju s predstavniki jugoslovanske jedrske komisije.

B. B.

—«»—

Vukmanović v Lienzu

DUNAJ, 15. — Jugoslovanska sindikalna delegacija, ki je na obisku v Avstriji, je danes obiskala eno največjih industrijskih podjetij v Avstriji, železarno in jeklarno VOEST v Linzu. Predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanovič je položil danes dopoldne venec na spomenik okrog 13.000 Jugoslovanom, žrtvam fašističnega terorja v bivšem nacističnem taborišču Mauthausenu.

—«»—

BEOGRAD, 15. — Danes na obletnico zmage v drugi svetovni vojni so bili položeni venci na grob Neznanega junaka na Avali, na grobove osvoboditeljev Beograda in na spominskem pokopališču.

Italijansko gospodarstvo lani

V zadnjih letih je za razvoj italijanskega gospodarstva značilna hitra ekspanzija proizvodnje in zunanje trgovine, ki jo hkrati spremlja tudi stabilnost cen in mezd. Konec l. 1960 je bil bruto nacionalni proizvod, izražen v stalnih cenah, za okrog 50 odst. večji od l. 1953, industrijska proizvodnja za okrog 85 odst., uvoz je bil podvojen, izvoz potrojen, medtem ko so zlate in devizne rezerve presegle raven 3 milijard dolarjev. Italija je glede teh rezerv dosegla četrto mesto — za ZDA, Veliko Britanijo in Zahodno Nemčijo.

Tako hiter razvoj je nujno moral vplivati na gospodarstvo in povzročiti spremembo njegove strukture. Od l. 1948 do 1953 se je delež kmetijstva v bruto nacionalnem proizvodu gibal na ravni okrog 27 odst., l. 1959 pose je že znižal na 22 odst., medtem ko se je delež predelovalne in ekstraktivne industrije ter javnih storitev povzpel od 29 odst. l. 1948 ter 33 odst. v l. 1953, kar na 39 odst. predlanskim.

Dolgoročni načrti vlade v južni Italiji, kjer živi okrog 40 odst. italijanskega prebivalstva, so že dali vidne rezultate. V zadnjih petih letih je realni dohodek na prebivalca naraščal po letni stopnji 4,3 odst., nasproti 1,8 odst. v razdobju od l. 1951 do 1955. Vendar pa je zaradi velikega napredka, ki je bil v zadnjih letih dosežen v severni Italiji, še vedno ostala precejšnja razlika med ravnijo proizvodnje in dohodna na severu in na jugu države.

Kmetijstvo je dejansko edini činitelj, ki se ni razvijal v skladu s splošno ekonomsko ekspanzijo. L. 1958 in 1959 je bila kmetijska proizvodnja izjemno zelo visoka, vendar pa je lani prišlo do znižanja proizvodnje predvsem zaradi slabih vremenskih razmer. Obseg kmetijske proizvodnje je bil lani za približno 4 odst. nižji od obsega leto poprej.

Ne glede na vreme pa je treba ugotoviti, da tarejo kmetijstvo nekateri problemi, ki jih bo treba rešiti. Hkrati z znižanjem državnih subvencij za žita se je zmanjšala tudi površina, zasejana z žiti, za okrog 7 odst., in sicer prav na območjih, ki so zaradi naravnih pogojev in ekonomskih zmogljivosti kmečkih gospodarstev najbolj produktivna, kjer pa je bil hkrati tudi mogoč prehod na živinorejo. Nasprotno pa je na manj razvitih območjih ostala proizvodnja žit v glavnem na prejšnji ravni.

Živinoreja in proizvodnja mlečnih izdelkov zavzemata v italijanskem kmetijstvu vse bolj pomembno mesto. Vendar pa je za to področje značilna nestabilnost, ki jo povzročajo pogosta nihanja cen teh proizvodov. Ne glede na ta proces pa domača proizvodnja živalskih in mlečnih proizvodov še zdaleč ne more kriti vseh potreb. Njen porast pa hkrati ni vsklajen s porastom povpraševanja, zaradi česar povečanje uvoza tega blaga v zadnjih letih opozarja na povečano nesorazmerje ter na zaostajanje porasta proizvodnje za porastom povpraševanja.

Investicije v kmetijstvu še niso zadostne. V zadnjih letih je bilo za kmetijstvo namenjenih okrog 10 odst. celotnih investicij. Predlanskim je bilo v kmetijstvo investiranih le 442 milijard lir, kar je komaj okrog 12 odst. celotnih bruto investicij. Zato je bil pred kratkim predložen parlamentu predlog zakona, tako imenovanega «zelenega plana», ki predvideva, naj bi v naslednjih petih letih zagotovili za kmetijstvo dopolnilne investicije v višini okrog 550 milijard lir.

Industrijska proizvodnja je lani nadalje naraščala. Povprečno je indeks industrijske proizvodnje v l. 1960 za okrog 15 odst. višji od povprečnega indeksa v l. 1959. Največji porast proizvodov je bil dosežen v črni metalurgiji, industriji motornih vozil, gumarski industriji, proizvodnji sintetičnih vlaken, kovinski in strojni industriji. Vzeto v celoti, so največje uspehe razen industrije opreme dosegle panoge, ki proizvajajo za izvoz.

Do znižanja proizvodnje je prišlo v gradbeništvu in pri javnih delih. Število dograjenih stanovanj od januarja do oktobra je za 5 odstotkov manjše kot v istem razdobju l. 1959, medtem ko je število izdanih gradbenih dovoljenj manjše celo za 11 odst. Z nadaljnjim porastom industrijske proizvodnje in zmanjšanjem števila delavcev v kmetijstvu postaja ta problem vse bolj pereč.

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA (1953 = 100)

	1959 III. tromesečje	1959 IV. tromesečje	1960 I. tromesečje	1960 IV. tromesečje	Porast v odstotkih v III. trom. 1960 nasproti III. trom 1959
splošni indeks	157,0	169,5	181,4	184,6	17,6
oprema	153,8	174,2	179,9	190,1	23,6
potrošne dobrine	143,8	150,9	154,7	162,5	13,0

Letni dotok nove delovne sile brez emigracije znaša okrog 150 tisoč oseb. Predlanskim je bilo v nekmetijskih dejavnostih oblikovanih okrog 300.000 mest, kar pomeni, da, je prišlo do znižanja nezaposlenosti. Kljub temu, da ni točnih podatkov za l. 1960, pa glede na stopnjo porasta industrijske proizvodnje lahko ocenimo, da je tudi lani prišlo do znižanja nezaposlenosti, in sicer kljub temu, da se je nezaposlenost povečala v nekaterih sektorjih kot v gradbeništvu in pri javnih delih, ki sicer množično zaposlujejo delovno silo.

Ker je porast proizvodnje precej višji od porasta uporabljene delovne sile, je bilo tudi povečanje delovne storilnosti zelo pomembno. Vendar pa ta pozitiven činitelj, ki je rezultat velikih investicij v industriji, modernizacije in nadomestitve stare opreme z novo, kar omogoča prihranek pri delovni sili in povečuje konkurenčno sposobnost Italije na drugih trgih, hkrati tudi zaostruje problem nezaposlenosti in zaposlovanje nove delovne sile, ki spremljata razvoj italijanskega gospodarstva.

Značilno je, da je zadnjo fazo hitrega ekonomskega razmaha spremljala velika stabilnost cen, kar je med drugim v precejšnji meri omogočal tudi visok porast uvoza. Lani se je indeks življenjskih stroškov dvignil le za 2,7 odst.. V skladu z gibanji cen so se gibale tudi mezde, tako da njihov porast ustreza normalnemu in zmernemu povečanju v prejšnjih letih. Gibanje mezd in življenjskih stroškov je bilo naslednje (1938 = 1):

	1955	1959	1950	Odst. porasta od l. 1959 do l. 1960
mezde v kmetijstvu	89,6	112,7	113,7	27,0
mezde v industriji	80,9	94,6	97,5	20,9
mezde v trgovini	80,6	96,8	98,7	22,4
življenjski stroški	59,7	66,6	68,4	14,6

Italija je med redkimi državami, kjer so življenjski stroški naraščali počasneje kot mezde. V primerjavi z l. 1938 so mezde narastle za okrog 100-krat (v kmetijstvu za okrog 114-krat), življenjski stroški pa le za 68-krat.

Lani je italijanski uvoz naglo narastel, in sicer od 2,99 milijarde na 4,21 milijarde dolarjev. Porast izvoza pa je bil mnogo bolj zmeren, in sicer od 2,86 milijarde na 3,57 milijarde dolarjev, tako da se je primanjkljaj trgovinske bilance povečal od 133 milijonov v l. 1959 na 636 milijonov dolarjev v l. 1960.

Največji porast zunanjetrgovinske izmenjave je bil dosežen z državami Skupnega trga. V prvih enajstih lanskih mesecih je bila vrednost italijanskega izvoza za to območje za 37 odst večja kot v istem razdobju l. 1959, uvoz pa za 47 odst., medtem ko je ustrezni porast izmenjave z državami proste trgovinske cone znašal pri izvozu 22 odst, pri uvozu pa 27 odst..

Lani je bil zelo visok porast izmenjave dosežen tudi z vzhodnoevropskimi državami, čeprav je njihova udeležba v celotni italijanski zunanji trgovini še vedno nižja od 5 odst.

V italijanskem izvozu v l. 1960 je najpomembnejša udeležba strojne industrije (31,9 odst. nasproti 28,7 odst. v letu 1959), nadalje tekstilne industrije (19,8 odst. nasproti 18,6 odst.). ter živil (16,6 odst. nasproti 19,9 odst.), kjer je prišlo do relativnega znižanja glede na l. 1959, čeprav je absolutna vrednost narastla od 289 milijard v letu 1959 na 316 milijard lani.

Kljub občutnemu porastu primanjkljaja trgovinske bilance pa so lani zlate in deviznе rezerve narastle za nadaljnjih 500 milijonov dolarjev in dosegle konec lanskega leta že 3,117 milijarde dolarjev. Takšno gibanje so omogočila tako gibanja dolgoročnih kapitalov kot tudi povečanje posameznih aktivnih postavk v tekočem računu plačilne bilance. Gre namreč za čisti dotok od turizma, ki je znašal lani 550 milijonov dolarjev nasproti 448 milijonom predlanskim in za tako imenovane enostranske prenose, v glavnem izseljenska nakazila, ki so lani dosegla 245,6 milijona dolarjev. Zaradi izrednega razvoja italijanskega gospodarstva v zadnjih letih so se zlate in devizne rezerve od l. 1956 povečale za okrog 2 milijardi dolarjev in že zadostuje za kritje celotnega uvoza v letu 1959 oziroma 9-mesečnega uvoza v letu 1960.

Štiri osebe so bile ranjene v nedeljo dopoldne zaradi eksplozije bombe, ki so jo postavili «ultrasi» pred sedež demokratičnega lista «Le Patrioto». Ranjeni so bili: uslužbenec lista, katerega stanje je zelo resno, vratar hotela in dva nemška turista. Vest je vzbudila živahno ogorčenje in takoj so pričeli z nabiralno akcijo za solidarnost z listom. Na sliki: skupina meščanov si ogleduje vrzel, ki jo je povzročila bomba na sedežu lista

Odločilno pričevanje o vlogi pobijalca

Celo sodišče «SS» je obdolžilo Eichmanna krutosti in korupcije

Goering: Eichmann je bil važna osebnost, s posebnimi polnomočji in je odločal o smrti ter življenju vsakega Juda

JERUZALEM, 15. — Današnje 39. zasedanje na procesu proti Eichmannu je bilo zelo zanimivo, saj je na njem priča sodnik Angelo Musmanno popolnoma razbil tezo obrambe, češ da naj bi bil Eichmann samo eno izmed zadnjih kolesc nacističnega uničevalnega stroja. Sodnik Angelo Musmanno je član vrhovnega sodišča Pennsylvanie in je predsedoval nuernberškemu sodišču ter obsodil na smrt 14 članov «Einsatzgruppen» (uničevalnih skupin), poleg tega je kot visoki častnik ameriške mornarice vodil raziskovanja o Hitlerjevi smrti ter o smrti drugih visokih nacistov, med katerim je zasliševal tudi Goeringa in razne druge nacistične osebnosti.

Branilec Servatius se je uprl njegovemu pričevanju, češ da naj bi šlo za informacije iz druge roke in da bo priča govorila samo o tem «kar je slišala». Poleg tega naj bi ne šlo za objektivno pričevanje, ker je priča že izrekla sodbe glede zadev, ki so povezane s procesom Eichmann.

Državni tožilec se je odločno boril za to, da se pristane na pričevanje, kar je sodišče po daljšem posvetovanju sprejelo, vendar pa z omejitvijo, da lahko Musmanno poroča samo o vprašanjih, ki se nanašajo na njegovo dejavnost kot nuernberškega sodnika.

V svojih izvajanjih je Musmanno podčrtal, da je Adolf Eichmann pripadal izbrani skupini nacističnih voditeljev, ki so povzročili smrt šestih milijonov Judov. Te informacije je dobil neposredno od Goeringa in od ministra za zunanje zadeve Ribentroppa. Nato je podrobno poročal o izjavah, ki so mu jih dali nacisti v zvezi z Eichmannom.

Walter Schellenberg, načelnik šeste sekcije tajne nacistične službe mu je dejal, da je sodišče SS izdalo zaporni nalog proti Eichmannu, in ga obdolžilo krutosti ter korupcije v upravi SS.

Kaltenbrunner, načelnik nacistične varnostne službe, pa je obvestil sodišče SS, da ni pristojno razpravljati o Eichmannu, ker je ta zadolžen za izvajanje posebne naloge na Hitlerjev nalog.

Priča je nato povedala, da je vprašal Ribentroppa in da mu je ta izjavil, da je bil užaljen zaradi Eichmannovega vmešavanja v vprašanja ministrstva za zunanje zadeve.

Goering mu je izjavil, da ni vedel, da je načrt uničevanja Judov zavzel tak obseg in da so za ta načrt v prvi vrsti odgovorni: Hitler, Himmler, Bormann, Goebbels, Heydrich in Eichmann. Tudi Kaltenbrunner je izjavil, da so glavni krivci za uničevanje Judov: Hitler, Bormann, Himmler, Heydrich in Adolf Eichmann.

«Gaulajter» Poljske Frank pa je sodniku Musmannu dejal, da je v drugi polovici vojne sklenil prenehati s pobijanjem. Zato je odšel k Himmlerju in mu rekel, da naj se preneba z masovnim pobijanjem Judov. Himmler mu je odgovoril, da je zelo zaseden z vojaškimi nalogami, ki mu jih je naložil Hitler in mu priporočil, da naj govori z Eichmannom. Frank je to napravil, toda «ni mu uspelo».

Eichmannovo ime je omenil tudi general Karl Kohle, častnik «Luftwaffe» (nacističnega letalstva), ki je bil vedno Hitlerjev prijatelj in ostal pri Hitlerju do konca vojne. General je odšel h Kaltenbrunnerju, da bi dosegel v nasprotju s Hitlerjevimi ukazi, da ne bi pobili judovskih letalcev, ki so jih ujeli. Kaltenbrunner je zahtevo sprejel. toda Eichmann ni pristal.

Kohle je vseeno rešil pilote, ker so jih poslali v različna taborišča za vojne ujetnike.

General Schellenberg je sodniku Musmannu dolgo govoril o Eichmannovi dejavnosti. Poročal mu je, da je po smrti Heydricha postal Kaltenbrunner neposredni predstojnik Eichmanna. Toda vendar samo po imenu. Bila sta namreč prijatelja že od otroških let in tako je Eichmann nadaljeval z izvajanjem celotnega programa uničevanja Judov. Dejstvo, da je bil Eichmann samo polkovnik in ni za njega predstavljalo nobene zapreke, saj je lahko vsak trenutek dosegel odobritev Himmlerja in se skliceval, če je bilo potrebno, na Hitlerja.

Priča je nato govorila o ustanovitvi in o dejavnosti «Einzatzgruppen» (uničevalnih skupin). Te skupine so sestavljali iz izbranih mož na priporočilo Eichmanna. Uradno naj bi ščitile hrbet čet na vzhodni fronti. Vendar je njihova dejavnost bila samo izgovor, ker to niso bile vojaške edinice. Eichmann je nadzoroval in vodil dejavnost teh skupin, vsako toliko nadzoroval taborišča in prisostvoval pri pobijanju.

Prvič, odker se je pričel proces, se je Eichmann zelo zanimal za izvajanje neke priče. Večkrat je bil zelo nervozen in si je stalno nekaj beležil.

Na popoldanskem delu zasedanja je odvetnik Robert Servatius skušal vsaj nekoliko omiliti pričevanja sodnika, ki je nespodbitno dokazal odgovorno vlogo Eichmanna pri množičnem pobijanju.

Tako je Servatius vprašal pričo, če je Goering res prevrgel vso odgovornost na Adolfa Eichmanna. «Da — je odgovorila priča — Goering je pred mano imenoval Eichmanna takoj za Hitlerjem, Himmlerjem in Goebbelsom».

«Se ni mogoče Goering skušal izogniti odgovornosti zaradi velikega obsega pobijanja Judov?» je nadaljeval zagovornik. «In nimate mogoče vtisa, da je skušal v največji možni meri prenesti odgovornost na podrejenega?»

«Maršal Goering mi ni nikoli govoril o Eichmannu kot podrejenem funkcionarju, je odgovoril sodnik Musmanno in dodal: «Goering je govoril o Eichmannu kot o važni osebnosti, ki je imela neomejena polnomočja in od katere je zaviselo življenje ter smrt vsakega Juda. Eichmann je določal dežele, kjer je treba likvidirati Jude po načrtu, ki ga je sam sestavil».

«Dopoldne ste dejali, da je Ribentropp izjavil, da ga je Eichmann prisilil pomagati pri izvajanju njegovih načrtov,» je pripomnil Servatius.

«Da, je odgovorila priča, Ribentropp mi je tudi rekel, da je Eichmann vplival na Hittlerja, toda nisem mu verjel. Na Hitlerja ni bilo mogoče vplivati. Ribentropp je hotel ščititi Hitlerjev spomin in mi dokazati, da «Fuehrer» ni bil odgovoren za zločine, ki so bili napravljeni v koncentracijskih taboriščih».

Tri priče obrambe bodo zaslišali še ta teden v Nemčiji. Gre za bivšega polkovnika SS Hermanna Krumeyja, zadnjega poveljnika koncentracijskega taborišča Auschwitz Richarda Baerja, ki sta oba v preventivnem zaporu ter čakata na sodbo, ter bivšega diplomata dr. Edmunda Veesenmayerja, ki je sedaj trgovski predstavnik v Darmstadtu.

Na zahtevo jeruzalemskega sodišča je državni pravdnik iz Frankfurta odločil, da bo do prvi priči zaslišali na sodišču, dr. Veesenmayerja pa v domačem mestu. Priče bodo odgovorile na vprašanja, ki jih je sestavil odvetnik Servatius in odobrilo izraelsko sodišče.

Proti prvima dvema pričama je generalno pravdništvo iz Frankfurta začelo postopek zaradi zločinov, ki sta jih izvaba nacista napravila med vojno na vzhodnih področjih. Krumey je zagrešil pokol na stotine tisočev Judov na Madžarskem, Baer pa je kriv pobijanja političnih jetnikov med umikom nemške vojske iz Madžarske. Oba sta izjavila, da sta pripravljena odgovarjati, ko sta se seznanila z vprašanji, ki jih je pripravil odvetnik Servatius.

V razdobju, ko so bili izvršeni ti poboji, je dr. Veesenmayer zastopal v Budimpešti nemško vlado, vendar ga niso kazensko ničesar obdolžili.

Ni še znano, če bodo in kdaj bodo lahko morebiti zaslišali nadaljnji dve priči, ki ju je navedel Eichmannov zagovornik. Državno pravdništvo iz Frankfurta je namreč izjavilo na osnovi kazenskega postopka, da ni pristojno, da bi zaslišalo bivšega generala SS Sixa, ki je sedaj na počitnicah v inozemstvu in odvetnika Maxa Mertena, ki stanuje v Berlinu.

—«—

Nacistični kriminalec pred sodiščem

BERLIN, 15. — Pred porotnim sodiščem v vzhodnem Berlinu se je začel proces proti visokemu bivšemu nacističnemu oficirju, obtoženemu zločinov proti človeštvu. Gre za 49-letnega «SS Hauptscharfuehrerja» Wilhelma Schaefferja, ki je bil v letih od 1943 do 1943 dodeljen poveljstvu koncentracijskega taborišča v Lichtenburgu pri Halleju in nato taborišča v Buchenwaldu.

Schaefferja obtožujejo, da je sodeloval pri pokolu 1000 sovjetskih vojnih ujetnikov in da je osebno s streli v glavo nek pokončal še nekaj drugih vojnih ujetnikov.

Strahotna prometna nesreča v Neaplju

Filobusu so odpovedale zavore v blazni dirki trije mrtvi

Pri nesreči je bil 101 ranjen - Dva šoferja zaradi živčnega šoka v bolnišnici Le s težavo so identificirali ponesrečeni ženski

NEAPELJ, 15. — Do izredno hude prometne nesreče je prišlo danes v Neaplju s filobusom, ki vozi na progi Vomero-Železniška postaja. Filobus je vozil proti središču mesta in so mu na precejšnji strmini odpovedale zavore, tako da je drvel vedno hitreje. Šofer se je hotel izogniti nekemu avtomobilu, ki je vozil naproti in je naglo obrnil volan proti desni. Zaletel se je v dve ženski, ki sta bili na mestu mrtvi, nato pa še v nekega moškega, ki je kasneje umrl v bolnišnici. V tej blazni dirki je avtobus napravil okrog 50 metrov ter se nato zaletel v palačo, ki je bila na desni strani.

Spočetka se ni nihče zavedel, da je filobus povozil tudi dve ženski, ker ju je zmečkal ter ju je vlekel ves čas vožnje. Šele kasneje so gasilci filobus dvignili ter potegnili izpod njega obe ženski. V bolnišnici so ugotovili, da se imenuje ponesrečeni moški Dino Cascone in da je star 33 let ter uradnik ministrstva za javno vzgojo.

Skupno so v bolnišnico odpeljali 101 ranjenca, poleg treh smrtnih ponesrečencev. Teže je ranjen šofer omenjenega filobusa 33-letni Giovanni Campanile, ki je dobil hud živčni šok. Iz istega razloga je še vedno v bolnišnici tudi 40-letni šofer Umberto Torre, ki je vozil filobus v nasprotni smeri ter opazoval vso nesrečo. Poleg okoli 60 oseb, ki so bile ranjene v omenjenem filobusu, so bile ranjene še številne druge osebe, ker je prišlo med mimoidočimi do panike ter bega, pri čemer so številne osebe pohodili.

Z veliko težavo so identificirali trupla obeh preminulih žensk, ker sta bili strahotno razmesarjeni. Sele v mrtvašnici je bratranec ugotovil, da je ena izmed dveh mrtvih 17-letna dijakinja Gabriella Granieri, ki stanuje v Omeru. Pozno ponoči pa je brat spoznal drugo ponesrečenko, 48-letno Concetto Marchiello, ki je bila zaposlena na nadzorništvu za naseljevanje.

V bolnišnici Pellegrini so pridržali na zdravljenju 17 ranjencev, katerih stanje pa ni težjega značaja.

—«—

Hotel v Moskvi za 6.000 oseb

LONDON, 15. — Moskovski radio je sporočil, da so v središču Moskve začeli graditi razkošni 12-nadstropni hotel, ki bo lahko sprejel 6000 gostov. Hotel, ki bo zrastel na obrežju Moskove, bo končan l. 1963. V njem bosta tudi dve dvorani: koncertna bo imela 3000 sedežev, za kino predstave pa 1500 sedežev.

—«—

25 let je ostal nekaznovan

SALZBURG, 15. — Tako je teroriziral svoje žrtve 59-letni Ferdinand Nindl, da je ostal 25 let nekaznovan. Ko pa so oblasti pričele s preiskavo, ker so ga obdolžili nenravnih dejanj s svojim trileten posinovljencem, pa so kar pričele deževati prijave, in se jih je nabralo 32. Nekatere prijave so od sedaj poročenih žena z otroki, ki jih je zločinski sadist posilil, ko so bile še šolarke.

—«—

Michelin in uboj žene

TOURS, 15. — Patrice Michelin je bil obsojen na globo 2.000 novih frankov (250 tisoč lir), ker je po nesreči ubil ženo Nicole. Do tragičnega dogodka je prišlo 16. oktobra 1960, ko sta v nedeljo v zgodnjih popoldanskih urah odšla z ženo na lov v gozd okoli gradu May, kjer sta prebivala. Nihče ni bil pri strelu prisoten in je Michelin kasneje povedal, da se mu je po nesreči sprožila puška, ki je smrtno ranila ženo. Najprej so ga obdolžili namernega umora, kasneje se je govorilo o njegovi blaznosti, sedaj pa ga je sodišče oprostilo krivde ter so psihiatri ugotovili, da je duševno zdrav.

Patrice Michelin pripada eni izmed najbogatejših francoskih velekapitalističnih družin.

—«—

Indijanci še napadajo

MANAGUA (Nikaragua), 15. — Indijanci plemena «Subtiava» so včeraj napadli tri kmetije na področju Leon, na zapadnem delu Nikaragua. To je drugi napad, do katerega je prišlo v zadnjih dneh. Prvi napad je trajal dve uri in so se Indijanci umaknili šele, ko je prišla vojska. Na celotnem področju so uvedli izredne varnostne ukrepe.

—«—

Globa za reklamni plakat

FLORENCA, 15. — Kazensko sodišče je danes obsodilo na 20.000 lir globe 38-letnega stavca Rolanda Senatorija in na 30.000 lir globe 59-letnega Giuseppa Filosta iz Rima; prvega so obsodili, ker je tiskal, drugega pa, ker je narisal reklamni plakat za Blasettijev film «Jaz ljubim, ti ljubiš». Ta plakat naj bi kršil zakon o javni morali.

—«—

150. obletnica Lisztovega rojstva

DUNAJ, 15. — V Raidingu, rojstni občini Franza Liszta, so svečano proslavili 150. obletnico rojstva velikega skladatelja. Prisoten je bil tudi župan Bayreutha, to je kraja, kjer je Liszt pokopan, ki je podaril županu Raidinga Lisztovo poslednjo masko.

Nov francoski superbatiskaf bo dvakrat večji kot je „Trst"

Notranji premer kabine bo znašal 2,10 m in bo vzdržal pritisk 105 kg na kvadratni centimeter

PARIZ, 15. — Francoski superbatiskaf «B.11.000», ki ga gradijo v ladjedelnici francoske vojne mornarice v Toulonu, bo kmalu spuščen v morske globine.

«B. 11.000», ki bo dvakrat večji od batiskafa profesorja Piccarda, bo skušal potolči vse dosedanje globinske rekorde, s katerimi se trenutno ponaša batiskaf «Trst», ki se je spustil 10.600 m globoko.

Prvo potopitev superbatiskafa bo vodil glavni tehnični inženir francoske mornarice Willm.

Sfera kabine «B. 11.000» bo iz posebnega jekla, ki lahko vzdrži pritisk 105 kg na kvadratni milimeter. Notranji premer kabine bo 2,10 m, debelina zunanjih sten pa 15 cm. Nov batiskaf bo nosil plovec, ki bo dvakrat prostornejši od sedanjega batiskafa «FNRS 3». Znatno močnejše električne baterije bodo poganjale motor z močjo 30 Ks, dva motorja po 5 Ks pa bosta omogočala batiskafu vodoravne premike in pa ravnotežje v vodi.

Na zunanji strani batiskafa bo poseben jekleni vzvod ali roka služil za zbiranje vzorcev kamenin in drugega zanimivega geološkega materiala, kakih dvajset kovinskih steklenic pa bo služilo za zbiranje vzorcev vode v raznih globinah.

Za proučevanje globinskih tokov bo «B. 11.000» torej tako opremljen, da bodo rezultati, ki jih bo zbral, še bolj precizni in dragoceni od onih, ki jih je zbral batiskaf «FNRS 3».

—«—

Brutalni napad ameriških rasistov

ANNISTON (Alabama), 15. — Dve skupini oseb sta včeraj skušali kršiti rasistične zakone in uveljaviti tako človečansko načelo, da ljudi ne razlikuje barva kože. V obeh primerih je prišlo do brutalnega napada podivjanih belih rasistov, ki so bili oboroženi z noži in palicami.

Najprej je prišlo do takega dogodka v avtobusu v Annistonu, kjer se je skupina belcev in črncev peljala skupaj in tako kršila rasistične zakone. Nekaj čez poldne je skupina belcev sledila avtobus izven mesta in ga nato napadla ter mu prerezala gume. Ko se je avtobus ustavil, so vrgli v njega zažigalno bombo tako, da je zgorel.

Do podobnega primera je prišlo v Birminghamu, kjer je skupina oseb hotela protestirati proti rasističnim zakonom. Belci so jih napadli in pri tem ranili nekega belca, ki je hotel potovati skupaj s črnci.

—«—

LAS VEGAS, 15. — Ameriška komisija za atomsko energijo je sporočila, da so prvič preizkusili atomski reaktor, ki je bil zgrajen kot možno sredstvo za pogon vesoljskih vozil.

Ženska prihodnji astronavt?

To sklepajo, ker so slišali po radiu ženski glas - Še daleč poleti na Luno

BONN, 15. — Na univerzi v Bochumu, katere observatorij je včeraj javil, da predvideva v najkrajšem času izstrelitev nove sovjetske vesoljske ladje, zatrjujejo, da bi prihodnji astronavt utegnila biti ženska. To sklepajo iz dejstva, da so na frekvenci 20 megaciklov prvič slišali glas neke ženske v pojačanih radijskih razgovorih, ki so običajni pred vsakokratno izstrelitvijo sovjetskega satelita oz. vesoljske ladje.

V univerzitetnih krogih tudi poudarjajo, da je znano, da bi ženski organizem bolje prestal vesoljski polet kot moški.

Turinska radioamaterja brata Judica Cordiglia, že znana od svojih prejšnjih registracij sovjetskih in ameriških satelitov, sta danes zvečer ob 23.12 ugotovila znake in pogovore, za katere pravita, da so zelo značilni in da se izredno približujejo prejšnjim registracijam Gagarinovega poleta v vesolje. Znaki so se ponavljali in med njimi sta slišala razgovor med moškim in ženskim glasom. Brata sta mnenja, da gre za sovjetska astronavta. Znake sta ujela na frekvenci 20 megaciklov, ki jo Rusi običajno uporabljajo pri kozmonavtskih poskusih.

Zahodnonemški list «Soldat und Technik» poroča danes, da so prejšnji mesec v Sovjetski zvezi v bližini Aralskega morja izvršili tri poskuse izstrelitve človeka v vesolje, ki naj ne bi uspeli.

List, ki izhaja v sodelovanju z zahodnonemškim obrambnim ministrstvom, prinaša nekaj izjav iz zahodnih virov, po katerih naj bi pri eni izmed teh neuspelih izstrelitev na področju Julus v bližini Aralska izgubili življenje številni visoki sovjetski častniki, med katerimi pomočnik šefa sovjetskega generalštaba Pavlovski, zaradi prezgodnje eksplozije rakete.

«Soldat und Technik» dodaja, da so zahodne radarske postaje identificirale dve sovjetski bazi za vesoljske rakete in sicer Julus ter Kapustin-Jar, 70 km jugovzhodno od Stalingrada. List poroča tudi, da je bil predsednik ZDA Kennedy obveščen že 5. februarja o izstrelitvi nekega satelita, to je še pred uradnim sporočilom iz Sovjetske zveze.

Tri tedne prej — nadaljuje list — so ameriški opazovalni centri registrirali izstrelitev sovjetske rakete s polotoka Kamčatka, čeprav ni o tej izstrelitvi prišlo iz SZ nobeno uradno sporočilo oz. potrdilo.

Prof. Hans Thirring, avstrijski atomski znanstvenik, je izjavil, da noben človek ne bo mogel pristati na Luni in se živ vrniti na Zemljo v prihodnjih desetih letih. Pred približno enim mesecem, ko mu je bil podeljen naslov častnega doktorja na univerzi v Filadelfiji, je stavil 1000 dolarjev z ameriškim znanstvenikom Fredom Whipplejem glede neizvedljivosti človeškega poleta in povratka z Lune do l. 1971. Medtem pa je prišlo do prvih astronavtov Gagarina in Sheparda. Ko ga je glede na to dejstvo vprašal dopisnik APA, če še vedno vztraja pri svojem mišljenju izpred enega meseca, je Thirring odgovoril: «Noben človek ne bo mogel potovati na Luno in se z nje vrniti živ v prihodnjih desetih letih.»

—«—

Powers se vrne v Ameriko

PUND (Virginija), 15. — Ameriški pilot Francis Powers, ki je bil obsojen v Sovjetski zvezi na 10 let zapora zaradi špijonaže, je pisal svojim staršem in izjavil, da ne namerava ostati v SZ, potem ko bo prestal kazen. Take vesti je namreč objavil angleški tisk.

Gary Cooper s svojo ženo Rocky in hčerko Marijo. Pogreb znanega igralca bo danes in mu bodo prisostvovali samo najbližji prijatelji ter družinski člani

Konferenca o razvoju šolstva v Adis Abebi

85 odst. prebivalstva Afrike ne zna pisati

Od 25 milijonov šoloobveznih otrok nima 17 milijonov nobene možnosti pouka, le redki pa bodo lahko posečali srednje in višje šole

ADIS ABEBA, 15. — 40 dežel in afriških ozemelj ter 5 afriških držav so pričeli s proučevanjem načinov in sredstev za razvoj šolstva v Afriki. Konferenci predseduje generalni ravnatelj UNESCO prof. Vittorino Veronese in se je pričela danes v Adis Abebi, ter se bo zaključila 25. maja. Na konferenci bodo proučili sedanji položaj šolstva ter načine mednarodnega sodelovanja, da se izvrše programi za razvoj šolstva.

Po zadnjem poročilu mednarodne organizacije CEA, ki se nanaša na potrebe tropične Afrike, in torej na področje, ki obsega 30 dežel od Etiopije, do Konga, Senegala in Madagaskarja, kjer živi 127 milijonov prebivalcev, je na tem področju 25 milijonov šoloobveznih otrok. Od teh 17 milijonov nima nobene možnosti za šolski pouk, od ostalih 8 milijonov pa ima samo manjši del možnosti, da konča osnovno šolo. Komaj 260 otrok bo lahko dobilo srednješolsko izobrazbo in 10.000 višjo tehnično ali univerzitetno izobrazbo. Afrika je verjetno med področji, ki imajo najvišji indeks analfabetizma na svetu, saj znaša odstotek skoraj 85 odst., in torej dvakrat toliko kot povprečen svetovni indeks.

Vientian - bogata prestolnica siromašne dežele

Ameriški dolarji so služili za avtomobile, vile in ženske

Največja ameriška pomoč v Aziji je služila le za korupcijo - Edino koristno delo: slaba cesta med Vientianom in Luang Prabangom - Vloga mladega Lea

VIENTIAN, v začetku ma- — Ko bo ta dopis prispel v Evropo, bo tu verjetno kaj ... Veliko ne, toda vsaj ... bodo onemeli. In to ... še nekaj. Ker pa o tem ... smo prepričani, vam bo- ... prikazali sliko Vientiana, ... kakršen je danes (in bo tudi ...).

Na majhnem letališču z ... poslopjem iz tlačene ilovice ... in bodičasto mrežo, pristaja ... vsako uro po eno letalo vrste «C-130», s katerimi Američani dovažajo sem orožje in strelivo s Filipinov. Orožja imajo tu veliko, mnogo preveč. Na robu letališča stoji skupino drobnih laoških vojakov, ki se v ameriških uniformah kar zgubijo. Čevlji, za katere so bile ... so mnogo večji od ... ljudi. Pustimo jih ob strani, kajti opravka imamo s ... uradnimi oblastmi, ki so ... natančne, vsaj ko gre za pregled potnih listov.

Ko smo tako pustili za seboj letališče, smo že v predmestju. Vientian je malone ... vas, toda ker ni bilo ... večjega mesta, so ga ... za prestolnico. Šteje ... 60.000 prebivalcev, to- ... odraža niti duha prestolnice, še manj pa vdušja prestolnice države, ki je v ... Pri nas, v Evropi, smo ... vojni delali vse drugačne slike, toda v Vientianu, prestolnici države, ki bi mogla spraviti ves ... v katastrofo, se za to ... malo zmenijo, pa čeprav ... topovi že kakih 100 ... od tu, tam proti Luang Prabangu. Mesto je dremavo, ... bi se ga to ne tikalo.

... drugače pa je tu zvečer, ko mesto oživi, ko se odpro vrata nočnih lokalov, ... jih se na desetine «nočnih» ... preteguje okoli miz ... Tudi nekaj drugega je vredno omeniti tako: na netlakovanih, prašnih ulicah kaj čudno delujejo krasne ameriške limuzine, ki se včasih zde še večje od pritličnih, na pol že razpadlih hiš, v katerih se ... mnogo preveč ljudi. ... tem so se stepli ljudje ... dežele, kajti Vientian je prestolnica, zelo bogata prestolnica zelo siromašne dežele.

Ameriške limuzine so prestrašen kontrast z ostalim okoljem, toda sem so se zgrnili iz vse dežele, kajti druga je vojna, in tu je ni. In ... so se sem zgrnili vsi ... ki imajo denar in ki čakajo konec vojne ali vsaj ... ki čakajo možnost, da se spet povrnejo k življenju, ki so ga začeli pred nekaj leti in ki so jim ga razbili prekinile. In vse te limuzine in njih lastniki, ki so ... v okvir teh ozkih ... mesta-vasi, delujejo čudno porazno.

Pred petimi, šestimi leti je ... Vientian malo večja azijska vas. Ozke ulice, le redka ... hiša, pritlične stare hiše ... nobenega reda, skratka ... revnost. Dokler je bilo ... 1954 v tem mestu registriranih 400 avtomobilov, je to ... malo prestolnici nerazvite ... Toda danes se jih tu ... že 4000 in med njimi ... najdemo staro vozilo. ... je bleščeče, vse sam ... in tedaj je bilo v vsej ... prestolnici le nekaj večernih ... lokalov, danes bi jih ne mogel prešteti, ker nihče niti ne ... kontrole. V Vientianu ... namreč glavna industrija ... zabava in cenen užitek. ... tovarni tobaka sta po- ... iz obrata.

Odkod toliko denarja, od česa živi ta «industrija zabave in cenenega užitka»?

Denar je v Vientian padel — z neba. Vientian se je čez noč spremenil v najbolj drastično mešanico bogastva in v nebo vpijočega siromaštva. Denar, ki se je sem stekal iz ameriških državnih blagajn, je bil namenjen — čemu drugemu? — «borbi proti komunizmu». In kar čez noč je prestolnico najsiromašnejše dežele Azije spremenil v bogato mesto, kjer se dolarji stekajo v žepe visokih vojaških, gospodarskih, političnih in administrativnih funkcionarjev laoške desnice. V zadnjih šestih letih so ZDA dale Laosu nad 300 milijonov dolarjev «pomoči». Ta bi bila morala biti pretežno vojaška, v svojem končnem učinku pa ni bila niti vojaška, še manj pa gospodarska. Razen Čankajškove Formoze ni nobena azijska dežela dobila od ZDA tolikšne pomoči. Ta pa se je spremenila povečini v razkošne avtomobile, razkošne vile in v plačevanje računov v nočnih lokalih.

Razdelitev ameriške pomoči Laosu je povzročila eno najbolj fantastičnih korupcionaških afer naše dobe. Po ameriških uradnih podatkih je 300 milijonov dolarjev «pomoči» šlo dejansko v žepe 200.000 prebivalcev Laosa, in to v glavnem na področju Vientiana in bližnje okolice. Edino večje delo, ki so ga v Laosu s tolikšnimi sredstvi napravili, je cesta med Vientianom in Luang Prabangom, za kar so porabili milijon 600 tisoč dolarjev in še ta cesta, ker je bila slabo napravljena, je polna lukenj in prahu.

Morda so s tolikšnimi sredstvi zgradili še kaj drugega, kar se pa ne vidi. Ogromna večina teh 300 milijonov dolarjev pa je odšla v žepe nekaterih državnih funkcionarjev, uradnikov in trgovcev. Operacija se je izvršila dokaj enostavno. Uradni kurz nacionalne valute — kipa — je znašal 35 kip za 1 dolar, na črni borzi pa se je dolar prodajal po 100 kip. Uradniki in trgovci so si kar izmenoma odobravali velikanske vsote dolarjev za nakup bazičnih naprav, vendar teh niso nabavljali, pač pa dolarje menjavali na črni borzi. Namesto strojev in naprav so nabavljali vse, kar jim je prišlo pod roko. Seveda je bilo treba vsemu temu dati določeno legalno obliko in na 40.000 prebivalcev, kolikor jih je Vientian pred nekaj leti štel, se je čez noč rodilo 800 uvoznih podjetij, ki so na videz kupovala stroje, dejansko pa ogromne količine ameriškega potrošnega blaga, med katerim tudi tako, za katerega laoško ljudstvo niti ni vedelo, čemu služi. Ti trgovci so na primer uvozili veliko televizijskih sprejemnikov, pa čeprav Laos nima in še dolgo ne bo imel televizijske postaje. In tako so se v trgovinah teh špekulantov nakopičile ogromne količine blaga, ki so ga pa nato dobro prodali v Indijo in drugam, tako da je bil dobiček dvojen. In ti tako na naglo obogateli laoški ali bolje vientianski «trgovci» dajejo pečat prestolnici Laosa. Za njih se v nočnih lokalih pretegujejo in slačijo dekleta, ki so se sem zgrnila iz vsega Laosa in tudi od drugod.

Tako se je začela neslavna slava Vientiana, ki je morala nujno privesti do tega, do česar je privedla. Sami Američani so začeli v svojem kongresu preiskavo o tem, kako je bila njihova pomoč dana, kako razdeljena in kakšen učinek je imela. Ugotovljeno je bilo, da je bila kontrola nad razdelitvijo 300 milijonov dolarjev prepuščena «vrhovom laoških oblasti». Jasno je, da je bila podeljena desničarjem, ki naj bi s polnimi žepi zavrli vpliv Patet Laosa in nevtralistov.

Ko pa je lani v noči na 9. avgust mali letalski padalec Kong Lee napravil državni udar, se je videlo, da ameriška pomoč ni prav nič zalegla. Korupcija, ki je pokvarila državne funkcionarje in višje vojaške kadre, je te tudi od laoškega ljudstva odtujila. Mladi, neznani padalski kapetan je čez noč postal popularen junak, kajti laoško ljudstvo je potegnilo z njim in proti vsem onim Laočanom, ki so jim Američani polnili žepe z dolarji. Kot mnogo kje drugje, je tudi tu ameriški dolar imel obraten učinek od tistega, čemur je bil namenjen.

D. S.

Kaj ima ta lepa londonska manekenka v kovčku? Neverjetno! Miniaturni motorček, ki ga je mogoče sestaviti v 15 sekundah, ki tehta 20 kg in doseže hitrost 50 km na uro

Hannes Keller - Gagarin morskih globin...

Velika zmaga človeka - potapljača pri premagovanju velikih globin

250 m pod gladino v navadni potapljaški obleki, toda s sodom s posebno plinsko mešanico za vdihovanje

Nenavadna dogodivščina mladega profesorja matematike iz Winterthura Hannesa Kellerja se je začela 23. avgusta lani na Velikem jezeru, 200 metrov od Lida v Brissagoju.

Hannes Keller se je pripravljal na dosego svetovnega rekorda v globinskem potapljanju. «Naprava», ki jo je sam izdelal za spopad z globinami, je začudila vse poznavalce. Šlo je namreč za navaden pločevinasti sod s prostornino 200 litrov. Keller je dal zanj 5 novih frankov. Na vsaki strani sta bili pritrjeni dve steklenici s plinom neznane sestave.

V klasičnem potapljaškem oblačilu z napravo za spuščanje in telefonom je Hannes Keller izginil pod površino. Od časa do časa je sporočal, da je vse v redu. V začetku je bil njegov glas zveneč in jasen. Potem ko ga je obkrožil pritisk, je postal komaj slišen, nato pa je nastopila tišina... Telefonski kabel je bil prekinjen. Hannes Keller je bil povezan z zunanjim svetom samo z virvjo, ki se je neprestano odvijala... Dolge minute so pretekle preden je mladi Švicar dal znak naj ga dvignejo. Površina se je kmalu razburkala in pločevinasti sod se je prikazal iz vode.

Hannes Keller se je pojavil z razžarjenim obrazom. Dosegel je svoj prvi rekord: globino 156 metrov. Na obzorju je bila revolucija v zasnovah in metodah potapljanja. Hannes Keller je tehnično zdrav in nepoškodovan prešel dve prepreki in premagal dve največji nevarnosti globinskega potapljanja: «pijanost globine», ki jo povzroča pritisk pri spuščanju, ter nevarnost, ki nastaja zaradi zmanjševanja pritiska pri dviganju (paraliza ali smrt zaradi plinske embolije).

Podvigi njegovih predhodnikov so pomenili samo osebne «fiziološke» zmage, dokaze fizične vzdržljivosti, ki so jih lahko dali samo nekateri posamezniki. Keller pa je nasprotno uspel po zaslugi metode, katero bo lahko prej ali slej osvojil vsak potapljač. Svoj uspeh lahko pripisuje samo tajnosti plinske mešanice, ki mu je omogočila, da je brez nezgod prešel dve prepreki v spremembah vodnega pritiska.

«Pijanost globine» — t. j. prvo oviro — občuti potapljač približno pri 60 metrih. Pojavlja se različno glede na značaj potapljača. Pri nekaterih predstavlja neko vrsto euforije in človek se pod vodo tako dobro počuti, da popolnoma pozablja na previdnost, se spušča še globlje in hoče celo prekiniti cev za dovajanje zraka. Pri drugih pa se ta pijanost pojavlja kot tesnoba ali apatija. Potapljač izgublja spomin, sposobnost za logične zaključke in zavest o tem, kaj mora storiti. Plava v neke vrste letargiji in postaja žrtev podzavestnih gibov in dejanj v želji, da bi se osvobodil oblačila, kar je pri globini 60 metrov seveda usodno.

Vse doslej so to stanje potapljačev pripisovali dušiku od česar izvira tudi diagnoza: «dušikova narkoza».

Hannes Keller pa sedaj ni več tega mnenja. Zanj je sedaj glavni nasprotnik CO_2 - ogljikov dioksid. Potapljal se je do globine 120 metrov in pri tem polne štiri minute vdihaval mešanico, v kateri je namenoma povečal pritisk dušika in zmanjšal pritisk kisika. In ostal je živ in zdrav. Ta pojav skuša pojasniti na sledeč način: ko pri spuščanju pritisk narašča se gostota plina, ki se ga vdihava (normalni zrak ali plinska mešanica) — povečuje. Dihanje postaja težje. Potapljač se mora zelo napenjati, toda v njegovih pljučih se polagoma kopiči ogljikov dioksid in povzroča neke vrste pijanost, kasneje pa tudi nevazest.

Hannes Keller je torej šel za tem, da pri spuščanju v globino dozira mešanico plina v steklenici tako, da mu olajša dihanje, ko se poveča napor mišic in da omeji na minimum izločanje CO_2.

Keller, ki je profesor matematike in avtor študije o regulaciji, je poveril elektronskemu stroju I.B.M. 650, da izdela krivuljo, ki je točno pokazala izločanje dušika v organizmu do globine 300 metrov. I.B.M. mu je dal 250.000 števil s štirimi posebnimi znamenji. V tej veliki teoriji števil se krije tajnost Hannesa Kellerja.

Dan po poskusu v Brissagoju je Keller prijel poziv francoskega raziskovalca Cousteauja, da ponovi poizkus v okviru francoske študijske skupine za podmorska raziskovanja GERS, ki uživa velik ugled in katere pozornost daje tudi Kellerjevemu poizkusu poseben pomen.

In tako je Hannes Keller v prisotnosti Cousteauja in nekaterih drugih francoskih strokovnjakov za podmorska raziskovanja stopil v hidropneumatsko vrečo GERS, v kateri je izpostavljen pritisku, ki se postopno povišuje od 20 metrov pa vse do 100 in 250 metrov globine. Nato se pritisk zmanjšuje do globine 60 metrov, s katere se je Keller dvigal 48 minut pod nadzorstvom zdravnika, bolničarja in še enega potapljača, v izvrstni kondiciji in tako še enkrat preizkusil svojo metodo.

Hannes Keller poudarja dve važni dejstvi. Preden se je začel potapljati je okrog dve uri vdihoval kisik, da bi si nakopičil rezerv za prvih 5 minut potapljanja. Prav tako je opazil, da so se zdravniki, ki so ga nadzorovali pod pritiskom v globini okrog 60 metrov, mnogo težje reševali pritiska kot on, ki se je dvigal z globine 250 metrov. Uradni zaključki tega primera niso taki, kakršne je pričakoval Keller. «Odkritje Hannesa Kelerja dopušča velik napredek, vendar pa bo ostalo v okvirih znanstvenega in poklicnega potapljanja ter ni primerno za športne namene,» je rečeno v službeni oceni GERS.

Toda Keller se s tem ni zadovoljil. Svoj poskus bo ponovil na Velikem jezeru, tokrat na globini 250 metrov, kasneje pa na globini 300 in 350 metrov. «Nato pa se bomo drznili iti še globlje,» pravi sam. Pri tem bo delal poskuse tudi s kozo in mišmi, ki so zelo občutljive za CO_2 in se bo potapljal z njimi. Mladi profesor matematike iz Winterthura je prepričan, da bodo čez nekaj let po zaslugi njegove metode lahko ljudje — žabe sistematično raziskovali podmorske platoje, ki po vsej verjetnosti vsebujejo nafto in se pri tem potapljali tudi do 1000 metrov globine. Sam Keller bo verjetno prvi človek največjih globin, vreden da se postavi ob bok prvemu človeku vsemirja.

Spomini iz druge svetovne vojne

Bili smo v Banjaluki

Janko Furlan

(Nadaljevanje)

Ustaštvo je bilo najbolj učinkovita Hitlerjeva peta kolona na Hrvaškem in njegov tako pokorni sluga, da so njegovi ideologi iztuhtali teorijo, po kateri naj bi bili Hrvati — in baje tudi Slovenci — gotskega porekla (Germani). — — —

V ravnini je bila nemška vojska, domobranci in ustaši, po hriboviti okolici pa partizani in četniki. Med to pisano mešanico pa izredno močna in dobro organizirana obveščevalna služba in nabiralna akcija. Partizani so bili o sovražnih postojankah, premikih, pohodih in drugem točno obveščeni in so redno dobivali pomoč. Ko smo videli bradate in dolgolase četnike, kako svobodno se kretajo po mestu med Nemci in ustaši, smo vedeli, kako se je politika zverižila.

Tudi v moje stanovanje se je vrinil nemški častnik. S previdnimi naivno oblikovanimi vprašanji sem mogel iz njega iztipati njegovo predanost Hitlerju, neomajno vero v skorajšnjo zmago. Za Balkanom bodo v nekaj mesecih — da, v nekaj mesecih — uklonili Rusijo, nato pa — no, da: «Wir werden Europa teilen und beherrschen. (Mi bomo Evropo delili in obvladali.) O tem ni bilo po njegovem nobenega dvoma. Še več pa sem zvedel od njegovega sluge, po poklicu bolničarja, antihitlerjansko nastrojenega. Ne vem kako mi je že prve dni toliko zaupal. Preklinjal je Hitlerja, češ: «Kaj iščemo tod? Učili so nas, da so tod na pol divja plemena, nevarna, zahrbtna, zvita, roparska, z nevarnimi boleznimi. Jaz pa vidim obratno: da so to ljudje kot mi, da se dostojno vedejo, so vljudni in uslužni, imajo svoja stanovanja, eni lepša, drugi slabša (svoje šole, cerkve, upravo, trgovine, delavnice itd. Če pa nas ne marajo, imajo stokrat prav. Kdo pa si želi tujega gospodarja v lastni hiši?! — Kaj torej iščemo tod? Mene je sram. Prokleti firer. Drago bo to plačal, a škoda, da bomo plačali tudi mi.» Nekoč mi je rekel: «Bil sem pri političnem izpitu. Vprašali so me, kaj bo prišlo za Tretjem rajhom. Po Tretjem rajhu bo prišel četrti, sem rekel in seveda tudi padel.» Pa sem ga nekoč vprašal, koliko Nemcev misli tako kot on. Odgovor: «Ne vem, ker se bojimo drug drugega. A sodim, da je takih zelo malo, ker so povečini sami slepci.»

Silvestrovo 1943. Ta datum so partizani izbrali za svoj prvi napad na Banjaluko. Od jugozapadne strani so vdrli do sredine mesta, kjer se je razvila silovita bitka. Meščani so se stisnili v primerna zaklonišča. V stanovanju naše sežanske rojakinje Mare Husove se je tiščalo 15 ljudi. Marina sestra s tremi otroki, neki slovenski profesor z ženo in še osem sosedov. Po umiku partizanov se je na dvorišču pojavil nemški vojak. Vsi so se stresli v težki slutnji. Marina sestra se je z otroki stisnila pod posteljo; ena otroška roka je molela izpod nje. Vse je postrelil in zadnji strel je veljal tej ročici. Nato je stopil iz sobe na dvorišče, od tam pognal v sobo bombo in rekel: «Jetzt ist alles fertig.» (Sedaj je vse končano.) Od 15 oseb sta ostala živa Marina sestra in 6-letni sinček, ki sta se nastanila pri moji družini. Nekaj dni za tem je na kraju zverinskega dejanja visela slika tega strahotnega prizora z napisom «To je delo partizanov». Ljudstvo se je zgražalo, stiskalo pesti, na tihem priseglo maščevanje... Težko nam je bilo za vsemi žrtvami, a Slovence in Banjalučane, ki so jo poznali — in teh je bilo dosti — je najbolj prizadela smrt Husove, žene plemenitega značaja, ki so jo zaradi njene preprostosti, iskrenosti in prostodušnosti vsi spoštovali in ljubili. Ta pristna Kraševka, na svoje kraško poreklo izredno ponosna, je bila zelo humana in z močnim socialnim in narodnim utripom. Življenje jo je trdno kovalo kot mlado hišno pomočnico, ji napelo razum in čustva, volja in vztrajnost. Učila sta jo življenje in knjiga. Napravila je izpit za medicinsko sestro in tudi v tem svojstvu prisluhnila utripu življenja malega človeka. Postala je pisateljica. Njeno najboljše delo je «Živa plamenica». Visoko je cenila pisatelja F. Finžgarja, bila stalno z njim v pismenih stikih in se ravnala po njegovih nasvetih in napotkih. Kjerkoli je bilo potrebno, je nesebično pomagala. Koliko je kot njegova uslužbenka «oddvajala» iz higienskega zavoda kot pomoč partizanom, ali, kot je ona rekla, «našim fantom». V odboru za izbeglice, kjer je bila njegov član, sem imel priliko videti, kako živo se je zanimala za naše ljudi in kako ji je teknilo, ko smo z nabranimi prispevki uspešno pomagali «logornikom». Stalno je sledila vojnim dogodkom, spodbujala ljudi, ki jim je zaupala, širila novice o vsakem uspehu partizanov ali Rusov. «Zmaga je naša, fantje, samo naša,» je večkrat ponavljala in oči so se ji iskrile. Omahljivcev ni marala, ker je bila prepričana v zmago naprednih sil. Namenoma sem nekoč v to podvomil. «Kaj? Menda ja niste tudi vi klecnil na kolena — vi Kraševc!» Ko je spoznala potegavščino, se je nasmehnila: «No, ja — Kraševc.» Kako močno je bila moralno spojena s svojo rodno zemljo, smo čutili, ko se pogovor zasukal — in to je bilo večkrat — na Kras. Tedaj se je spremenila v besedi in kretnjah v — živo plamenico. Neprestano je ponavljala, kako bo treba v Sežani zgraditi sanatorij in bo ona prva, ki se bo tam zaposlila. Polna načrtov in energije, vse posvečene svojemu ljudstvu, je komaj čakala naše zmage. Poblazneli hitlerjanec je to preprečil. A Mara Hus zasluži, da se ji Sežana dostojno oddolži.

Čudili smo se, da ni zavezniška vojska nikoli bombardirala nemških kolon, ki jih je bila večkrat polna cesta med Banjaluko in železniško postajo Okučani in nemških postojank. Za Binkošti 1944 pa so nad mestom krožila njihova izvidniška letala. Vohali smo skorajšnji napad in se naglo umaknili iz mesta. Okrog poldne se je pojavila jata bobnikov. Kar niso opravili 30. maja, so dopolnili 1. junija: velik del mesta, pretežno siromašni, so spremenili v ruševine in vanje zakopali stotine žrtev. Moje stanovanje je sicer bilo še pokonci, a skrajno demolirano, pohištvo pokvarjeno, od ostalih premičnin, zlasti obleke in perila, pa so mnogo odnesle dvonožne miši.

Nato je bil «mir» do septembra, ko so partizani 10 dni nepretrgoma preskuševali svoje in sovražnikove sile. Nemci so bili zasedli vse bolj pomembne strateške točke in tudi izredno trdno zgrajeno poslopje Narodne banke, kjer so se branili skrajno trdovratno. A partizanskega navala niso vzdržali. Razbežali so se na vse strani, a povsod naleteli na partizanski ogenj. V poličnem boju smo mogli videti izredno spretnost in hrabrost partizanske vojske. Ko je ta izpraznila zaloge živeža, obleke, obuvala, zdravil i. dr. ter odnesla iz tobačne tovarne ves tobak, se je umaknila tako naglo in nepričakovano kot bi se bila spremenila v eter. Iz onega dela mesta, ki so ga bili partizani zasedli, je mnogo meščanov odšlo z njimi in se ob osvoboditvi vrnilo z nazivom «sedmaki», ker so bili v partizanih 7 mesecev.

Proti koncu aprila 1945 nas je presenetila uzbuna (alarm) — 2-urno piskanje sirene. Nihče si tega ni znal razlagati. Napad ali kaj? A uzbuna je pomenila umik nemške, ustaške in domobranske vojske. Res? Da, umik, saj so partizani takoj za tem za stalno zasedli mesto, ki je tako oživelo kot še nikoli. Prvega maja so na glavnem trgu razglasili zmago in napovedali graditev nove Jugoslavije. To sproščeno rajanje ljudskih množic, ta prva slika v svobodi nam bo vsem ostala v trajnem spominu.

(KONEC)

Še o drugi izdaji romana Borisa Pahorja

«Onkraj pekla so ljudje» knjiga za najširše sloje

Z zgostitvijo in krajšanjem jasnost in lepota nič ne trpita, včasih pa celo pridobita

Iz naslova zveni: «V peklu so hudiči in pogubljenci, o kakršnih je svet prvič slišal ob nemških jetniških taboriščih v drugi svetovni vojni. Kdor hoče do ljudi, mora prej pekel porušiti in ustvariti pogubljencem, če jih še reši, nove, človeka vredne življenjske pogoje.»

Boris Pahor sam je moral skozi nekaj peklov. Kot šolar in dijak je v Trstu preživljal grozote fašističnega raznarodovalnega pekla. Kot vojak je moral v Afriki prenašati muke militarističnega pekla. Po vsem tem pa ga je čakal še najhujši pekel, življenje in hiranje po nacističnih taboriščih smrti. Kdor prebira zdaj njegova dela, v katerih se zrcali tista strašna doba, globoko sočustvuje z neskončnimi vrstami trpečih bitij, obenem pa doživlja tisto notranje očiščenje, ki ga človeku nudijo slovstvene umetnine. V srcu nehote hvaležno čestita umetniku, da se je njegov ustvarjalnih duh dvignil nad to brezmejno človeško trpljenje ter izklesal iz njega lepe črtice, novele, povesti in romane. Fašisti in nacisti so bili prepričani, da slovenski narod utone v njih grozotah ali se potujči, da ne bo več ne slovenskih peres ne slovenskih knjig. A danes — ?

S takimi razmišljanji prebira človek drugo, predelano izdajo romana «Onkraj pekla so ljudje», ki je nedavno izšla pri Založništu tržaškega tiska v zelo prikupni žepni izdaji v vabljivi opremi slikarja Klavdija Palčiča. Okoli tega dela se je nabralo v zadnjem desetletju nekaj zgodovine o njegovem nastajanju, dopolnjevanju, izpopolnjevanju in brušenju.

V tržaških Razgledih 1952 je izšlo devet poglavij z naslovom «Spopad s pomladjo» o tržaškem povratniku Igorju Subanu in pariški bolničarki Arletti Dubois, ki naj bi se nadaljevala v prihodnjem letniku. Nadaljevanja ni bilo, ker so Razgledi prenehali, kakor pojasnjuje Pahorjeva izjava v Sidru 1953. Pisatelj je naslednja leta spis zelo razširil in mu dal naslov «Onkraj pekla so ljudje». Roman je izšel 1958 pri Državni založbi Slovenije kot najobsežnejša med njegovimi dosedanjimi knjigami. Proti koncu lanskega leta je delo začelo izhajati v podlistku Primorskega dnevnika s pripombo, da je zdaj precej predelano. Na tej inačici sloni druga, žepna izdaja.

Primerjanje med omenjenimi štirimi natisti kaže znatne razlike; največje so med ljubljansko izdajo (1958) in sedanjo tržaško. Ljubljanska je štela 542 večjih strani z običajnim tiskom (teža 700 gr) ter je bila posejana z mnogimi francoskimi in nekaterimi nemškimi stavki in navedki. Nova izdaja ima 295 manjših strani z drobnejšim, a zelo jasnim tiskom (teža 250 gr). Pisatelj je besedilo strnil, zgostil in skrajšal, navadno s črtanjem besed, stavkov in odstavkov, včasih pa z izpuščanjem celih strani prve izdaje. Tok pripovedovanja je zdaj naravnan v tesnejšo strugo, a tako previdno in spretno, da jasnost in lepota nič ne trpita, včasih pa celo pridobita. Tujih stavkov, vpletenih po načinu meščanskih romanov prejšnjih desetletij, je ostalo prav malo. Tako je knjiga laže dostopna najširšim slojem. Zakaj bi morali tujci v naših knjigah govoriti po svoje? Aleksander Veliki, Cezar in Napoleon govorijo po naših knjigah v lepi slovenščini. Enajst Baudelairovih verzov (str. 251-252) in dva druga (str. 147) so ostali žal samo v francoščini.

Posebej se človek rad pomudi pri sedanjem XXIII. (prej XXVI.) poglavju, kjer se Pahorjeva umetnost v slikanju in razčlenjanju najglobljih, najrahlejših ljubezenskih prizorov dviga do neslutenih višin. Na Arlettin bodljaj: «Mož dejanja mora biti sam» odgovarja Igor: «Viš, napačno si razumela, ko si pisala, da morda že zdaj vem, da mi ti čez čas ne boš potrebna. Nič ne vem vnaprej o tebi in sebi. Kar je zdaj, to je resnično. To, kar čutim, pa je, da si nisem na jasnem, v čem naj povratnik najde namen bivanja. Kaj naj mu na primer pomeni razlaga nepravilnih francoskih glagolov, ko se mu zdi, da bi moral vsem ljudem razložiti, kakšna nepravilnost se je izvršila v človeškem svetu» (str. 140). Podobnih mest je več v knjigi. Temeljno gibalo Pahorjevih del je prav ta njegova notranja potreba, da vsem ljudem razlaga, kakšne nepravilnosti in krivice so se izvršile in se še vršijo v človeškem svetu.

Orodje Pahorjevega umetniškega izražanja se je v zadnjem desetletju zelo izpopolnilo. Jezik dobiva umetnikov osebni pečat in se voljno pokori njegovi izrazni sili. Spotakljivih tržaških posebnosti skoraj ni več. «Uboga posebnemu ukazu» (str. 139) bi bilo bolje «uboga poseben ukaz». «Bi jih obešali kakor njih» (272) bi bilo bolje «bi jih obešali kakor nje». Prav lepe so številne pesniške primere. Knjiga je izmed tistih, ki naj bi se kar najbolj razširile.

ANDREJ BUDAL

PREJELI SMO

Dr. Janko Jeri: TRŽAŠKO VPRAŠANJE PO DRUGI SVETOVNI VOJNI. (Tri faze diplomatskega boja). Cankarjeva založba — Ljubljana 1961. Opremil Cveto Jeraša. Izdalo časopisno založniško podjetje «Ljudska pravica».

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21.3. do 21.4.) Neko sodelovanje se bo še bolj utrdilo zaradi ugodnih jutranjih vesti. Sreča vam je naklonjena, izkoristite jo do kraja.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Bolje bo, če boste delali sami kot pa s sitnimi sodelavci. Veliko zadovoljstvo bo sledilo vznemirjenosti in zaskrbljenosti.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Odličen dan, če boste znali ukrepati taktično. Neko napako boste zlahka popravili in znova si boste pridobili omajano prijateljstvo.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Pozor pred nalogami, ki ste jih prevzeli brez potrebnega premisleka. Ne ženite si k srcu ljubezenskega razočaranja.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Vse sile bo treba napeti za uspeh v borbi s tekmecem. Prejeli boste pismo, ki vas bo navdušilo.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Napetost v odnosih s predpostavljenimi. Težavno sporazumevanje z ljubljeno osebo. Potrebna bo znatna mera potrpežljivosti.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ponudena vam bo delovna pomoč v najugodnejši obliki. Za dosego uspeha bo potrebna velika vztrajnost. Na vidiku potovanje.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Izogibajte se nepotrebnih rivalitet. Zaupajte sami vase kljub trenutnim težavam. Prijeten večer s prijatelji.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Pogajanja, ki so v teku, se bodo do ugodno zaključila. Profesionalno zadovoljstvo. Ugodne ljubezenske perspektive.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Dober dan. Nepričakovana pomoč bo omogočila neko težavno realizacijo. Cenili vas bodo zaradi dokazov poguma in značajnosti.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Na vidiku večji zaslužek, toda ne brez napora. Povrnili si boste izgubljeno ljubezen. Zdravje dobro, vendar ne pretiravajte.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Boriti se boste morali proti nervoznosti, ki vam marsikaj pokvari. Ljudem, ki jih ne poznate, ne zaupajte preveč. Glavobol.

RADIO TELEVIZIJA

Torek, 16. maja 1961

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Glasbeni utrinki; 11.45: Vrtiljak; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Glasba po željah; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Radijska univerza — Malin: «Pralni stroji»; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Haydn: Simfonija št. 8; 19.00: Pisani balončki; 19.30: Harmonija zvokov; 20.00: Šport; 20.30: ... Rosom, Calvertom in ...; 21.00: Obzornik filmskega sveta; 21.30: Koncert violinista Roka Klopčiča, pri klavirju Marjan Lipovšek; 22.00: Iz starodavnih orientalskih ljudstev; 22.20: Plesna glasba; 23.00: Orkester Art ...

Trst

12.25: Tretja stran; 14.20: Ob uro v diskoteki; 15.35: Literarna oddaja.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 10.00: Otroški kotiček; 11.30: Iz programov skladbe Kalinskega in Logarja; 12.00: Glasba po željah; 13.40: V zabavnem ritmu; 14.00: S popevkami doma in na tujem; 14.30: Iz življenje; 14.50: Z repertoarja mladinskih pevskih zborov; 15.00: Tečaj italijanščine; 16.00: Billy May, The Rebels in Duane Eddy; 16.30: Tretja stran; 17.00: Ljubezenski dueti iz oper; 17.40: Kurt Edelhagen s svojim orkestrom; 18.00: Prenos RL; 19.00: Ritmi s kvartetom Corduwener; 19.30: Prenos RL; 22.15: Stan Kenton in njegovi ritmi; 22.35: Skladbe O. Respighija; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 9.00: Klasiki valčka; 9.30: Jutranji koncert; 11.00: Radijska šola; 11.30: Najnovejše pesmi; 12.00: Glasbeno življenje v Ameriki; 13.30: Operno gledališče; 15.15: Gastone Parigi in njegov orkester; 15.55: Vreme na ital. morjih; 16.30: Pisma Giovannija Pascolija; 17.20: Simfonična glasba; 17.40: Zanimivosti od vsepovsod; 18.00: Poje Alma Danieli; 18.30: Enotni razred; 19.00: Oddaja za delavcev; 19.20: Filmske in gledališke novosti; 21.00: Moliere: «Don Juan»; 23.00: Dogodki doma in drugod.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Potovanje s pesmijo; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.50: «Discobolo»; 14.00: Naši pevci; 15.00: Pesmi za Evropo; 16.00: Program ob štirih; 17.00: Operni pevci; 17.30: «Il buttafuori»; 20.30: Vso srečo s sedmimi notami; 21.45: Večerna glasba; 22.30: Filmske novosti.

III. program

17.00: R. Strauss in J. Sibelius; 18.00: Preporod v Italiji; 18.30: Filmski pregled; 18.45: Skladbe Strawinskega in Prokofjeva; 19.15: Charles Duclos; 20.00: Vsakovečerni koncert; 21.30: Preporod v Italiji.

Slovenija

8.05: Izberite melodijo tednal; 8.55: Radijska šola za srednjo stopnjo; 9.25: Stevan Hristić: Četrta suita iz baleta Ohridska legenda; 9.40: Obrtniški zbor «Enakost» iz Kranja; 10.15: Pri skladatelju Mihaelu Rožancu; 10.40: Utrjujte svojo angleščino!; 10.55: Ameriški popevki; 11.00: Slavni pevci; 11.30: Iz naše beležnice; 11.40: Zabavna glasba; 12.00: Skladbice Vilka in Slavka Avsenika; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Sedem pevcev — sedem popevk; 12.45: Zadovoljni Kranjci; 13.30: Godala in vokalni ansambli; 14.05: Radijska šola; 14.35: Iz opere Zaljubljen v tri oranže; 15.40: Listi iz domače književnost; 16.00: Izbrali smo za vas; 17.15: Razgovor z volivci; 17.25: Sergej Rahmaninov: Koncert za klavir; 18.00: Iz naših kolektivov; 18.15: Klavir v ritmu; 18.20: Za mlade ljubitelje glasbe; 18.45: Izobraževalni obzornik; 20.00: Zbor RTV Zagreb; 20.30: Radijska igra — Marodić: Rušilec «Zagreb»; 21.15: Kalinski: Sedem bagatel; 21.25: Francoske, ameriške in švedske; 23.05: Z lokom po strunah; 23.25: Po svetu jazza; 23.55: Prijeten počitek!.

Ital. televizija

13.00: TV šola; 17.00: Program za najmlajše; 18.00: TV dnevnik; 18.15: Simfonija Franca Mannina «Davidov rod»; 19.30: Potovanje v Kanado; 20.30: TV dnevnik; 21.15: Balet Rambert; 22.10: Čas ljubezni; 22.30: Film iz vrste Karovana: «Zadnja postaja»; 23.20: TV dnevnik.

Jug. televizija

Italija 17.00: TV za otroke: Sokolovo pero — poglavar Sajenov — Velike pustolovščine; 21.00: Karusel — zabavno-reklamna oddaja; 21.15: Balet Rambert — prenos iz Torina; 22.10: TV film iz serije Karavana; 23.00: Čas ljubezni — glasbena oddaja.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 19.7, najnižja 15.3, ob 19. uri 18.4, zračni tlak 1012.7 pada, veter jugo-sever 6 km, vlage 70 odst., nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 17.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 16. maja
Janez Nep.
Sonce vzide ob 4.33 in zatone ob 19.30. Dolžina dneva 14.57. Luna vzide ob 6.05 in zatone ob 21.10.
Jutri, SREDA, 17. maja
Mojca

Seja tržaškega občinskega sveta

Pri Sv. Jakobu bodo zidali nov občinski otroški vrtec

Odgovor Deklevi glede kmečkega popisa - Resolucija PSI o javnih šolah - Skrajšanje železniške proge med Trstom in Vidmom

Včerajšnja seja tržaškega občinskega sveta je bila krajša kot po navadi, kakor da bi se hoteli svetovalci odpočiti od truda polne razprave o proračunu, ki so ga odobrili pretekli petek.

Občinski svetovalci so odobrili nekaj sklepov, med katerimi je bil najbolj važen tisti, ki se tiče zidanja otroškega vrtca pri Sv. Jakobu. Načrte za ta vrtec so že pripravili 1957. leta, nato pa so kot po navadi romali od Poncija do Pilata in so jih tudi večkrat spremenili. Prvi načrt je predvideval 23 milijonov lir izdatka, za katerega bi prispevala država. Po raznih protipredlogih je morala občina pripraviti popolnoma nov načrt, po katerem bo zidanje vrtca stalo nekaj manj od 50 milijonov lir. Ta načrt je bil odobren in sedaj bo občina prosila prefekturo, naj ji dovoli zasebno dražbo za oddajo del. Razliko med 23 milijoni, za katere bo poskrbela država, in med 49 milijoni, bo krila občina, ki bo najela v ta namen posojilo. Vrtec bo za sedanjo nižjo srednjo strokovno šolo, kjer se stikata Ul. Gavardo in Pončana. Ob tej priliki se zopet vprašamo, kdaj bo poskrbela občina za slovenski otroški vrtec v mestnem središču.

Svetovalci so odobrili še sklep o popravljalnih delih v šoli pri Sv. Ani s slovenskim učnim jezikom za 2.114.132 lir, sklep o pogajanjih z zasebnim podjetjem za dodelitev cestnih popravil na Krasu za 4.030.492 lir, sklep o instalaciji 26 protipožarnih hidrantov v naselju INA-Casa pri Kjadinu za 2.192.300 lir itd. Nekaj diskusije je bilo pri imenovanju občinskih predstavnikov v disciplinsko komisijo v postopku proti nekemu občinskemu delavcu. Svetovalec Teiner je predlagal, naj bi bil imenovan v komisijo tudi svetovalec Calabria, za katerega je glasovala nato levica.

V začetku seje so svetovalci kot po navadi postavljali razna vprašanja. Odbornik dr. Gasparo je odgovoril na neko prejšnje vprašanje dr. Jožeta Dekleve v zvezi s popisom kmetijstva. Dr. Gasparo je dejal, da so tiskali tudi nekaj slovenskih razglasov ter imenovali tudi nekaj slovenskih popisovalcev. Kar se tiče zastopstva kmečkih organizacij v komisiji za popis, pa je dr. Gasparo dejal, da so imenovali vanjo predstavnike zveze neposrednih obdelovalcev, kot predpisuje zakon, saj jih imenujejo z dekretom. Dr. Gasparo je tudi dejal, da je komisija dobro opravila delo.

Svetovalec dr. Pincherle je vprašal župana, kdaj bo občina izjavila, da svetovalec Borghese, ki se je preselil v Avstralijo, izgubi svoje mesto, ker je že več kot leto dni odsoten in se zato ne udeležuje sej. Župan je odgovoril, da lahko vsak svetovalec zahteva, naj se prične postopek, po katerem se proglasi, da je kak svetovalec izgubil svoj mandat. Dr. Pincherle je dejal, da bo dala pobudo za to njegova skupina.

Dr. Pincherle je predložil tudi resolucijo v zvezi z desetletnim vladnim načrtom za razvoj šole. V dosedanjih razpravah v parlamentu so skušali izkoristiti ta zakonski načrt, da bi obšli ustavna določila proti finansiranju zasebnih šol z javnim denarjem, kar bi bilo v nasprotju s splošnimi interesi. Večina zasebnih šol je namreč v rokah verskih ustanov ter ni v njih prave svobode pouka. Resolucija ugotavlja, da je razvoj javnega šolstva vseh stopenj nujen in neogiben pogoj za gospodarski in družbeni napredek. Ker izredna sredstva, določena za desetletni razvoj šole, še zdaleč niso zadostna za vse potrebe, naj občinski svet izrazi željo, da se ta sredstva namenijo izključno javnim šolam, ki edine lahko zagotovijo enako vzgojo vseh državljanov iznad vsake verske ali politične ideologije.

Svetovalec Tolloy je vprašal župana, kaj je z načrti za gradnjo nove železniške proge med Zagrajem in Sv. Ivanom ob Nadiži, s čimer bi se proga med Vidmom in Trstom skrajšala za 17 km. Župan je odgovoril, da mu je generalni ravnatelj državnih železnic zagotovil, da je načrt vedno pereč in da ga bodo izvedli.

Svetovalec Babille pa je vprašal, kako je s pismom pokrajinskega zdravnika glede prodaje mleka v Delavskih zadrugah. Župan je dejal, da so pismo prejeli šele v soboto in da zahteva le občinske protipredloge glede tega vprašanja.

Svetovalec Padovan pa je postavil vprašanje glede slabih cest, kanalizacije in telefona v Gropadi, pri čemer je predložil tudi pismo 102 Gropajcev.

—«»—

Pokrajinski odbor odobril razne sklepe

Pokrajinski upravni odbor je na svoji zadnji seji odobril razne sklepe tržaške občine in pokrajine. Tako je odobril sklepe o izplačilu nadur uslužbencem mestne čistoče, o izplačilu nadur uslužbencem komisariata za higieno v borbi proti ponarejevanju živil, o izplačilu nagrade vozačem javne čistoče, sklep o najetju posojila tržaške občine pri Tržaški hranilnici, sklep o izplačilu stanarine za stanovanjske izgnance iz nevarnih hiš itd.

Za pokrajino je odobril odbor sklep o njenem prispevku za prometno vzgojo.

Vsedržavni tajnik sindikata prehrambene stroke-CGIL na obisku v Trstu

Preteklo soboto se je mudil v našem mestu vsedržavni tajnik sindikata prehrambene stroke — CGIL Gianfagna. V spremstvu pokrajinske tajnice sindikata prehrambene stroke Pine Tomaselli je ugledni sindikalni voditelj obiskal podjetje Arrigoni, kjer se je zadržal v daljšem razgovoru s člani notranje komisije, ki so mu podali izčrpno poročilo o sindikalnem sporu z lastniki podjetja.

Tajnik Gianfagna je pozdravil člane notranje komisije in vse delavce podjetja v imenu vsedržavne organizacije prehrambene stroke ter vsega italijanskega delavstva. Poudaril je še, da bo vsedržavna organizacija posegla v spor v Arrigoni, če bo notranja komisija to imela za potrebno.

—«»—

Minister Bosco pride v Trst

24. maja pride v Trst minister za prosveto Bosco, ki bo izročil tržaški univerzi zlato kolajno.

Sinoči v dvorani Avditorija

Odlično uspela akademija šole Glasbene Matice

Komorni godalni orkester, solist združeni mladinski pevski zbor in tamburaški zbor

Po letnih produkcijah podružnic šole Glasbene Matice na Proseku - Kontovelu in v Barkovljah, katerim bodo v prihodnjih dneh sledile še v Boljuncu, Nabrežini in v Trebčah, je bila sinoči v Auditoriju glasbena akademija osrednje šole v Trstu s sodelovanjem združenih mladinskih pevskih zborov prosvetnih društev «Igo Gruden» iz Nabrežine, «Ivan Cankar» iz Trsta, «Lonjer - Katinara», Slovenskega dijaškega doma ter šole Glasbene Matice, tamburaškega zbora s Proseka-Kontovela, sopranistke Berce-Košutove ter seveda Godalnega orkestra Glasbene Matice.

Ne da bi se spuščali v podrobnosti sinočnjega večera, s katerim se bomo sicer še povrnili, moramo ugotoviti, da nas je zadnje čase naša Glasbena Matica oz. njena glasbena šola začela že malce razvajati, saj nam od produkcije do produkcije, od nastopa do nastopa nudi vedno nova in vedno prijetnejša presenečenja, ki nas navdajajo s ponosom, da skoraj mimogrede, na tiho, toda nikakor ne brez velikih naporov in požrtvovalnosti učnega kadra, raste sredi nas cela vrsta mladih godbenikov in pevcev, ki ne samo veliko obetajo, temveč že tudi sedaj mnogo veljajo in pomenijo. Morda pravi pomen prizadevanj in uspehov te naše osrednje glasbene institucije v Trstu za ves naš živelj in njegov kulturni napredek v vsem njihovem obsegu pravilno in pravično znali oceniti šele v bližnji bodočnosti, že danes pa vemo — in o tem nas je sinočnji večer lahko samo še znova prepričal — da so ti uspehi tako rekoč na vsakem koraku, pa naj ta vodi skozi podeželske dvoranice ali mestne otipljivi in navdušujoči.

Sinočnja akademija je obsegala instrumentalni in pevski del, medtem ko bomo soliste slišali v četrtek v «Gregorčičevi» dvoranici v Ul. Geppa. Komorni godalni orkester pod vodstvom Oskarja Kjudra je izvajal štiri skladbe za godalni orkester in sopran oz. klavir, dve violini in še enkrat za klavir, pri katerih so se nam kot solisti predstavili pevka Ljuba Berce-Košutova, pianistke Nataša Daneu, Maja Možina in Učka Sčuka, violinista Žarko Hrvatič in Aleksander Zupančič ter še pianistka Bruna Legiša. Za vse lahko govorimo samo pohvalno, še posebej pa velja to za orkester, ki je muziciral res občuteno, do podrobnosti izdelano in z lahkotnim obvladanjem tudi najtežjih mest.

Z nastopom združenih mladinskih, bolje otroških pevskih zborov smo preskočili v drugi glasbeni svet, svet doživljanja posebnih občutkov, ki prevzemajo poslušalce vedno, ko imajo pred seboj najmlajše. Pesem iz njihovih grl ima posebno moč, če pa je zapeta spontano dobi še poseben prizvok in privlačnost. In ko je precej nad 100 mladih glaskov ob zanosni spremljavi marljivih tamburašev s Proseka - Kontovela iz mojstrske šole prof. Karla Boštjančiča udarilo Venturinijevo «Zdravico», takrat se je sprožil tako dolg in navdušen aplavz ne samo zaradi res odlične izvedbe, temveč tudi zato, ker so plemeniti Prešernovi verzi o bratstvu med vsemi narodi in o ljubezni do lastnega rodu v mladih ustih, še posebno pa v ustih naše tržaške mladine, tako prijetno in tako življenjsko optimistični.

Mlade pevce in tamburaše so izmenično z veščo in skrbno roko vodili prof. Ambrozet, Boštjančič in Kjuder.

Naj za danes zaključim: večer, kakršen je bil sinočnji, je res vreden obiska in navdušenja, kakršnega je bil deležen. Vsem nastopajočim in tistim, ki so jih pripravili in vodili, gre zanj hvaležnost vseh poslušalcev.

j. k.

GLASBENA MATICA
TRST

V četrtek, 18. maja ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9/I

glasbeni večer

s sodelovanjem gojencev šole Glasbene Matice

Vljudno vabljeni!

RAZNA OBVESTILA

Tržaški filatelistični klub «L. Košir», vabi vse člane na sestanek, ki bo v sredo 17. t.m. ob 20.30 v **novih prostorih kluba Ulica dei Montecchi 6**. Vsi člani so vabljeni, da si ogledajo novi sedež in prevzamejo zadnje novitete. — Odbor.

* * *

Slovenski fotoklub v Trstu obvešča svoje člane, da bo naslednji sestanek v sredo 17. t.m. ob 20.30 **na novem sedežu v Ulici Montecchi 6-III., soba št. 39.** — Vabljeni vsi člani, da si ogledajo nove prostore in da se pomenijo o nadaljnji ureditvi sedeža.

—«»—

SESTANEK

Danes 16. t. m. bo v Kulturnem domu na Opčinah važen sestanek, na katerem se bo razpravljalo o vprašanjih, ki se nanašajo na gospodinje. Govorila bo tudi Nadja Pahor.

V sedežu prosvetnega društva «Slovenec» v Borštu bo odprta razstava slik, dokumentov in tiska iz NOB danes 16. in jutri 17. maja od 20. do 22. ure.

OBIŠČITE JO!

KINO

Nazionale 16.00 «Plaža strasti», metrocolor, Dolores Hart, George Hamilton. Prepovedano mladini.
Fenice 16.00 «Antinea (ljubimka pokopanega mesta)», Haya Harareet, Amedeo Nazzari.
Excelsior 16.00 «Zadnjo minuto», Mel Ferrer. Prepovedano mladini.
Filodrammatico Danes zaprto.
Grattacielo 16.00 «Kako lepo je živeti», Alain Delon, Barbara Lass, Gino Cervi, Rina Morelli, Paolo Stoppa.
Arcobaleno 16.00 «Ursus», eastmancolor, Ed Fury, Cristina Gajoni Mario Scaccia.
Supercinema 16.00 «South Pacific», Mitzi Gaynor, John Kerr.
Alabarda 16.00 «Rok in sestre», Mario Valdemarin. Zadnji dan.
Aurora 16.30 «Neuravnovešenci». Prepovedano mladini.
Cristallo 16.30 «Morilec», Marcello Mastroianni. Prepovedano mladini.
Garibaldi 16.30 «La ciociara», So[illegible]do. Prepovedano mladini. Zadnji dan.
Capitol 16.30 «Čudovita sedmorica», technicolor, Yul Brynner, Steve Mac Queen. Tretji teden.
Impero 16.00 «Venera v norku», Elizabeth Taylor.
Italia 16.30 «Francozinja in ljubezen». Prepovedano mladini.
Massimo 16.00 «Alles Kaputt» — Eichmannovi Dokumenti o grozodejstvih.
Moderno 16.30 «Napad iz vesmirja», John Agard in Jean Byron.
Astra 16.30 «Proti mestu terorja».
Astoria 17.00 «Dvignil se je veter», Kurd Jurgens in M. Demongeot.
Vittorio Veneto 16.30 «Do zadnjega vzdihljaja», Jean Paul Belmondo, Jean Seberg.
Ideale 16.00 «Pugni pupe e pepite», technicolor.
Marconi 16.00 «Lov na moža[illegible]», technicolor, Sandra Mondaini, Ennio Girolami.
Savona 16.00 «Gejšina ljubezen», M. Kobi in R. Lang.
Odeon 16.00 «Noči Lukrecije Borgia», Belinda Lee.

Strašen zločin v nedeljo zvečer v Devinu

Karabinjer ubil dekle in še sam sebe

Ondina Semula je imela komaj 18 let - Žalostna vest se je naglo razširila po Devinu, Tržiču, Krasu in Trstu ter je napravila globok vtis - Pogreb dekleta bo danes ob 16. uri

V nedeljo zvečer se je v Devinu zgodila strašna tragedija; 26-letni karabinjer Nicola Tiso je na njenem domu usmrtil 18-letno Ondino Semula iz Devina štev. 9-A, nato pa še samega sebe. Truplo mladega dekleta leži na mrtvaškem odru v hiši žalosti, truplo karabinjerja pa v karabinjerski vojašnici v Devinu. Pogreb dekleta bo danes ob 16, truplo karabinjerja pa bodo danes popoldne odpeljali z vlakom v Avellino, njegov rojstni kraj v Južni Italiji.

Žalostna vest se je naglo razširila po Devinu, Tržiču, Krasu in Trstu, kjer so včeraj vsi govorili o tem tragičnem dogodku, saj se pri nas redkokdaj kaj takega zgodi.

V čedni hišici ob glavni cesti proti Gorici, nekaj metrov od razpotja, kjer se od glavne ceste odcepi pot v Devin, v domu, ki mu domačini pravijo «pri Štefki», ni v nedeljo nihče slutil, kaj se bo zgodilo.

Vse je bilo lepo kot ob nedeljah. Oče Bruno, po rodu iz Tržiča, ki že dolgo let dela v tržiški ladjedelnici, je bil doma; doma je bila njegova žena Štefanija rojena Legiša, in doma sta bili Ondina, ki je že nekaj časa delala v tovarni Lucky Shoe, ter njena 12-letna sestrica Loredana, ki obiskuje srednjo šolo. Po kosilu so poslušali radio in kramljali s sosedi. Prišla sta nato na obisk k dekletom sestrična Mariella Lugli in neki znanec po imenu Nino. Okrog 17. ure pa je prišel, oblečen v civilni obleki, karabinjer Nicola Tiso, ki je bil v službi v Devinu že tri leta in so mu pravili «Johnny». Vljudno so ga sprejeli in mu ponudili stol, saj je že včasih prišel na obisk, ker je že nekaj časa dvoril Ondini. Skraja so starši ugovarjali, toda Nicola je vztrajal in se je znal prikupiti tudi staršem, zlasti materi. V nedeljo pa bi moral imeti ta obisk še poseben pomen, ker je bil karabinjer premeščen in bi se moral že včeraj javiti na novem službenem mestu v Avianu. Nicola se je mirno razgovarjal z Ondino in njenimi starši ter omenil, kako bo moral zapustiti Devin. Čez dobre pol ure pa se je poslovil in odšel v vas.

Vrnil se je okrog 20. ure. Doma so bili še vedno starši. Loredana in Mariella, Ondina pa je medtem odšla v svojo sobico in se kar tako oblečena vlegla na posteljo, ker jo je malo bolela glava. Spet so se pogovarjali, skoraj pol ure, nato pa sta oče in mati rekla, da gresta v gostilno na trgu, da bosta gledala televizijski program. Žena je gledala pred televizorjem, mož pa je dobil skupino prijateljev, s katerimi je igral na karte.

ONDINA SEMULA
ko je imela 16 let

Doma je bilo še vse mirno. Loredana se je učila v svoji sobici, v dnevni sobi se je Mariella pogovarjala z Ninom in karabinjerjem. Toda nenadoma pa je Nicola vstal in odšel v sobico, kjer je ležala Ondina in poslušala po radiu lahko glasbo. Nekaj časa sta se po tiho pogovarjala, sestrična in Nino pa sta odšla na teraso. Okrog 21.30 je Nicola prišel iz sobe in zaprl vhodna vrata, ki so bila tedaj odprta. Šel je v kuhinjo, spil kozarec vode in se vrnil spet v sobo k Ondini, a le za nekaj minut. Spet je prišel ven in vprašal Mariello, kdo je v sobi, kjer je bila prižgana luč. Odgovorila mu je, da se tam uči Loredana. Nino je odšel domov, Mariella pa je šla k Loredani, da bi jo izpraševala, če se je kaj naučila.

Nekaj minut kasneje se je zgodila tragedija. V sobi, kjer sta bila Ondina in karabinjer, se je nenadoma prižgala luč. Slišati je bilo Ondino, ki je zavpila: «Ne, ne!», nato tri strele, kratka tišina, pa še en strel. V mali sobici se je tragično zaključilo dvoje mladih življenj.

Loredana je skočila, da bi šla k svoji sestri, a Mariella jo je zadržala. Nato je prihitel iz stanovanja v pritličju neki finančni podoficir, ki stanuje s svojo družino prav pod stanovanjem nesrečne družine. Mariella in podoficir sta pogledala v sobo. Na postelji je ležala vsa okrvavljena in mrtva Ondina, na tleh blizu postelje pa mrtvi karabinjer. Nekdo je takoj pohitel na karabinjersko postajo in v gostilno, da bi obvestil o žalostnem dogodku poveljstvo in nesrečne starše, ki so pohiteli domov in sploh niso mogli verjeti, da se je nekaj takega zgodilo njihovi dragi hčerki.

Tiso je ustrelil mlado dekle trikrat, in sicer v desno stran prsnega koša, v levi bok in v levo koleno, sebe pa je ustrelil naravnost v srce in mu je zadostoval en strel. Morilec je imel pri sebi v žepu pismo, v katerem prosi poveljstvo karabinjerjev in svojo družino, naj mu oproste njegovo dejanje. Njegovo pismo in ravnanje v zadnjih urah pred zločinom kažeta, da je to napravil premišljeno.

Ondina je bila ena izmed najlepših deklet v Devinu in okolici. Iz dneva v dan, kakor je doraščala, je bila lepša, kakor pomladanska cvetlica. Vsi so jo imeli radi, ker je bila prijazna in mirnega značaja. Bila je pridna že v slovenski osnovni šoli, zadnje čase pa je bila zelo zadovoljna, ker je imela zaposlitev in vsaj nekaj zaslužka. Fantje so se radi ozirali za njo, sa je bilo res čedno dekle, pa jo je zapazil karabinjer, ji dvoril in pihal na srce, kakor pač znajo južnjaki. Toda poročila bi se lahko, če je ne bi prej zapustil, šele čez štiri leta, ker pač velja tak predpis za karabinjerje. Zdaj pa je prišla še premestitev. Ondina je prav gotovo te dni razmišljala o vsem tem, tembolj, ker je v Devinu fant, po rodu iz Milj, ki jo je imel rad. V njuno ljubezen se je vrinil Nicola in zadnje čase sta se bolj poredkoma videvala. Pravijo, da bi se Ondina prav te dni spet približala svojemu domačemu fantu. Tako bi ji odhod karabinjerja pomagal in rešil iz zagate. Morda je Ondina to povedala v nedeljo popoldne karabinjerju. Nekateri vedo povedati, da ji je baje Nicola te dni predlagal, naj bi šla z njim v Aviano, kar pa je Ondina odklonila. Morda jo je zaradi tega ustrelil, nato pa še samega sebe, ker se je pač zavedal, kaj ga čaka, če bi ostal živ.

—«»—

Preiskava o primeru «Peugeot» tudi v Trstu

Včeraj sta prišla v Trst dva inšpektorja francoske policije, ki vodita preiskavo v zvezi z ugrabitvijo malega Peugeota. Francoska policijska funkcionarja sta se sestala z načelnikom tržaškega letečega oddelka dr. Cappo. Razgovarjali so se o preiskavi glede potovanja po Italiji enega od ugrabiteljev, in sicer Raymonda Rollanda, ki naj bi bil tudi v Trstu, kjer naj bi zapravil del denarja, ki so ga ugrabitelji izsilili družini Peugeot. Zdi se, da je Rolland navezal stike z nekaterimi ženskami v Trstu. Danes bosta oba francoska policijska funkcionarja odpotovala iz Trsta.

Dr. Henrik Okretič

V petek 12. t.m. je umrl slovenski tržaški odvetnik dr. Henrik Okretič. Rojen je bil v Pazinu 16. novembra 1888 kot sin tedanjega sodnika in poznejšega vrhovnega državnega pravdnika pri Stolu Sedmorice v Zagrebu. Pokojnik je bil odličen dijak na srednji in visoki šoli ter pravni fakulteti, ki jo je končal na Dunaju. Pozneje se je izkazal kot odličen pravnik, zaveden Slovenec in je bil kot tak konfiniran ob začetku zadnje vojne. Po padcu fašizma se je z vso vnemo brigal za osvoboditev številnih slovenskih zapornikov iz raznih zaporov v Italiji. Po osvoboditvi je bil javni tožilec pri izrednem porotnem sodišču v Trstu in je nastopal ob priliki raznih procesov proti bivšim fašistom. Bil je zet znanega tržaškega odvetnika pokojnega dr. Pretnarja in je po preselitvi svojega tasta v Ljubljano nadaljeval odvetniško delo v njegovi tržaški pisarni. V svojem poklicnem in družabnem nastopu se je znal vedno dostojanstveno uveljaviti. Udejstvoval se je, od njegove ustanovitve, v društvu «Pravnik» v Trstu, v katerem je bil tudi član odbora.

Vsi tržaški Slovenci, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v dobrem spominu. Škoda, da nas je prehitro zapustil. Vsem svojcem naše najiskrenejše sožalje.

Tiskovna konferenca na jugoslovanskem generalnem konzulatu

Novi turistični vizumi FLRJ za tri potovanja v enem letu

Novi vizumi bodo omogočili povečanje turističnega prometa med Italijo in Jugoslavijo - Ugodnosti za Tržačane in tuje turiste

Včeraj dopoldne je bila na jugoslovanskem generalnem konzulatu v Trstu tiskovna konferenca, na kateri je konzul Aleksander Oluič obvestil novinarje o novih ukrepih v zvezi z izdajanjem turističnih vizumov.

Novost pri izdajanju turističnih vizumov je predvsem ta, da bodo Tržačani in tuji državljani sploh, lahko zaprosili za trikratni turistični vizum z veljavnostjo enega leta. Doslej so jugoslovanski konzulati izdajali le enkratne turistične vizume z veljavnostjo enega meseca, medtem ko omogočajo novi turistični vizumi trikratno potovanje v Jugoslavijo in vsakikrat se lahko turist zadrži v sosedni državi po en mesec (če hoče, lahko bivanje podaljša).

Novi turistični vizumi predstavljajo nedvomno novo ugodnost za turiste, ki potujejo v Jugoslavijo, pa tudi Tržačani bodo imeli od njih precejšnjo korist. Doslej so tuji turisti dobivali le enkratni vizum, ki velja 650 lir, medtem bodo sedaj lahko dobili vizum za tri potovanja in bo veljal le 1.300 lir. To pomeni, da je cena novemu vizumu znatno nižja, po drugi strani pa bodo odpadle poti na konzulat in bo prihranjenega precej časa.

Novi turistični vizum je še zlasti ugoden za Tržačane, ki največ potujejo v Jugoslavijo. Lani je jugoslovanski generalni konzulat v Trstu izdal nad 90.000 turističnih vizumov, od katerih je odpadlo 65 odstotkov na Tržačane, Goričane in Tržičane. Le ti se bodo lahko sedaj poslužili novega vizuma in ko ga bodo porabili za tri potovanja, bodo lahko zaprosili za novega. Za sedaj pa še ni jasno, če bodo lahko spet dobili vizum za trikratno potovanje — čeprav obstaja določeno mnenje, da bo tako — ali pa samo vizum za enkratno potovanje. Vsekakor bo tudi to vprašanje v kratkem razčiščeno.

Trikratni turistični vizumi bodo prav gotovo tudi precej pripomogli k razvoju tujskega prometa pri nas. Znano je dejstvo, da so hoteli na Koprskem, ob istrski in dalmatinski obali ter na Bledu praktično že vsi rezervirani, tako da se letos obeta bogata turistična sezona. V Portorožu, Piranu, Rovinju, Opatiji, Crikvenici in drugih letoviščarskih krajih bo v poletnih mesecih na tisoče tujih turistov, ki bodo — v nasprotju s prejšnjo prakso — lahko porabili dva vizuma za izlete bodisi v Trst bodisi kam drugam, na primer v Benetke. Po drugi strani pa bodo lahko letoviščarji iz Trsta, Gradeža in drugih krajev pri nas izkoristili trikratni vizum za izlete v Postojnsko jamo, v Opatijo, na Bled itd.

Vse to je treba upoštevati in zato lahko pričakujemo, da bo letošnji turistični promet v Trstu in okolici večji, kot je bil prejšnja leta. Toda — kot smo že večkrat poudarili — v ta namen bo treba nujno izboljšati oziroma sploh navezati stike med kvalificiranimi predstavniki turizma Trsta na eni strani in Slovenije na drugi strani. Mislimo, da so ugodnosti, ki jih prinaša novi trikratni turistični vizum, odločilne važnosti za razvoj in izmenjavo turistov, ki so na počitnicah in na našem ali sosednih področjih.

Jugoslovanski gen. konzulat izdaja vizume v 24. urah, kar pomeni, da če se prošnja vloži danes, je vizum drugi dan gotov. Prošnja — ali bolje rečeno vprašalni karton — se lahko odda bodisi neposredno na konzulatu bodisi preko turističnih agencij ali potovalnih uradov. Omenimo naj, da je uradniško osebje konzulata v poletnih mesecih povečano, tako da ne pride do zastojev ali zamud.

Sedaj obstajajo tri vrste vizumov: navadni turistični vizum za enkratno potovanje, ki velja mesec dni in stane 650 lir, trikratni turistični vizum, ki velja eno leto za tri potovanja po en mesec in stane 1.300 lir ter vstopni in izstopni vizum (za obisk sorodnikov, delo trgovino itd.), ki velja prav tako 30 dni in stane 1.950 lir. Turistični vizumi se izdajajo samo osebam, ki stanujejo v hotelih, pensionih itd., kar pomeni, da ni moč s turističnim vizumom preživeti dopusta pri sorodnikih. V takem primeru mora imeti lastnik potnega lista navadni vizum, ki ga dobi ob predložitvi garancijskega pisma.

Med ostalimi vprašanji, ki zanimajo v Jugoslavijo namenjene turiste in druge osebe, naj omenimo še naslednje:

Vsakdo, ki potuje s potnim listom v Jugoslavijo, lahko nese s seboj po 1.500 din, a le v bankovcih po 100 din. Uradna menjava dinarja v Jugoslaviji je 960 din za 1.000 lir.

Če kdo potuje v Jugoslavijo z avtom, ki ni njegova last, mora imeti pooblastilo (delego), potrjeno od ACI, sodišča ali notarja.

Za potovanje z lastnimi morskimi prevoznimi sredstvi (jadrnice, motorni čolni itd.) v Jugoslavijo zadostuje navaden turistični vizum.

Izlet v Planico

Točen program izleta - Vpisovanje do srede zvečer

Program srečanja slovenske mladine iz Koroške, Slovenske Benečije, Goriškega, Tržaškega in Jesenic je naslednji:

Ob 8.30 uri v Planici pričetek športnih tekem.

Ob 11. uri svečana otvoritev srečanja s prihodom štafete iz tromeje ter pozdravni govori. Pri tem sodelujejo: pihalni orkester DPD «Svoboda» Jesenice, recitatorji, ansambel narodnih plesov DPD «Svoboda» Jesenice in pevski zbor ter skupine iz zamejstva.

Ob 13. uri nadaljevanje kulturno zabavnega programa pod naslovom «Spoznavalno družabno popoldne». Za veselo razpoloženje bosta poskrbela dva zabavna ansambla.

Za dobro in solidno postrežbo pa bodo poskrbeli prijazni domači gostinci in turistično društvo Rateče - Planica.

Za izlet je potrebna samo propustnica, ker spada Planica v obmejno področje.

Vpisovanja za izlet na tržaškem področju se vrše:

V Tržaški knjigarni vsak dan.
Za Vižovlje, Sesljan in Devin: vpisuje Jože Kravanja.
Za Mavhinje in Cerovlje: vpisuje Dragica Sirca.
Za Šempolaj, Prečnik, Praprot in Trnovco: vpisuje Albert Peric.
Za Salež, Zgonik, Samotorco: vpisuje Jože Rebula Salež 63 (bajta).
Za Nabrežino: vpisuje Rudi Pertot na sedežu DP «Igo Gruden».
Za Prosek, Kontovel: vpisuje Bruno Rupel na sedežu DP.
Za Dolino: se vpisuje na sedežu PD «Valentin Vodnik».
Za Boljunec: vpisuje Damjan Žerjal.
Za Boršt: vpisuje Miloš Marc.
Za Bazovico: vpisuje Anton Kalc.
Za Križ: vpisuje Marino Košuta.

Vaščani sosednih vasi naj se vpišejo pri poverjeniku izleta ki jim je najbližji.

V petek bo objavljen točni urnik odhoda avtobusov.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 14. in 15. maja se je rodilo v Trstu 13 otrok, umrlo je 17 oseb.

RODILI SO SE: Silvio Marolla, Marino Balanza, Laura Visentin, Adriano Bellina, Stefano Cavallari, Luigi Semerani, Nadia Bertolini, Ornella Busan, Giuliana Rubbia-Rinaldi, Barbara Molinari, Annamaria Santi, Emanuela De Santis, Marisa Tordi.

UMRLI SO: 72-letni Henrik Okretič, 83-letna Giulia Sieckenberger vd. Strasser, 67-letni Luigi Chervisari, 72-letni Eugenio Zocchi, 87-letna Celestina Pelos vd. Maron, 65-letni Domenico Sante Del Piero, 26-letni Renato Colli, 73-letna Antonia Masten, 81-letna Antonia Zaninovič vd. Novak, 57-letni Francesco Reatti, 77-letna Ersilia Pitz vd. Prenci, 96-letna Laura Alberti vd. Tomicich, 49-letni Giuseppe Magaina, 51-letna Anna Legovich por. Riosa, 71-letni Giovanni Machnich, 71-letna Valeria Martincich por. Radin in 51-letni Luigi Gustincich.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; Marchio Ul. Ginnastica 44; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Alla Madonna del Mare, Trg Piave 2; Zanetti, Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

Valute

	Trst
dolar	619.95
švicarski frank	143.40
funt šterling	1735.50
francoski frank	125.50
marka	156.25
šiling	23.79
dinar	—.70
marengo	4650.—
zlato	705.—

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče	100	212	165
limone	77	129	118
češnje	60	235	118
jagode	129	306	165
jabolka I.	83	212	165
jabolka II.	65	118	94
hruške I.	200	200	200
beluši (špargeljni)	120	350	200
pesa	40	70	50
artičoke	8	30	15
cikorija	25	35	30
čebula	59	85	65
razna solata	50	125	80
prva solata	100	250	200
krompir	27	61	31
nov krompir	41	100	94
grah	65	141	94
paradižnik	141	411	294
zeleni radič I	200	300	250
zeleni radič II	40	140	100
špinača	40	80	60
bučice	65	250	83

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec).

Kino na Opčinah

predvaja danes 16. t. m. ob 18. uri barvni film:

«Upornik Zahoda»
(La ribelle del West)

MAUREEN O'HARA • ALEX NICOL

Režija
LEE SHOLEM
Technicolor

IZLETI

Barkovljansko prosvetno društvo prosi vse tiste, ki so se vpisali za izlet k izviru Soče, ki bo v nedeljo 21. maja t.l. z odhodom ob 5.30 izpred barkovljanskega vrta, da do srede poravnajo prevozne stroške v znesku 1000 lir, ker je povpraševanje po mestih veliko in bodo prišli v poštev predvsem tisti, ki bodo poravnali prevoznino.

V primeru, da bo tudi v nedeljo stavka prevoznikov, se bo izlet prenesel na kako poznejšo nedeljo, kar bo pravočasno objavljeno.

* * *

IZLET SPDT V LOGARSKO DOLINO

SPDT priredi v dneh 1. in 2. junija izlet v Logarsko dolino v Zgornji Savinjski dolini pod Kamniškimi planinami.

Prosimo vpisnike, da poravnajo voznino in dvignejo številke voznega listka.

* * *

IZLET NA KOROŠKO

Prvega in drugega junija prireja Slovensko dobrodelno društvo izlet na Koroško. Lahko si ogledate Beljak, Kanzel, Vrbsko in Osojsko jezero, Gosposveto, Hochostrowitz in Celovec. Vožnja bo stala približno 2100 lir.

Informacije lahko dobite na sedežu SDD v Ulici Machiavelli 22-II, vsak dan od 10 do 12 in od 16 do 19 razen v sobotah popoldne in se tam lahko tudi vpišete.

Pohitite z vpisovanjem!

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina pok. odvetnika Henrika Okretiča daruje Zofija vd. Primožič 1000 lir za Dijaško Matico.

Ob sedmi obletnici smrti [illegible]ka Milkoviča iz Gropade daruje družina 1000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pokojnega dr. Henrika Okretiča daruje društvo «Pravnik» 700[illegible] lir za Dijaško Matico in 700[illegible] lir za sklad «Sergej Tončič».

MALI OGLASI

SLUŽBO DOBI takoj hitra [illegible]karica z dobrim znanjem. Slovensko gospodarsko združenje, Ul. F. Filzi 8, tel. 37-808.

OBIŠČITE VELETRGOVINO [illegible]LICE - Trst, Ulica Carducci [illegible]. Kupili boste: bunde, dežne plašče, hlače, srajce, jope in mnogo drugih artiklov najboljše vrst po res konkurenčnih cenah.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška [illegible]
Telefon 61-792

NOVO:
Pisma na moj naslov L 850.—
Ondrejov: *Sonce nad gorami* L 450.—

Sporočamo žalostno vest, da je včeraj dotrpela naša draga mati

ANGELA SANCIN

Pogreb bo jutri, v sredo 17. t. m. ob 17. uri iz glavne bolnišnice na škedenjsko pokopališče.

Žalujoči soprog Josip, otroci Benjamin, Napoleon in Guerino, sestra Pavla, vnuki, snahi in ostali sorodniki

Trst, 16. maja 1961.

Dne 12. t. m. je preminil

dr. HENRIK OKRETIČ
odvetnik v Trstu

Društvo «Pravnik» v Trstu, ki mu je bil pokojnik dolgoletni zvesti član in odbornik, se ga ob tem bridkem slovesu hvaležno spominja.

V Trstu, dne 16. maja 1961.

DRUŠTVO «PRAVNIK» V TRSTU

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

NAROČNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT. Trst

Sinoči na dolinskem županstvu

Izbrana najboljša vina s V. razstave v Dolini

Prvo nagrado za bela vina je dobil Josip Ota, za črno vino pa Josip Bolčič, oba iz Boljunca

V sejni dvorani dolinskega županstva so se sinoči zbrali člani komisije, ki je ocenjevala vzorce vina s pete razstave domačih vin v Dolini. V komisiji so bili predstavniki kmetijskega nadzorništva, pokrajinske uprave, občine in vinogradnikov. Ocenjevanju, ki se je začelo okoli 18. ure, je prisostvovala tudi večina udeležencev razstave.

Najprej so bila na vrsti bela vina. Člani komisije so zavzeli svoje prostore precej oddaljeni eden od drugega in neki sluga je vsakomur prinesel pol kozarca vina iz steklenice, ki je bila označena s številko. Noben član komisije ni vedel, čigavo je vino, ki ga pokuša, tako da je bila izključena do skrajnosti zajamčena objektivnost. Potem ko je ocenjevalec vino pokusil, je na papir poleg številke vzorca vina zapisal število točk, ki so šle od ena do deset.

Nato so sledila so črna vina in tu omenimo, da je bilo opaziti pri ocenjevanju oziroma ocenjevanju precejšnjo razliko med vinom, ki je dobilo prvo nagrado in ostalimi vini.

Ko je bila pokušnja končana, je župan poleg vsake številke napisal ime in tako so bili končno znani rezultati. Za bela vina so bile dosežene naslednje ocene:

1. Josip Ota (42,50 točke), Boljunec 38; 2. Josip Sancin (38,50), Dolina 112; 3. Ivan ... (38,75), Dolina 194; 4. ... Strajn (38 točk), Boljunec 225; 5. Ivan Smotlak (32,50), Mačkovlje 55; 6. Josip Lovriha (31,75), Dolina 233; 7. Ivan Strajn (31,50), Dolina 225; 8. Andrej Hervat (28,75), Boršt 36; 9. Josip Pangerc (28,50), Kroglje 31; 10. Anton Bandi (26,75), Prebeneg 32.

Med črnimi vini je prejel prvo nagrado Josip Bolčič (40,75 točke), Boljunec 12; 2. Josip Strajn (37,75), Boljunec 225; 3. Josip Sancin (37,25), Dolina 112; 4. Ivan Slavec (36,50), Mačkovlje 18; 5. Josip Kuret (36,25), Ricmanje 16; 6. Josip Lovriha (35,25), Dolina 233; 7. Mario Hlajban (35), Ricmanje 115; 8. Mario Kocjančič (31), Dolina 147.

Predstavnik kmetijskega nadzorništva Galante, ki je predsedoval komisiji, je po pokušnji predvsem ugotovil, da sta bili nagrajeni vini, ki sta tipični za dolinsko občino: med belimi vini sauvignon, med črnimi pa refošk. Poudaril je tudi, da je nagrada za vinogradnika že ta, da je lahko razstavil svoje vino, kar dokazuje, da je njegovo vino dobro. Po drugi strani pa je ugotovil, da je prva komisija, ki je izbirala vina za razstavo, odlično opravila svojo nalogo, saj je ocenjevalna komisija izločila le eno vino.

Zaključno besedo je imel župan Dušan Lovriha, ki se je vsem prisotnim vinogradnikom in članom komisije zahvalil v imenu občinske uprave, potem pa je bila zakuska, na kateri so popili vino, ki je ostalo od pokušnje.

Slavnostna razdelitev nagrad bo v bližnji prihodnosti.

Iz sodnih dvoran

Najprej je pretepel vojaka nato pa se je uprl policiji

Pred prizivnim sodiščem, ki mu predseduje dr. Nardi, sta morala včeraj zagovarjati 23-letni Edoardo Zorutto iz Ul. della Cella Francesca 6 in 23-letni Bruno Milotti iz Ulice dei ... 1, ki sta bila obtožena žalitve in upora proti javnim funkcionarjem ter pijanosti. Zorutta so še posebej obtožili nedovoljene nošnje orožja. Skupaj z ostalima mladeničema bi se moral zagovarjati tudi znani ... Gustinčič, ki ga je v lanskega leta zabodel ... Raffaelle Mariano v ... dell'Olio 2. Kot je znano, je bil Mariano obsojen zaradi tega uboja na skoro 12 let zapora.

Dogodek, ki je pripeljal Zorutta in Milottija najprej pred kazensko sodišče in včeraj pred prizivno sodišče, se je zgodil 22. ob uri 2. oktobra v gostilni «Al Brindisi» v Ulici del Ponte 4. Zorutto, Milotti in Gustinčič so tedaj popivali v lokalu ... 40-letno Lidio Vu... Blizu njih je stal 24-letni ... Paolo Benegliano, ki je služil vojaški rok v vojašnici ... delle Puglie. Ko je Benegliano hotel mimo vesele družbe, se je zadel ob Vu..., ki je padla na tla. Ženska menda preveč trdno, ker se je bila, kot je kasneje izjavila, preveč opila. Ženskin padec je razjaril Zorutta, ki se je spravil na vojaka ter ga potegnil na tla. Pošteno ga je obdelal s pestmi ter ga telesno poškodoval. Da se ni zgodilo kaj hujšega je preprečil neki ..., ki je zgrabil Zorutta ga pridržal, dokler niso prišli agenti letečega oddelka. Ko jih je Zorutto zagledal, je začel zmerjati ter napadati. Pri tem mu je pomagal tudi Miotti.

... decembra lanskega leta kazensko sodišče spoznalo Zorutta za krivega ter ga obsodilo zaradi žalitev in odpora na 1 leto, 7 mesecev in 20 dni zapora, zaradi nedovoljene nošnje noža na 15 dni pripora ter 12.000 lir denarne kazni. Milottiju pa so prisodili 3 mesece in 10 dni zapora.

Včeraj je prizivno sodišče delno spremenilo prejšnjo razsodbo. Odbilo je priziv, ki sta ga vložila javni tožilec in Zorutto, ter znižalo Milottiju kazen na dva meseca in 10 dni zapora.

Tržaško kazensko sodišče je včeraj sodilo tudi 25-letnemu Edoardu Corsiju, ki so ga pred časom pripeljali v koronejske zapore iz neke jetnišnice v notranjosti Italije, kamor je bil poslan po obsodbi na dosmrtno ječo, na katero ga je obsodilo porotno sodišče v Sassariju (Sardinija) zaradi uboja jetniškega paznika.

Kazensko sodišče je 18. februarja 1959 obsodilo Corsija na 4 leta zapora. Takoj po razsodbi so ga poslali v kaznilnico v Sassariju, kjer je nekega dne hotel zbežati. Paznika, ki mu je hotel preprečiti beg, je ubil. Mladenič je za ta zločin končal na porotno sodišče, kjer so ga obsodili na dosmrtno ječo.

Ob priliki procesa v našem mestu niso sodili Corsiju zaradi nekih tatvin, ki jih je zagrešil v Nemčiji, in sicer zato, ker zunanje ministrstvo ni bilo do tedaj izdalo potrebnega pooblastila. To pooblastilo pa je pred časom prišlo. Zato so Corsija prepeljali v Trst, kjer se je moral včeraj zagovarjati pred kazenskim sodiščem. Sodniki so potrdili prejšnjo razsodbo.

V bližnji bodočnosti bo moral Edoardo Corsi pred prizivno porotno sodišče v Cagliariju, kamor se je pritožil zaradi obsodbe na dosmrtno ječo.

Iz koprskega okraja

Državni sekretar za finance Nikola Minčev obiskal Koper

Proslava občinskega praznika koprske občine združena s proslavo 40. obletnice protifašističnega upora v Marezigah

V spremstvu ... sekretarja za ... LRS inženirja Viktorja Kotnika je obiskal dapre Koper državni sekretar za finance Nikola Minčev. Gost si je najprej ogledal tovarno ... vozil TOMOS, nato pa koprsko pristanišče. Zanimal se je zlasti za izgradnjo ... ter ... tarif za vprašanja ... Visokega gosta je spremljala predsednik ... Albin Dujc, Albert Jakopič, predsednik koprske občine Miran Bertok. Na sedežu ... so imeli nato še razgovore, ... katerega so se razen predstavnikov okraja udeležili tudi predstavniki trg. zbornice. ... drugim so obravnavali ... maloobmejnega prometa ... izvajanja obmejnih ... sporazumov. O ... bomo še poročali.

... praznuje koprska občina svoj tradicionalni občinski praznik v spomin na protifašistični upor v Marezigah 1921. leta. Glavne ... so bile že včeraj ... soboto, ko je bil v koprskem gledališču svečani koncert glasbene šole iz Kopra. ... praznuje hkrati tudi 10 ... ustanovitve. V nedeljo dopoldne pa so predstavniki množičnih organizacij položili v Marezigah k spomeniku padlim borcem šest vencev. Spominskim nastopom je sledil kulturni program, ki so ga izvajali člani prosvetnih društev okoliških vasi. Na sporedu so bila tudi športna tekmovanja. Ob ... praznika pa so tudi dni svojemu name... več objektov, pomembnih za dvig življenjske ravni. Tako so v nedeljo dopoldne svečano odprli v Kopru nov pionirski dom. Za ureditev doma so porabili okrog 4 milijone din. Sodobno urejeni dom bo lahko sprejel do 200 otrok, katerim bo nudil tudi kosilo in malico. Dom ima tri sodobno urejene učilnice, veliko jedilnico in dnevno sobo, v kateri so bogata knjižnica, ter lepo urejen vrt. Včeraj je predsednik občine položil temeljni kamen za nov zdravstveni dom v Kopru. Slovesnosti so se udeležili številni gostje, med njimi sekretar republiškega sveta za zdravstvo dr. Jože Benigar, sekretar okr. komiteja ZK Albert Jakopič in predsednik okr. odb. SZDL Gustav Guzej. Zdravstveni dom bo predvidoma pod streho že do konca leta. V njem bodo nameščeni splošno in zobno ambulanto, laboratorij in še nekatere druge oddelke. V soboto pa so ob izviru Rižane odprli prvo od štirih novih črpalk rižanskega vodovoda, ki bodo na Koprskem znatno omilile pomanjkanje vode v sušnih poletnih mesecih. Letošnje praznovanje občinskega praznika je bilo boli slovesno kot druga leta, ker poteka letos 40 let od marežanskega protifašističnega upora.

V nedeljo smo zabeležili na Koprskem kar tri prometne nesreče. Že okrog 7. ure zjutraj se je 38-letni Anton Djurdjevič iz Trsta, Ul. Castald 24, zaradi prehitre vožnje in rahle vinjenosti prevrnil v obcestni jarek v bližini bencinske črpalke podjetja Autocommerce med Koprom in Semedelo. Pri padcu sta bila Djurdjevič in njegov sopotnik Vittorio Fakir iz Trsta, Ul. Cellini 9, laže ranjena. Obema so nudili prvo pomoč v izolski bolnišnici.

Hujše poškodbe na glavi pa je dobil Franc Grlica iz Trsta, Ul. dei Cancellieri št. 14, pri nesreči, do katere je prišlo na Kozini ob 13. uri. Z avtomobilom, katerega je vozil 31-letni Sergio Stefani iz Trsta, Ul. delle Fabbriche št. 1, sta Stefani in Grlica prihajala z veliko hitrostjo z bloka Krvavi potok. Na ovinku pred hišo št. 18 na Kozini je Stefani zavrl avtomobil, vendar se je z vozilom pri tem zaletel v obcestni kamen. Močan sunek je odprl vrata avtomobila, Grlico pa je s silo vrglo ven. Prvo pomoč je ponesrečencu nudil zdravnik s Kozine, nato pa ga je avtomobil Rdečega križa spremil do bloka Krvavi potok, od koder ga je italijanski reševalni avtomobil odpeljal v tržaško bolnišnico.

Precejšnje poškodbe na nogah in rokah sta dobila 31-letni Donato Palombieri iz Trsta, Ul. S. Maurizio 9, in njegova sopotnica 26-letna Caterina Daris iz Trsta, ki sta padla z motornega kolesa na cesti med Koprom in Izolo. Do nesreče je prišlo, ker je prednja zračnica motorja nenadoma počila. Oba ponesrečenca so sprejeli v izolsko bolnišnico. Darisova ima tudi poškodbe na glavi.

—n

Goriško-beneški dnevnik

Fanfani nasprotuje ustanovitvi dežele Furlanija-Julijska krajina

Čeprav bi morala KD izgubiti glasove, ne bo priznala olajšav na korist industrijske co v Tržiču

V nedeljo zvečer je govoril na volilnem shodu Krščanske demokracije v Gorici predsednik vlade Fanfani. Za to priliko se je zbralo v telovadnici na Trgu Cesare Battisti blizu 3.000 oseb, da bi slišale, kaj bo povedal. Govoril je o najrazličnejših vprašanjih, od prijateljstva, ki ga veže na goriško pokrajino že od prve svetovne vojne, ko se je njegov oče boril proti avstroogrskim četam in bil tudi zajet, do kmetijskih vprašanj.

Krščanska demokracija je izdelala za sedanje volitve lepo tiskan program, v katerem je na prvem mestu zahteva po ustanovitvi avtonomne dežele. Vsem je znano, da so štiri od petih dežel, ki jih predvideva ustava, že dalj časa izvršeno dejstvo, samo dežele Furlanija-Julijska krajina vlada Krščanske demokracije noče in noče ustanoviti.

Če upoštevamo, da sta levičarski stranki najodločnejši zagovornici dežele, kar pripadniki slovenske manjšine globoko cenijo in podpirajo, ker vidijo v tem decentraliziranem organu oblasti sredstvo, s katerim bo laže doseči priznanje naših narodnih pravic, zakaj potem Fanfani ni niti z besedico omenil avtonomne dežele?

Ker ne verjamemo, da je pozabil na življenjsko vprašanje našega prebivalstva, katerega rešitev zagotavljajo tudi ustavna določila, saj je prav gotovo prebral program KD, v katerem se to vprašanje omenja na prvem mestu, mora imeti dejstvo, da je Fanfani šel mimo tega vprašanja, svoj pomen.

V Gorici je Malagodi ponovil svojo tezo proti deželnim avtonomijam, ki jo je zagovarjal na televiziji prejšnji četrtek. Fašisti nastopajo proti avtonomiji in proti dvojezičnosti ter svoje nasprotovanje avtonomiji in priznanju pravic slovenske manjšine razglašajo na vse štiri vetrove. Tudi PSDI je postavila borbo za avtonomijo na deseto, to se pravi zadnjo točko svojega programa, in še tam obravnava vprašanje avtonomije zelo nejasno.

Kaj pomeni vse to?

Vse to pomeni, da je Fanfani na račun tiste «konvergence», o kateri se danes toliko govori in ki ima za namen postavitev centristične vlade KD, PSDI, PLI in PRI, enostavno zamolčal ustanovitev dežele, ki mu danes ni več pri srcu

Ker smo Slovenci življenjsko zainteresirani za ustanovitev dežele, bomo na volitvah oddali svoj glas za levičarski stranki, ki sta se vedno dosledno zavzemali za ustanovitev dežele. O tem naj dobro premislijo tudi tisti slovenski volivci, ki polagajo svoje upe za priznanje slovenskih narodnih pravic v politiko KD, kot se dogaja na parlamentarnih volitvah.

Glede zahteve liberalnega prvaka Malagodija, naj se obnovijo olajšave industrijski coni v Tržiču, je Fanfani odgovoril takole:

«Predsednik ministrskega sveta prejema telegrame tistih zagovornikov politike «konvergence» v državnem merilu, ki se v goriški pokrajini zabavajo z razdvajanjem. (PLI na Goriškem zelo ostro napada KD po nekaterih vprašanjih, zlasti pa glede proste cone, op. ur.). Na zahtevo po davčnih olajšavah v korist Tržiča bi danes lahko kaj odgovoril, če bi bil demagog, toda med volilno kampanjo danes ne razširjam cenenih obljub in bom zaradi tega tudi molčal. V demokratični ureditvi je treba imeti pogum in odgovornost ter izgubiti glasove, vendar je treba biti prav tako resni pri predlaganju zahtev.»

Tudi v tej zadevi je Fanfani demantiral svoje lokalne predstavnike, ki se v pokrajinskem programu na strani 16 zavzemajo za izglasovanje zakonov v korist industrijske cone v Tržiču.

Kakor smo videli, je Fanfani zelo odločen človek. Odreka se celo glasovom, samo da izvrši določeno politiko. Ker je njegova politika škodljiva našim interesom, je prav gotovo ne bomo podpirali, ampak bomo podpirali politiko PSI in KPI ter oddali glasove za kandidate teh strank, ki se bodo borili, da se uresničijo naše težnje po gospodarskem napredku, reševanju socialnih vprašanj in narodni enakopravnosti.

Obvestilo slovenskega didaktičnega ravnateljstva

Od 15. t. m. dalje je na razglasni deski didaktičnega ravnateljstva za slovenske šole v Ul. Croce št. 3 na vpogled min. odredba št. 1552-DIV. VI. št. 145 od dne 29.4. 1961 glede začasnih namestitev in nadomestnih služb za šolsko leto 1961-62. Rok za vlaganje prošenj zapade dne 31 t.m.

Ni dovolj, da nekdo govori slovensko in apelira na narodni čut naših ljudi, ko potrebuje njihov glas pri volitvah. Potrebna je predvsem odločna borba za pravice našega delovnega človeka na vseh področjih in skupaj z drugimi naprednimi silami naše pokrajine, ker bo le tako ta borba imela izglede za uspeh. Zato bodo goriški Slovenci 28. maja volili za napredne slovenske kandidate na levičarskih listah!

Reklamna brošura pokrajinske uprave

Nad 1613 milijonov primanjkljaja ki bi ga morala prevzeti država

Razvoj goriške pokrajine v teku stoletij

Kot je najavil dr. Polesi že na zadnji seji pokrajinskega sveta pretekli mesec, je pokrajinska uprava izdala sedaj reklamno brošuro z naslovom «Goriška pokrajina» in ki govori o 12. letih pokrajinske uprave v naši pokrajini.

Brošura je tiskana na luksuznem papirju v veliki osmerki in jo poživljajo številne slike. Na naslovni strani je ponatisnjen zemljevid goriške in gradiščanske grofije po stanju iz leta 1789. Med tekstom je še več drugih zemljevidov, ki prikazujejo širjenje in krčenje pokrajine. Eden od teh prikazuje obseg pokrajine pred prvo svetovno vojno, nato njen obseg do leta 1923, ko je bila Goriška razdeljena med videmsko in tržaško pokrajino, dokler je niso leta 1927 zopet obnovili v tistem obsegu, kot je ostala do druge svetovne vojne. Prikazana je tudi razdelitev na področji A in B pod zavezniško upravo in končno ozemlje pokrajine v sedanjem obsegu.

Temu, takorekoč zgodovinskemu delu, sledijo podatki o pokrajinski upravi in njenih ustanovah, od katerih so najvažnejše prikazane tudi s fotografijami. Nič kaj razveseljivo ni poglavje o pokrajinskih financah, kjer vidimo postopno naraščanje najetih posojil za kritje pokrajinskega proračunskega primanjkljaja od nekaj nad 48 milijonov leta 1949 do 331 milijonov leta 1960 ali skupno za nad 1.613 milijonov. Jasno, da je ta primanjkljaj postal že nekakšna rak rana pokrajinske uprave in nujno bi bilo potrebno, da ta dolg prevzame država ter da se postavi pokrajinski proračun na novo, bolj zdravo podlago.

V posameznih poglavjih obravnava brošura razna področja javne uprave in gospodarstva ter navaja delež, ki ga je pri tem imela pokrajina. Brošura se zaključuje s sliko sedanjega pokrajinskega sveta, posvečena pa je bivšemu predsedniku pokrajinske uprave odv. Culotu z njegovo sliko in posebno uvodno besedo.

OD VČERAJ DO DANES

KINO

v GORICI

CORSO. 17.00: «Svet Susie Wong», W. Holden in N. Kwan. Ameriški film v barvah. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

VERDI. 17.00: «Zločin četrte dimenzije», R. Langsing in L. Meriwether. Ameriški barvni film.

VITTORIA. 17.15: «Umor na 45 obratov», D. Darieux in M. Auclair. Francoski gangsterski film.

CENTRALE. 17.15: «Lepopisec Policarp», R. Rascel in P. De Filippo. Italijanski barvni film.

MODERNO. 17.00: «Tajno povelje tretjega Reicha», H. Messemer, C. Holm in A. Duringer.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna d'Udine, Ul. Rabatta št. 18, tel. 21-24.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 20,4 stopinje ob 12. uri in najnižjo 12 stopinj ob 3.30 zjutraj. Vlage je bilo 80 odstotkov in padavin 0,2 mm.

Štandreška ekipa Juventina premagala Sovodnje z 2:1

S to zmago je Juventina postala še resnejši kandidat za osvojitev prvega mesta

V nedeljo popoldne sta se na nogometnem igrišču v Štandrežu srečali Juventina in Sovodnje, ki sta zaključili tekmo z rezultatom 2:1 v korist Štandrežcev. Pri igralcih obeh ekip, zlasti pa pri Juventini, se je opazila večja utrujenost, kar je treba pripisati dejstvu, da so odigrali pred tremi dnevi izredno naporno tekmo na vročem podgorskem igrišču in zmagali z rezultatom 2:1.

Morda prav zaradi tega je prvih 20 minut nedeljske tekme pripadalo Sovodnjam, ki so pokazale nedvomno boljšo igro. Gostje bi kmalu prišli v vodstvo že po prvih minutah igre, če ne bi sicer neodločen vratar Juventine Devetak ob pravem času odvzel žogo sovodenjskemu srednjemu napadalcu. Kljub negativnemu izidu te akcije je nekaj minut kasneje zaradi premalo odločnega igranja Costellija nasprotni napadalec poslal žogo za Devetakov hrbet, ko se je slednji preveč oddaljil od vrat.

Pri tem rezultatu Juventini ni preostalo drugega, kot da je pričela z vsemi silami napadati, da bi dosegla izenačenje. Prvi gol za Juventino je zabil Pischi. Nekaj trenutkov kasneje je sledil zmagoviti gol. Petejan je v kazenskem prostoru preigral nasprotnega branilca in podal lepo žogo Ferfolji, ki je bil popolnoma prost. Ferfolja je z močnim strelom, ki ga vratar sploh ni mogel ubraniti, zabil drugi gol za Juventino in s tem dosegel zmago za svojo ekipo.

Po tem golu so Sovodenjci sicer skušali urediti svoje vrste, vendar jim to ni uspelo.

Omenimo naj najboljše igralce v štandreški ekipi. Costelli je nastopal kot velik režiser v obrambi, medtem ko je Pischi kot nazaj pomaknjeno krilo lepo podajal dragocene žoge svojim napadalcem. Ferfolja je bil v tej tekmi najbolj nevaren napadalec, medtem ko je bil Tabaj zelo okreten in nagel - vendar netočen v streljanju na gol.

Prihodnjo nedeljo se bo Juventina srečala še z Zagrajem. Če v tej tekmi ne bo izgubila, kar iskreno upamo, tedaj si je z zmago nad Sovodnjami, predvsem pa z zmago nad Podgoro, priborila prvo mesto v D kolu druge kategorije diletantov.

FRANKO BRAJNIK

Diskriminacija pri izbiri skrutinatorjev posameznih list

Fašistom in socialnim demokratom so prisodili več mest kot si jih zaslužijo po številu prejetih glasov na političnih volitvah leta 1958

Nikoli doslej niso v Gorici razdelili število skrutinatorjev za posamezne stranke na podlagi dobljenih glasov, ampak so vedno dajali nekaterim strankam več skrutinarjev, kot bi jim pritikalo. Letošnja razdelitev skrutinatorskih mest pa presega vse dosedanje krivice. Od 275 skrutinatorjev jih je dobila KD 126 (stranka je dobila na volitvah 1958. leta 14.610 glasov), na drugem mestu je MSI — 48 skrutinatorjev (3043 glasov), sledi PSDI 46 (2515), SDZ 15 (na političnih volitvah leta 1958 SDZ ni nastopila s svojo listo, ampak je vodila kampanjo, da so njeni člani glasovali za KD), monarhisti 10 (1184), KPI 10 (1938), PSI 9 (2783), PLI 8 (1581) in PRI 3 (403).

Socialnim demokratom so prisodili toliko skrutinatorjev zaradi tega, ker so najresnejši kandidati za sestavo bodočega občinskega odbora. Tudi fašistom bi mogli dati manj skrutinatorjev. Najbolj groba diskriminacija je bila izvršena na račun ostalih predvsem levičarskih strank, in zlasti PSI, ki je kljub večjemu številu glasov, kot jih ima PSDI, prejel samo 9 skrutinatorjev.

Takšno prisojanje števila skrutinatorjev je očitna diskriminacija. Zato vse demokratično prebivalstvo Gorice to razdelitev odločno obsoja.

Seznam skrutinatorjev na voliščih goriške občine

Volišče št. 1 - Ul. Cappuccini 10

Saunig Rodolfo, 1893, Ulica Pitteri 6; Bressani Giuseppe, 1914, Ul. Vittorio Veneto 117; Lenardi Francesco, 1928, Korzo Italia 55; Bot Angelo, 1932, Corte S. Ilario 7; Cristianini Lucia, 1932, Via Rossini 15.

Volišče št. 2 - Ul. Randaccio 10

Ortega Alfredo, 1936, Ulica Duca d'Aosta 80; Fedele Vincenzo, 1895, Ul. Trento 9; Sterri Egone, 1899, Ul. Duca d'Aosta 6; Cobalti Antonietta, 1908, Ul. Trento 6; Polese Paolo, 1938, Ul. Duca d'Aosta 95.

Volišče št. 3 - Ul. Randaccio 10

Bovo Silvano, 1922, Ul. Angiolina 22; Dellago Giorgio, 1930, Ul. Trieste 7; Zagolin Antonio, 1920, Drevored Oriani 7; Larise Silvano, 1925, Ul. Vittorio Veneto 85; Mola Guido, 1937, Ul. Manzoni 20.

Volišče št. 4 - Ul. Codelli 16

Bresciani Alfredo, 1913, Ul. Pitteri 8; Fermo Umberto, 1929, Ul. Bellini 7; Pelizon Ferruccio, 1921, Ul. Gelsi 17; Remoli Sergio, 1933, Ul. Canova 11; Tripani Rita, 1922, Ul. Manzoni 10.

Volišče št. 5 - Ul. Codelli 16

Bernardis Fortunato, 1921, Ul. Parini 2; Solli Nella por. Fantini, 1926, Ul. Lantieri 23; Tripani Vittoria, 1905, Ulica Manzoni 10; Fantino Silvio, 1925, Korzo Italia 174; Loppel Claudia, 1939, Ul. Manzoni 34.

Volišče št. 6 - Ul. Codelli 16/A

Colombrita Cesarino, 1899, Ul. IX Agosto 1; Fedele Gemma, 1928, Ul. Trento 9; Martina Bruno, 1930, Korzo Italia 116; Bergomas Maria por. Fantino, 1930, Korzo Italia 174; Grassi Severino, 1905, Ul. Mattioli 13.

Volišče št. 7 - Ul. Leopardi 3

De Colle Bruno, 1909, Ulica del Prato 15-A; Corinni Marcolina por. Cinausero, 1915, Ul. Colobini 12; Picech Mario, 1929, Ul. Gallina 10; Urizio Bruna, 1937, Ul. Brigata Casale 35; Tomani Vittorio, 1916, Ul. Ariosto 12.

Volišče št. 8 - Ul. Leopardi 3

Mirarchi Giorgio, 1939, Vicolo del Guado 3; Vecchiet Paolo, 1921, Ul. Nievo 11; Tubaro Luciana, 1937, Ul. Diaz 13; Sapunzachi Gianfranco, 1935, Vicolo del Guado 8; Neri Dante, 1891, Ul. IX Agosto 12.

Volišče št. 9 - Ul. Diaz 12

Volpe Antonio, 1938, Ulica Mazzini 1; Mauro Vittorio, 1911, Ul. Mazzini 8; Cristiani Giovanni, 1914, Trg Municipio 18; Travisan Caterina por. Brumat, 1919, Ul. Gen. Cascino 16; Valentincig Giovanni, 1935, Ul. Duca d'Aosta 4.

Volišče št. 10 - Korzo Verdi 17

Caputo Giuseppe, 1909, Korzo Verdi 56; Miotti Vittorio, 1921, Ul. Oberdan 2; Cecconi Alfredo, 1903, Trg Cavour 10; D'Osvaldo Enrico, 1917, Korzo Verdi 133; Grusovin Sergio, 1932, Korzo Verdi 100-A.

Volišče št. 11 - Ul. Rotta 2

Verdoliva Giuseppe, 1898, Trg S. Antonio 12; Cinausero Vittorio, 1933, Ul. Colobini 12; Ungaro Attilio, 1898, Ul. Monache 6; Favretto Romano, 1930, Trg Cavour 7; Argentini Sergio, 1940, Ul. Oberdan 9.

Volišče št. 12 - Ul. Rotta 2

Narini Giuseppe, 1908, Drevored XX settembre 11; Zucalli Mariagrazia, 1917, Ul. Colobini 9; Russo Italo, 1933, Ul. Rotta 6; Grinovero Carlo, 1937, Corte S. Ilario 4; Bulfoni Giancarlo, 1936, Korzo Verdi 68.

Volišče št. 13 - Ul. Rotta 2

Comelli Mario, 1939, Borgo Castello 12; Ciriani Vittorio, 1917, Ul. Rastello 12; Terpin Loretta, 1932, Drevored XXIV Maggio 16; Fantuzzi Anna por. Orazietti, 1901, Ul. Alfieri 9; Zagaroli Osvaldo, 1929, Cocevia 3.

Vol. št. 14 - Ul. Cappuccini 10/A

Spazzapan Ugo, 1917, Ulica Brigata Casale 5; Vecchiet Romano, 1909, Ul. Baiamonti 16; Sosol Giuseppe, 1901, Ul. Baiamonti 3; Posa Francesco, 1935, Ul. Veniero 6; Milocco Laura por. Covassi-Cassellu, 1928, Ul. Baiamonti 25.

Volišče št. 15 - Ul. Cappuccini 10

Macor Antonia por. Fioriti, 1916, Ul. Oberdan 6; Fantini Arnaldo, 1930, Ul. Garzarolli 12-A; Cassani Massimiliano, 1932, Ul. Faiti 58; Peruzzi Silvio, 1936, Ul. Garzarolli 3; Spagnolli Franco, 1939, Ul. S. Antonio 4.

Volišče št. 16 - Ul. Roma 3

Costi Mario, 1929, Ul. Blaserna 8; Marchiori Mario, 1929, Ul. Blaserna 8; Cumar Sergio, 1928, Ul. Lunga 29; Rosito Luigi, 1927, Ul. Lantieri 25; Sfiligoj Giovanni, 1912, Ul. Veniero 6.

Volišče št. 17 - Ul. Diaz 12

Nadal Mario, 1913, Ul. Morelli 25; Gortan Gildo, 1917, Ul. Lantieri 25; Miliani Guerrino, 1919, Ul. Garibaldi 20; Simonetti Onorino, 1910, Ul. Garibaldi 9; Graniti Luciano, 1928, Ul. Morelli 36.

Vol. št. 18 - Drevored Virgilio 2

Bianchini Ornella, 1935, Ul. Seminario 3; Spina Agostino, 1934, Ul. Rastello 15; Mascalchin Livio, 1938, Ul. Garibaldi 13; Simonetti Aurelio, 1936, Ul. Garibaldi 9; Cigoi Maria, 1936, Ul. S. Giovanni 7.

Vol. št. 19 - Drevored Virgilio 2

Tomini Oscar, 1903, Ul. Prato 2; Bregant Severino, 1909, Ul. Locchi 6; Visintin Ezio, 1920, Trg Tommaseo 7; Del Neri Silvia, 1931, Trg Tommaseo 9; Carli Luigi, 1935, Riva Piazzutta 2.

Volišče št. 20 - Ul. Boschetto 20

Omizzolo Silvio, 1937, Ulica Montesanto 17; Sfiligoj Savo, 1939, Drevored XX. Settembre 77; Baissero Antonio, 1938, Drevored XX. Settembre 75; Maini Mariano, 1924, Ul. Cordaioli 33-A; Zucco Giovanni, 1923, Ul. Volta 21.

Vol. št. 21 - Ul. Brigata Pavia 54

Bifaro Antonio, 1936, Ulica Mattioli 6; Picech Aldo, 1908, Ul. Lantieri 21, Matzer Olga, vd. Chiesa, 1909, Ul. Brigata Pavia 14; Rupil Rino, 1934, Drevored Colombo 32; Marino Vincenzo, 1940, Drevored Virgilio 18.

Volišče št. 22 - Ul. Colonia 14

Accurso Piacentino, 1900, Drevored Colombo 13; Cattarin Ermenegildo, 1909, Ul. Piave 5; Moratti Francesco, 1914, Drevored Colombo 10; Reni Vasco, 1936, Drevored Colombo 38; Della Chiesa Eugenio, 1922, Drevored Venezia 9.

Volišče št. 23 - Ul. Roma 3

Luongo Albino, 1924, Ul. Oberdan 6; Chersin Lodovico, 1910, Ul. Montesanto 133-34-1; Brescia Francesco, 1909, Ulica S. Antonio 8; Damian Mario, 1934, Ul. Rafut 7; Ciuffarin Giannino, 1939, Ul. Rafut 23.

Volišče št. 24 - Ul. Croce 3

Rossi Claudio, 1937, Ul. S. Antonio 8; Lai Natalia, 1931, Ul. Rafut 21; Brumat Irene, 1940, Ul. Rafut 25; Dell'Angelo Giovanni, 1930, Ul. Giustiniani 42. Padovan Vittoria, 1930, Ul. Petrogalli 42.

Volišče št. 25 - Korzo Verdi 17

Lorenzon Luigi, 1922, Ulica Montesanto 133-6; Vodopivec Martino, 1927, Ul. Carducci 5; Flamio Rinaldo, 1918, Ul. Carducci 21; Welz Arturo, 1911, Ul. Carducci 4; Mlakar Maria in De Podestà, 1907, Ul. Carducci 10.

Vol. št. 26 - Trg Medaglie d'Oro ?

Planis Bruno, 1923, Ul. Montesanto 133-8; Carli Raimondo, 1912, Ul. Montesanto 133-40; Pavsic Giovanni, 1913, Ul. Don Bosco 40; Gaggioli Federico, 1916, Ul. Montesanto 87; Patarin Giovanni, 1932, Ul. Balilla 11.

Vol. št. 27 - Trg Medaglie d'Oro ?

Medesani Giancarlo, 1937, Ul. Rocca 7! Pozzo Cesare, 1931, Ul. Rastello 21; Rijavec Lorenza in Drole, 1920, Ulica Orzoni 33; Rossi Sergio, 1930, Ul. Orzoni 78; Orazietti Aldo, 1920, Ul. Orzoni 46.

Volišče št. 28 - Ul. Orzoni 28

Tavella Giovanni, 1937, Ulica Buffolini 4; Bednarich Luigi, 1935, Ul. Levada, 35; Santi Silverio, 1924, Ul. Antonini 11-A; Tausani Mario, 1914, Ul. Buffolin 2-A; Bosini Luigia, 1939, Ul. Palladio 2.

Volišče št. 29 - Ul. Codelli 16/A

Rupini Lodovico, 1911, Ulica Parini 2; Ciconi Rasmo, 1914, Ul. Manzoni 20; Oblascia Paolo, 1937, Korzo Italia 114; Tonzig Pier Giuseppe, 1934, Ul. Parini 2; Marangon Giuseppe, 1904, Ul. Brigata Casale 48.

Vol. št. 30 - Ul. Campagnuzza 23

Cocco Livia, 1936, Ulica Pola 16; Valenti Umberto, 1899, Ul. S. Michele 14; Visintini Paolo, 1934, Trg Fiume 4; Uicich Antonio, 1930, Ulica S. Michele 28; Cipriotti Sira, 1930, Ul. Zara 15.

Vol. št. 31 - Ul. Campagnuzza 23

Grandi Aldo, 1931, Ul. S. Michele 45; Lestan Luigi, 1894, Ul. S. Michele 139; Pacori Vinicio, 1928, Ul. del Carso 27; Di Biase Nunzio, 1939, Ul. S. Michele 23; Manfrin Fernanda, 1938, Ul. S. Michele 31.

Volišče št. 32 - Ul. Udine 18

Vidoz Lino, 1921, Mochetta 31; Bressan Arnaldo, 1919, Mochetta 5; Cicuta Laura, 1938, Ul. Udine 25, Perco Renzo, 1925, Trg S. Giorgio 19; Parisi Umberto, 1935, Ul. Petrogalli 27.

Volišče št. 33 - Ul. Udine 18

Pillon Albino, 1932, Ul. Udine 209; Bevilacqua Silvano, 1922, Ul. Visini 28; Chiopris Giorgio, 1938, Ul. Udine 91; Galiussi Rosilda, 1936, Trg S. Giorgio 35; Deiuri Giovanni, 1937, Ul. Cotonificio 30.

Volišče št. 34 - Ul. Udine 20

Togut Oreste, 1920, Trg S. Giorgio 6; Rizzi Sergio, 1932, Ul. Antico Castello 5; Masulli Dario, 1935, S. Roc di Luzzinis 1; Bressan Maria, 1926, Ul. Tasso 8; Chiapulini Edda, 1936, Trg Municipio 1.

Vol. št. 35 - Ul. IV. novembra 22

Zei Antonio, 1923, Lungo Isonzo Argentina 105; Suligoj Albino, 1926, Drevored XX settembre 147; Cargnel Piereugenio, 1939, Ul. Camposanto 18; Milocco Franco, 1937, Ul. Codelli 16; Medeot Rodolfo, 1939, Ul. Maroncelli 1.

Vol. št. 36 - Ul. IV. novembra 22

Crismani Giuseppe, 1915, Ul. Brig. Campobasso 25; Obljubek Maria, 1934, Ul. Catterini 51; Tinunin Agostino, 1905, Ul. Brig. Treviso 19; Comisi Luigi, 1925, Ul. Colobini 12; Gaier Bruna por. Spessot, 1909, Korzo Verdi 69.

Volišče št. 37 - Pevma 1

Giacchetti Silvana por. Graziani, 1922, Ul. Oberdan 6; di Lecce Luigi, 1906, Ul. Ortigara 9; Perat Giovanni, 1900, Pevma 1; Delich Bruno, 1922, Trg Cavour 3; Damian Ferruccio, 1940, Ul. Rafut 7.

Volišče št. 38 - Ul. Rismondo 12

Bassi Nicola, 1911, Ul. Rabatta 19; Miani Ermanno, 1939, Ul. Alfieri 3; Del Piccolo Sergio, 1923, Ulica Pitteri 12; Medeot Maria, 1938, Ul. Grossi 9; Majo Renato, 1938, Ul. Pascoli 14.

Volišče št. 39 - Ul. Leopardi 3

Cocianni Aldo, 1922, Ul. Piave 14; Zorzenon Fabio, 1940, Ul. Fatebenefratelli 17; Fina Romeo, 1919, Ul. Leoni 48; Peresson Silvio, 1926, Ul. Duse 27; Colugnati Loredana, 1937, Ul. Baiamonti 28.

Volišče št. 40 - Ul. Croce 3

Bramucci Norma, 1937, Ul. Montesanto 133-3; Rubino Giuseppe, 1897, Trg S. Antonio 7; Salvetere Amedeo, 1896, Ul. Rastello 23; Gaggioli Marino, 1922, Ul. Foscolo 5; Padovan Giorgio, 1931, Ul. Petrogalli 42.

Volišče št. 41 - Ul. Randaccio 12

Visintin Lucilla, 1934, Ul. Ristori 39; Basile Nicola, 1930, Ul. Alfieri 17; Grudina Giovanna, 1939, Ul. Alfieri 12; Vignola Giuseppe, 1928, Ul. Ristori 36; Russo Antonio, 1932, Ul. Ristori 52-2.

Volišče št. 42 - Ul. Zara 17

Cocianni Bruno 1936, Ul. Ciconi 17; Gaspari Valero, 1914, Ul. Favetti 22; Giorgolo Sergio, 1935, Ul. Capodistria 5; Stambul Maria, 1935, Ul. Pola 8; Moser Sergio, 1931, Ul. Croce 13.

Volišče št. 43 - Ul. Udine 20

Torresan Luigi, 1907, Ul. Maroncelli 1; Andrian Egidio, 1915, Ul. Concordia 22; Vidoz Mario, 1931, Ul. Romana 5; Bressan Rita, 1935, Ul. Tasso 8; Vidimari Enrico, 1933, Ul. Volta 9.

Volišče št. 44 - Ul. Colonia 14

Malfatti Germano, 1922, Ul. Torriani 39, Gregori Giuseppe, 1904, Ul. Piave 12; Deli Ferruccio, 1923, Ul. Piave 16; Spazzali Rita, 1934, Ul. del Prato 21; Longo Vito, 1890, Ul. Galilei 8.

Volišče št. 45 - Ul. Orzoni 1

De Stradi Romana por. Jurich, 1905, Ul. Montesanto 133-6; Gorian Venceslao, 1910, Ul. Levada 47; De Luca Luisa por. Agati, 1929, Ul. Montesanto 22; Posa Vittorio, 1924, Ul. Rocca 4; Tavagnutti Giacomo, 1895, Ul. Orzoni 51.

Volišče št. 46 - Ul. Croce 3/A

Pinausi Margherita, 1929, Ul. S. Antonio 6; Martelossi Enrico, 1892, Ul. Formica 4; Sorli Ljuboslava vd. Bratuž, 1910, Ul. Foscolo 16; Ventin Ottilia, 1896, Ul. Formica 12; Lorefice Laura, 1939, Ul. Pellico 20.

Vol. št. 47 - Ul. Cappuccini 10

Kos Antonio, 1903, Ul. Cappuccini 13/A, Colautti Aldo, 1917, Corte S. Carlo 14; Coniediz Silvano, 1936, Ul. Rabatta 18; Petarin Maria, 1934, Ul. Rabatta 17; De Biagio Bruno, 1917, Ul. Morelli 8.

Volišče št. 48 - Korzo Verdi 17

Malfatti Giorgio, 1929, Ul. Gen. Cascino 20; Ussai Ida por. Koshuta, 1907, Ul. Mameli 8; Kosmac Alida por. Grignetti, 1897, Ul. Bellinzona 14; De Podestà Luigi, 1894, Ul. Carducci 10; Chersovani Attilio, 1917, Trg Vittoria 17.

Volišče št. 49 - Ul. Diaz 5 (bolnišnica)

Sorbatelli Marino, 1919, Ul. Cappuccini 13; Pilato Ugo, 1911, Ul. Colobini 9; Sartori Lucio, 1934, Trg S. Antonio 9; Pettarini Arrigo, 1924, Ul. Rafut 13; Missi Silvana, 1938, Ul. Marzia 10.

Volišče št. 50 - Ul. Vittorio Veneto 171 (bolnišnica)

Ciarcia Maria, 1938, Ul. Ristori 52/2; Michelon Ugo, 1939, Ul. Terza Armata 140; Bianchi Mario, 1893, Ul. Vittorio Veneto 47; Stucchi Natalia, 1904, Ul. Marconi 11; Pecorari Emanuela, 1936, Ul. Aprica 12.

Volišče št. 51 - Ul. Vittorio Veneto 155 (sanatorij)

Madama Nives, 1933, Ul. Cappuccini 6; Pallegrini Marcellina, 1914, Ul. Parcar 10; Petruziello Salvatore, 1938, Ul. Garibaldi 5; Scarbolo Bruna, 1938, Ul. Duca d'Aosta 10; Culiat Eros, 1921, Ul. Antonini 9/C.

Volišče št. 52 - Ul. Vittorio Veneto 174 (bolnišnica)

Marra Giovanni, 1931, Ul. Cappuccini 13/A; Bigaj Danilo, 1918, Ul. Rabatta 19, Petarin Lucia, 1939, Ul. Rabatta 17; Comel Saverio, 1940, Ul. Garzarolli 9; Macuz Dora, 1928, Ul. Cravos 27.

Volišče št. 53 - Ul. Zara 17

Baschieri Adriano, 1910, Ul. Ortigara 3; Marchesan Giovanni, 1928, Ul. Pasubio 4; Plesnizer Livia, 1935, Korzo Italia 209; Di Pietro Carmelo, 1893, Ul. Corsica 15; Candiago Antonietta por. Marchi, 1921, Ul. Pasubio 10.

Volišče št. 54 - Ul. Boschetto 20

Fabbroni Anna, 1939, Ul. Bassano 13; Slanisca Giuseppe, 1919, Ul. Gelsi 9; Gurtner Oreste, 1929, Ul. Cappuccini 2; Foresio Emanuele, 1896, Ul. dei Gelsi 5; Todaro Sergio, 1920, Ul. Ferraris 10.

Volišče št. 55 - Ul. Matteotti 14

Cappuccio Mario, 1903, Ul. Torriani 44; Milutin Michele, 1914, Ul. Montesanto 96; Kosic Luigi, 1940, Bella Veduta 1; Palla Luciano, 1927, Ul. Gen. Papa 4; Tubaro Mariapia por. Bumbaca, 1927, Ul. Gelsi 35.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Zaključen mednarodni namiznoteniški turnir na stadionu «Prvi maj»

Avstrijcema največ lovorik ŠZ Bor in Miliču dva pokala

Pokal «Primorskega dnevnika» Tossettu iz Turina, darilo SKGZ pa Tržačanu Floramu - Odlična igra obeh slovenskih mladincev - Prodoren uspeh organizacije turnirja - Pohvala Avstrijcev in ostalih udeležencev

«To je bil najboljši turnir v Italiji, katerega sem se udeležil». Tako je izjavil absolutni zmagovalec mednarodnega namiznoteniškega turnirja za «Nagrado Bor» Avstrijec Wegrath. Ta pohvala ni bila izrečena zgolj iz vljudnosti do prirediteljev, temveč je prav gotovo predstavljala vtis Wegratha in njegovega klubskega tovariša Kollmanna, ki je prikimal. In ni bil samo vtis teh dveh igralcev, ker so tudi turinski gostje kluba «Baraccun» izjavili nekaj podobnega.

Brez dvoma se je turnir Bora končal v splošno zadovoljstvo vseh tekmovalcev in tudi prirediteljev. Nagrad ni manjkalo in vsi so dobili svoj delež. Seveda so si ga morali priboriti v borbi za zelenimi mizami. In lahko se tudi reče, da borbe niso razočarale nikogar.

Takih borb in predvsem tako napetih, razburljivih ter vrhunskih iger Trst še ni imel priliko videti. Wegrath, ki je začel povprečno, je bil na koncu nenadkriljiv in odličen ter je skupno z nasprotnikom Veckom iz Slovenije žel največ odobravanja občinstva, kateremu je večkrat med ostrimi napadi in protinapadi z udarci in protiudarci zastal dih, dokler se ni dvignil z odra, kjer je bilo največ gledalcev, pravcati orkan aplavzov.

Nagrajevanje s kratkim nagovorom predstavnika pokrajinske namiznoteniške zveze in predsednika športnega združenja Bor je potekalo v vzdušju pričakovanja za odlične nagrade in v navdušenju prisotnih, ki so sproti s ploskanjem nagrajevali obdarjene tekmovalce.

Pokal Bora so izročili kot najboljši ekipi na turnirju Avstriji. Pokal GITeT za najboljši italijanski klub je pripadel ŠZ Boru, pokal za najboljšega domačega kvalificiranega igralca pa so podarili Morettiju.

Pokal Primorskega dnevnika so izročili zmagovalcu v II. kategoriji Turinčanu Tossettu, pokal SKGZ pa zmagovalcu v III. kategoriji Tržačanu Floramu. Mladinski zastopnik Bora Milič pa je kot zmagovalec v pionirski skupini prišel do pokala podjetja Techna, medtem ko je srebrn krožnik, dar tukajšnje turistične ustanove, pripadel zmagovalcema v doublu Wegrathu in Kollmannu. Najboljšemu dekletu Di Benedettovi so podarili košaro za perilo.

Wegrathu je kot absolutnemu zmagovalcu pripadla zlata ura «Darwil», medtem ko je Vecko dobil za drugo mesto v kategoriji najboljših, električni mešalec, tretji Frelih iz Kranja bon za par čevljev, četrti Kollmann pa «necessaire» za čiščenje čevljev. Tudi ostali tekmovalci, ki so se uvrstili na prva mesta v posameznih skupinah, so dobili nagrade. Tako je Turinčan Tossetto dobil otroško kolo, drugi pa razne torbe «ledenice», termos-steklenice, igralne karte in druga darila.

Ne moremo mimo dejstva, da je ta turnir združil v našem mestu res odlične namiznoteniške igralce Italije, Slovenije in Avstrije, za kar je treba pohvaliti res agilno vodstvo športnega združenja Bor. S tem je bila postavljena podlaga za prihodnji turnir, ki bi moral privabiti, kot je v svojem zaključnem nagovoru poudaril predstavnik GITeT Martinolli, še boljše igralce iz vseh treh držav.

Nedeljski izidi tekmovanja

IGRA DVOJIC

Solaro - Crechici : Floramo - Moretti 2:0 (21:14, 21:12)
Tosetto - Muzio : Bruni - Cambissa 2:0 (21:13, 21:10)
Solaro - Crechici : Košuta - Košuta 2:0 (21:12, 21:17)
Martinolli - Runco : Tomšič - Merlak 2:0 (21:17, 21:8)
Bruni - Cambissa : Ščuka - Lasič 2:0 (21:5, 21:8)
Wegrath - Kollmann : Martinolli Runco 2:0 (21:9, 21:14)
Frelih - Vecko : Kovačič - Grbec 2:0 (21:11, 21:6)
Tosetto - Muzio : Zelezinger - Stropnik 2:0 (22:20, 21:16)
Kovačič - Grbec : Milič - Jež 2:0 (21:19, 23:21)

Polfinale

Wegrath - Kollmann : Solaro - Crechici 2:0 (21:19, 21:12)
Vecko - Frelih (Slov.) : Tosetto-Muzio (Turin) 2:1 (21:14, 15:21, 21:19).

FINALE

Wegrath - Kollmann (Avstrija) : Vecko - Frelih (Slovenija) 2:0 (21:14, 21:15)

FINALE MLADINCEV

Milič (Bor) - Jež (Koper) 2:0 (21:12, 21:17)

FINALE DEKLET

Di Benedetto (Ts.) - Bisiani (Ts.) 2:1 (21:15, 18:21, 21:15)

FINALE II. KAT.

Tossetto (Tur.) - Bruni (RAS Ts.) 3:2 (21:16, 11:21, 21:16 15:21, 21:15)

FINALE III. KAT.

Floramo (RAS Ts.) - Crechici (Soffitta Ts.) 3:2 (21:16, 15:21, 21:14, 18:21, 24:22).

ZA «NAGRADO BOR»

Grbec (Bor) - Stropnik (Koper) 3:0 (21:12, 21:16, 21:17)
Cambissa (Soffitta) - Merlak (Bor) 3:1 (15:21, 21:13, 21:14, 21:13)
Crechici (Soffitta) - Floramo (RAS) 3:1 (21:15, 8:21, 21:11, 21:13)

Osmine finala

Frelih (Slovenija) - Milič (Bor) 3:0 (21:12, 21:10, 21:11)
Moretti (Soffitta) - Košuta E. (Bor) 3:0 (21:12, 21:15, 21:17)
Tosetto (Turin) - Zelezinger (Koper) 3:0 (21:16, 21:17, 21:17)
Brunj (RAS) - Grbec (Bor) 3:0 (21:10, 21:14, 21:16)
Solaro (Turin) - Cambissa (Soffitta) 3:0 (22:20, 21:12, 21:19)
Kollmann (Avstrija) - Crechici (Soffitta) 3:1 (21:11, 21:14, 20:22, 21:10)
Wegrath (Av.) - Jež (Koper) 3:0 (21:5, 21:2, 21:7)

Četrtfinale

Wegrath (Av.) - Moretti (Soffitta) 3:0 (21:9, 21:5, 21:7)
Kollmann (Av.) - Bruni (RAS) 3:1 (17:21, 21:9, 21:17, 21:17)
Vecko (Slov.) - Solaro (Turin 3:0 (21:8, 21:13, 21:18)
Frelih (Slov.) - Tosetto (Turin) 3:0 (21:18, 21:15, 21:9)

Polfinale

Wegrath (Av.) - Frelih (Slovenija) 3:2 (14:21, 21:15, 21:18, 8:21)
Vecko (Slovenija) - Kollmann (Av.) 3:1 (19:21, 21:19, 21:15, 21:10)

FINALE

Wegrath (Avstrija - Vecko (Slovenija) 3:0 (21:10, 21:13, 21:17)

Od borbenih polfinalnih do napetih finalnih tekem

Celotno tekmovanje, ki se je začelo v soboto pozno popoldne ter se je nadaljevalo v soboto skoraj do polnoči ter v nedeljo zjutraj in popoldne do 20.30, je potekalo brezhibno brez nepotrebnih zamud. Na štirih mizah so se odigravale izločilne borbe, ki so dosegle vrhunec v nedeljo popoldne s polfinalnimi in finalnimi tekmami.

V doublu sta Slovenca Frelih in Vecko po napetih borbah odpravila turinski par Tossetto - Muzio, medtem ko sta Avstrijca premagala turinsko - tržaško dvojico Solaro - Crechici. V finalu, ki je bil zadnja točka sporeda, sta se spoprijela avstrijski par Wegrath - Kollmann in slovenski Vecko - Frelih. Borba je bila skozi in skozi napeta, razburljiva, ostra in borba je potekala za vsako točko. Avstrijca sta bila boljša, toda Slovenca sta jima nudila, pa čeprav pripadata juniorski kategoriji v nasprotju s seniorskima Avstrijcema, oster odpor in sta ju večkrat spravila v zagato. Škoda le, da je bil Frelih izven forme, saj je, ko sta bila Slovenca v vodstvu, zapravil nič manj kot šest zaporednih žog.

Med posamezniki Frelih kljub odlični igri ni mogel odpraviti odličnega Wegratha, medtem ko je Vecko z odločno in napadalno igro spravil nevarnega Kollmanna na kolena. Slovenec je bil stalno v napadu, medtem ko je bil Avstrijec prisiljen ostati v obrambi in je tu pa tam, kadar mu je nasprotnik dovolil, prešel v ofenzivo.

Največje zanimanje je seveda vladalo za finalno srečanje za največjo lovoriko turnirja med Wegrathom in Veckom. Tišina je vladala v dvorani ko sta se začela igralca izmenjati udarce, ki pa so se končali v korist bolj rutiniranega Avstrijca. Wegrath je namreč prvak Štajerske ter je bil dvakrat zapovrstjo tudi prvak Avstrije, medtem ko je Vecko mladinski prvak Slovenije. Vecko je napravil vse, da spravi tekmeca na kolena in je napadal brez prestanka. Wegrath pa se je mirno branil in ko se mu je ponudila priložnost, ni zgrešil strela. Posebno v backhandu je nezgrešljiv, kar je Vecko sam ugotovil, a tedaj je bilo skoraj prepozno. Brez dvoma je bila njuna borba najbolj napeta od vseh. Oba sta pokazala odlično igro polno fines in sprememb, z udarci in protiudarci, ki so se menjavali v bliskovitem tempu.

Ostala finalna srečanja seveda niso bila na taki ravni kot med Avstrijcem in Slovencem. Med dekleti Di Benedettova ni imela težkega dela z Bisianijevo, medtem ko je Floramo po dolgi, tu pa tam dolgočasni, a tudi razburljivi igri, odpravil preveč živčnega Crechicija v borbi za prvi stolček III. kategorije.

V II. kategoriji je Tržačan Bruni napravil nekaj tehničnih napak, kar je Turinčan Tossetto izrabil in nasprotnika, ki je bil favorit za prvo mesto, odpravil.

Najbolj pa je navdušil prisotno občinstvo mladi predstavnik Bora Milič, ki je v finalu mladincev s hladnokrvno in napadalno igro odpravil Koprčana Ježa, v katerem je našel še kar trdo kost. In Miliču, kateremu majhna postava ne dovoljuje, da bi se izkazal tudi v boljših kategorijah, je dobil za svoj požrtvovalni nastop osebni pokal in mu je pripadla tudi čast, da je on najmlajši in najmanjši sprejel pokal, ki ga je športno združenje Bor dobilo kot najboljše domače moštvo na tem turnirju.

Poleg moralnega uspeha torej tudi tehnični in tekmovalni. Več res ne bi mogli zahtevati od Bora. Prepričani smo, da bo glas o tem turnirju šel še daleč in da bomo na prihodnjem tekmovanju za «Nagrado Bor» imeli priložnost videti še boljše in bolj znane igralce. To si Bor tudi zasluži.

Nagrajenci so se ob zaključku namiznoteniškega turnirja postavili pred fotografa za spominsko sliko: od leve proti desni stoje — Kollmann, Crechici, Tosetto, Vecko, Wegrath, Floramo, Di Benedettova, Bruni in Bisianijeva. Čepita Milič in Frelih

Jugoslovansko nogometno prvenstvo v vseh ligah

Partizan si je utrdil položaj

Crvena zvezda izpodrinila Dinamo

V slovenski conski ligi Novogoričani zašli v nevarno cono

V prvi zvezni ligi jugoslovanskega nogometnega prvenstva ni bilo nobenih, vsaj za prvo mesto, zapletljajev. Partizan je odpravil še zadnjo oviro na poti do najvišjega naslova v državi z visokim rezultatom.

V zagrebški tekmi so domačini klonili pred Crveno zvezdo, kateri so morali tudi prepustiti drugo mesto v lestvici in se bodo morali odpovedati zadnjim upom, da bi na kak način ogrožali vodstvo Partizanu.

Kot je bilo predvideno, se je na dnu lestvice poostrila borba za obstoj. Hajduk je z izdatno zmago obsodil someščane na nevarno predzadnje mesto, medtem ko se je Vardar z zmago dvignil nekoliko više in je pokazal, da ima najresnejši namen ostati v veliki skupini jugoslovanskih nogometašev. Velež, ki je prav tako v nevarni coni, je moral kloniti v korist Reke, medtem ko sta se Sarajevo in Beograd razšla brez gola z delitvijo točk.

* * *

V drugi zvezni ligi se je osrednja točka nedeljskega sporeda t.j. tekma med vodilnim Borcem in drugoplasiranim Železničarjem končala neodločeno, zaradi česar je ostal položaj na vrhu nespremenjen. Nič manj zanimivo ni na dnu, kjer je zanesljivo samo to, da bo izpadel ljubljanski Triglav. Karlovac, ki je v nevarni coni, se precej bori in muči, da bi se oddaljil, kar mu je tudi v precejšnji meri uspelo. V zagato pa je zašel Zagreb in to po zaslugi ljubljanskega Triglava, ki je v nedeljo na domačem igrišču odpravil nasprotnike iz hrvatske prestolnice z izdatno razliko v golih.

* * *

Tudi prvenstvo v slovenski conski ligi se naglo bliža koncu in postaja posebno kar se tiče dna, vedno bolj zanimivo in razburljivo. Gre za vprašanje kdo se bo moral posloviti od te skupine. Za Nafto in Olimp je že usoda zapečatena in borba se nadaljuje za določitev, če bo to seveda treba, tretjega kandidata. In med temi kandidati je zašla tudi Nova Gorica, ki se je znašla v tem nevšečnem položaju skupaj s Triglavom.

Novogoričani so v nedeljo, pa čeprav so igrali na lastnem igrišču, prišli samo do ene točke, kar pa bo mogoče tudi odločilne važnosti za obstoj. Vse pa bo odvisno od njenih nadaljnjih uspehov in neuspehov.

Novogoričani so v nedeljo sicer skušali priti s podjetno igro do zmage, do katere pa kljub silovitemu finišu niso mogli priti. Sicer so imeli možnost, toda gostje so sredi drugega polčasa izenačili.

IZIDI

I. LIGA		
Partizan-Vojvodina	4-0	(2-0)
Radnički-Vardar	2-3	(0-3)
Dinamo-C. zvezda	1-2	(0-1)
Rijeka-Velež	2-1	(1-0)
Split-Hajduk	0-3	(0-1)
Sarajevo-Beograd	0-0	
II. LIGA		
Lokomotiva-Varteks	4-2	(4-1)
Borac-Železničar	1-1	(1-0)
Šibenik-Trešnjevka	3-1	(3-1)
Proleter-Karlovac	0-3	(0-0)
Triglav-Zagreb	4-1	(1-1)
Sloboda-Čelik	0-0	
SCL		
Nova Gorica-Rudar	2-2	(0-1)
Slovan-Triglav	2-0	(1-0)
Ilirija-Nafta	2-0	(1-0)
Krim-Ljubljana	1-8	(0-2)
Olimp-Kladivar	1-6	(0-3)
Maribor-Sobota	3-0	(1-0)

TENIS V TURINU

Pietrangeli zmagal med posamezniki

TURIN, 15. — Danes se je zaključil mednarodni teniški turnir. Pietrangeli je zmagal med posamezniki in je v finalu odpravil Avstralca Laverja s 6:8, 6:1, 6:1, 6:2. V doublu pa je avstralski par Fraser-Emerson premagal Italijana Pietrangeli-Sirola s 6:2, 6:4, 11:9.

Tudi v mešanih dvojicah so zmagali Avstralci s Smithovo in Emersonom, ki sta v finalu odpravila rojaka Lehane-Hewitt 6:1, 6:1. Med ženskami pa je končna zmaga pripadla brazilski igralki Mariji Esther Bueno, ki je v finalu premagala Avstralko s 6:4, 6:4.

NOGOMET

ČSSR - Škotska 4:0 (3:0)
Vzhodna Nemčija - Nizozemska 1:1 (0:0)
Romunija - Turčija 1:0 (0:0)

Nogometno prvenstvo B - lige

Veter oškodoval moštvo Triestine ki je s 3:2 klonila v Catanzaru

Zaradi zmag Foggie in Verone Tržačani ponovno v nevarnih vodah

STRELCI: Fogar (T) v 8', Raise (C) v 13', Rambone (C) v 20', Florio (C) v 44' p.p.; De Grassi (T) v 42' d.p.

CATANZARO: Bandoni; Bonari, Claut; Frontali, Bignoli, Difant; Raise, Tulissi, Florio, Ponzoni, Rambone.

TRIESTINA: Luison; Bernard, Brach; Sadar, Frigeri, De Grassi; Fogar, Trevisan, Secchi, Fortunato, Mantovani.

SODNIK: Sbardella iz Rima.

Triestini ni uspelo v Catanzaru. Stremela je za neodločenim rezultatom, toda domačini tega ji niso privoščili in so prišli do obeh točk, ki jim sicer ne bosta dosti koristili. Nasprotno pa bi se Triestina z eno samo točko zagotovila boljši in brez dvoma manj kritični položaj.

Tekma med Catanzarom in Triestino je bila hitra in zanimiva, a je nad njo prevladoval veter, ki je praktično zakrivil nekaj golov. Na splošno je bila borba enakovredna in gostje z neodločenim izidom ne bi ničesar ukradli.

Prvi so prišli v vodstvo Tržačani s Trevisanovo akcijo, katero je Fogar dokončal z dosežkom. Catanzaro je takoj odgovoril in pet minut kasneje je Rambone izvedel prodor ter predložil žogo Raiseju, ki jo je z glavo poslal v mrežo. Do tega gola je prišlo zaradi napačne taktike Tržačanov, ki so hoteli živeti na račun prvega dosežka in upehati domačine z zadrževanjem žoge. In prvemu golu domačinov je sledil tudi drugi, tokrat s pomočjo vetra. Rambone je streljal kot in žoga je s pomočjo močnega sunka vetra končala v zaprepaščenost prevaranega Luisona in Bracha, oba v vratih, za njunim hrbtom. Tik pred koncem prvega polčasa je Florio dosegel za domačine še tretji zgoditek.

V drugem polčasu je Triestina sicer skušala zmanjšati razliko, toda obramba domačinov je bila budna in ni dovoljevala nevarnih prodorov. Šele v 42' se je De Grassiju, potem ko sta Secchi in Fortunato zapravila dve zlati priložnosti, posrečilo s strelom iz dvajsetih metrov presenetiti vratarja domačinov in doseči drugi gol za lastne barve. Žal pa je bilo že prepozno, da bi si Tržačani izsilili neodločen izid.

* * *

Nedeljsko kolo prvenstva B lige se je končalo v precejšnjo škodo Triestine. Foggia in Verona, ki sta bila na seznamu kandidatov za izpad, sta si zagotovili zunanji zmagi nad Pratom in Comom ter sta se tako nevarno približala Tržačanom, ki so seveda upali v njuna poraza.

Na vrhu nobenih sprememb, predvsem ker sta obe vodilni enajstorici Mantova in Venezia zaključili nedeljsko srečanje z zmago. Tudi Palermo, pa čeprav je bil prisiljen, kljub igri na domačih tleh, deliti točki s Simmenthalom, je obdržal tretji stolček. Za to se mora zahvaliti Messini, ki je gostovala na igrišču Reggiane, kjer je zmagovito končala dvoboj. Vse ostale tekme pa so se končale več ali manj po predvidevanju.

V teku na 110 m zapreke

Tržačan Nereo Svara izenačil ital. rekord

VERONA, 15. — Tržačan Nereo Svara je v nedeljo med tekmami za V. trofejo «De Gasperi» izenačil čas italijanskega državnega rekorda v teku na 110 zapreke. Svara je progo pretekel v 14".

* * *

VARŠAVA, 15. — Na atletskem mitingu je svetovni rekorder Piatkowski vrgel disk 57,61 m daleč. V metu kladiva je zmagal Rut 62,16 m, v teku na 100 m pa je bil najhitrejši Fojk 10,5.

ŠAH

Botvinik proglašen za svetovnega prvaka

MOSKVA, 15. — V nekem moskovskem gledališču je bila danes slovesna proglasitev Botvinika za svetovnega šahovskega prvaka. Ob tej priložnosti sta predsednik FIDE in glavni sodnik izročila Botviniku venec in zlato kolajno.

Na dnu lestvice ostra borba prvenstva A - lige

Po novem spodrsljaju Internazionala Juventus obdržal in utrdil vodstvo

Videmčani že izven nevarnosti? Lecco in Bari v «smrtni coni»

Morda je letošnje italijansko prvenstvo eno najbolj čudnih in razburljivih, kar smo jim bili priče zadnja leta. Prognoze in več ali manj «zanesljive» napovedi so se same od sebe rušile, na dan so prihajala vedno nova presenečenja, novi dogodki, ki so kar sapo jemali ljubiteljem nogometa. Prvenstvo je stalno nudilo novih užitkov, novih napetosti. Tako fiziognomijo ima tudi danes in kaže, da jo bo ohranilo do svojega zaključka.

Na čelu lestvice trdno sedi Juventus z dvema točkama prednosti pred Interjem in tremi pred Milanom ter vsaj sedaj kaže, da bo pri tem tudi ostalo, pa čeprav bi nas ne posebno presenetilo, ko bi se kaj tudi spremenilo v korist enega ali drugega. Nič manj zanimivo pa ni na dnu, kjer se poleg Lazia kar štiri moštva nahajajo v območju nazadovanja. Zaradi tega, kar smo zgoraj rekli, se ne bomo spuščali v nobena prerokovanja, saj nam bodo na vsa vprašanja jasno odgovorila poslednja tri kola.

Tekma med Juventusom in Atalanto v Turinu je potekala v znamenju št. 8 za italijansko reprezentanco, ki jo je prišel iskat Giovanni Ferrari. Tako Boniperti kot Maschio sta dala vse iz sebe, da bi si pridobila zaupanje sestavljavca «teama azzurrov». Prvi je bil boljši v prvem, drugi pa v drugem delu igre. Med domačimi, ki so prevladovali posebno prvi polčas, ko so tudi dosegli vse tri gole, je bil posebno dober Mora, ki je sam dosegel dva gola, kar za krilo v italijanskem sistemu igre predstavlja že višek. S to zmago so si Turinčani še povečali naskok in čeprav jih sedaj čakata še dve težki gostovanji, menimo, da so upanja zasledovalcev boli majhna.

Med temi je Inter sprejel v goste Fiorentino, to je moštvo, ki je trenutno v najboljši formi. Prvi so bili boljši v prvem polčasu, ko so tudi dosegli oba gola, gostje pa so zrasli v drugem, ko so najprej izenačili, nato pa se vrgli v borbo za dosego obeh točk, kar pa jim je preprečil sodnikov žvižg.

Vernazza nosi glavno zaslugo, da se je Milan vrnil iz Rima z obema točkama na račun Lazia, kjer sta oba tekmeca pokazala samo obilo mlačnosti in posebno prvi strah vzbujajočo slabo formo. Rezultat zato ne odraža dejanskega poteka igre, saj so bili domačini od časa do časa celo boljši.

Izmed prebivalcev spodnjega doma sta bila posebno uspešna Lecco in Udinese. Prvi se je na domačih tleh znesel nad Spalom s čistim 2-0, za kar ima glavno zaslugo Urugvajec Abbadie. S tem so se njihova upanja na obstanek med elito nekoliko okrepila. Videmčani so svojim nasprotnikom iz Turina nasuli kar tri gole, toda razlika bi lahko bila še večja, da niso toliko grešili v odločilnem trenutku. Pokazali so dobro tehniko in kar je še važnejše, veliko, skoraj obupno borbenost. To jim je prineslo tudi zaželen uspeh in dalo trdnejšo podlago za upravičena upanja za obstanek med najboljšimi. Turinski «granata» pa so se zopet znašli v nevarnih vodah, kjer pa imajo «prijetno» družbo v Bariju in Napoliju, ki sta si to pot pustila odnesti obe točki s strani svojih gostiteljev. Prvi je gostoval v Vicenzi, kjer je sprva kazalo, da bo ostal izid nerešen. Da bi pri tem ne ostalo, je poskrbel Seghedoni, ki je z avtogolom odprl vrata Lanerossiju, kar je ta spretno izkoristil za dosego še enega gola, ki je dokončno zapečatil usodo južnjakov. Na enako usodo so v Catanii doleteli Neapeljčani, kjer je zadostoval gol Prenne, da je določil zmagovalce in premagance. Neapeljčani bodo ta poraz še objokovali, če je res kot je res, da bo težko izkopati se iz nevarnega položaja.

Preostali dve srečanji sta se končali po predvidevanjih. Bologna in Padova sta med seboj vse končali že v prvem polčasu. Tekma ni bila posebno lepa, saj sta se nasprotnika ves časa bala drug drugega. Domači so imeli prednost, da so igrali pred domačim občinstvom, kar jim je pripomoglo do zmage, čeprav bi poteku igre bolj odgovarjal neodločen izid. Sampdoria, kot je znano, na svojem terenu ni vajena darovati točk nikomur, kar dobro vesta tudi Juventus in Inter ter mnogi drugi. Zato je bila naloga Rome vse prej kot lahka. Zato so se Rimljani vrgli v borbo z zaprto taktiko, kar pa jim ni mnogo koristilo. Za to je poskrbel Argentinec Cucchiaroni, ki je bil z Ocwirkom glavni režiser in realizator. Igrišče «Marassi» je tako ostalo še nadalje neomadeževano.

gib.

A LIGA

IZIDI

*Bologna-Padova	2-1
*Catania-Napoli	1-0
*Inter-Fiorentina	2-2
*Juventus-Atalanta	3-2
*L. R. Vicenza-Bari	4-1
Milan-*Lazio	1-0
*Lecco-Spal	2-0
*Sampdoria-Roma	3-2
*Udinese-Torino	3-0

LESTVICA

Juventus	31	20	4	7	66	41	44
Inter	31	17	8	6	69	38	42
Milan	31	17	7	7	62	37	41
Samp.	31	16	6	9	47	44	38
Roma	31	15	7	9	57	40	37
Fiorentina	31	13	10	8	43	29	36
Catania	31	14	6	11	40	40	34
Padova	31	13	6	12	42	38	32
Bologna	31	10	9	12	37	42	29
Spal	31	10	8	13	38	48	28
Vicenza	31	9	10	12	31	45	28
Atalanta	31	7	13	11	32	39	27
Udinese	31	8	10	13	35	49	26
Napoli	31	7	11	13	29	38	25
Torino	31	7	11	13	28	39	25
Bari	31	7	10	14	24	37	24
Lecco	31	8	8	15	29	48	24
Lazio	31	5	8	18	29	57	18

Prihodnje tekme (25.5.1961)

Atalanta-L. R. Vicenza, Bari-Sampdoria, Bologna-Fiorentina, Milan-Lecco, Napoli-Juventus, Padova-Catania, Roma-Internazionale, Torino - Lazio, Udinese-Spal.

B LIGA

IZIDI

*Catanzaro-Triestina	3-2
*Alessandria-Samben.	1-0
*Brescia-Marzotto	3-0
Verona-*Como	2-1
*O. Mantova-Novara	1-0
*Palermo-S. Monza	0-0
Foggia-*Prato	2-0
*Pro Patria-Genoa	2-0
Messina-*Reggiana	3-1
*Venezia-Parma	2-1

LESTVICA

Mantova	35	17	12	6	42	23	46
Venezia	25	20	6	9	49	29	46
Palermo	35	11	19	5	42	25	41
Reggiana	35	15	10	10	60	53	40
Messina	35	13	12	10	43	32	38
S. Monza	35	12	13	10	31	24	37
P. Patria	35	13	11	11	43	35	37
Aless.	35	14	9	12	41	36	37
Catanzaro	35	14	8	13	43	38	36
Prato	35	14	8	13	35	39	36
Samben.	35	13	9	13	32	39	35
Como	35	12	10	13	38	41	34
Brescia	35	12	8	15	44	36	32
Genoa	35	14	11	10	45	46	[illegible]
Parma	35	11	10	14	32	34	[illegible]
Triestina	35	8	14	13	27	36	[illegible]
Novara	35	10	10	15	29	48	[illegible]
Verona	35	8	12	15	26	42	[illegible]
Foggia	35	9	9	17	33	49	[illegible]
Marzotto	35	5	9	21	25	61	[illegible]

Prihodnje tekme (25.5.1961)

Sambenedettese - TRIESTINA, Geno[...]na, Foggia-Marzotto, Pa[...] Palermo, Novara-Pro Patria, O. Mantova-Brescia, Parma-[...] Verona, Prato-Messina, Reggiana-Catanzaro, S. Monza-Como, Venezia-Alessandria.

Športne stave

TOTOCALCIO

Bologna-Padova	(2-1)
Catania-Napoli	(1-0)
Inter-Fiorentina	(2-2)
Juventus-Atalanta	(3-2)
Lanerossi-Bari	(4-1)
Lazio-Milan	(0-1)
Lecco-Spal	(2-0)
Sampdoria-Roma	(3-2)
Udinese-Torino	(3-0)
Palermo-Simmonza	(0-0)
Reggiana-Messina	(1-3)
Pisa-Lucchese	(0-0)
Pescara-Cosenza	non valida
Pro Patria-Genoa	(2-0)

KVOTE:
13 — 1.763.000 lir
12 — 52.500 »

TOTIP

1.	—	1.	Quiburgo
	—	2.	Tribuno
2.	—	1.	Dover
	—	2.	Fennone
3.	—	1.	Empedocle
	—	2.	Sardou
4.	—	1.	Illuso
	—	2.	Elleno
5.	—	1.	Fagus
	—	2.	Floro
6.	—	1.	Diadora
	—	2.	Falanquin

KVOTE:
12 — 2.385.649 lir
11 — 111.827 »
10 — 8.622 »

Ljudje ob cesti

milan lipovec

S.

Tod je še temačno, ker je nad kotanjo malone poveznjena visoka stena. Stena? Odklan grič bi se reklo, mrzel in siv in gol na tej strani. Na vrhu se izhiran hrast krčevito drži previsnega roba, vsak čas mu lahko zmanjka tal. Zato napreza žive korenine, da bi ostal na poraslem temenu. Še više nad hrastom je kos višnjevkastega neba. In to je od zarje.

Bržan odmakne vegasto dver ter se nasloni na podboj. Polovica Bržana je zdaj v mlinu, polovica pred vrati; vrata so v tečajih glasno cvrkutnila, a Valent se sploh ne ozre. Dovolj opravka ima pri kamnih ob tej uri, poleg tega je mlin poln momljanja, poln neskladnih, zatikajočih se glasov, ki spremljajo premikanje lesenega drobovja. Kajpak, mlin je živ stvor; giblje se in nekaj pripoveduje.

Ali Valent nič ne sliši?

«Valent!»

Nemara tudi nič ne vidi ob tisti omokani petrolejki.

«Dobro jutro, pravim!»

Vendar še počaka, dokler Valentu spremenjeni občutek ne pove, da ni sam v mlinu.

«A, ti si...» reče. Nato popusti delo. Skuša se zravnati, a to se mu nikdar prav ne posreči; brž ko spokonči trup, se mu upognejo kolena, potem skuša zravnati noge, na pa se v dimljah prelomi na dvoje — le kdo bi se mučil!

Toda to se ponavlja sleherni dan in Bržan je tega vajen. Nikakega sočutja nima z mlinarjem. Stoji tam pri vratih in se muza.

«Tisti tvoj križ,» reče prizanesljivo.

«Križ, križ,» de Valent veselo. Potem pridrsa bliže. Ali naj bi jadikoval nad to svojo nesrečo? Eh, vzdihne, sem in tja vzdihne, zgolj iz navade, zgolj zato, da se nekaj reče.

Migne z brado tja proti luči in spotoma otresa zaprašene rokave. Tako Bržan ve, kaj mora storiti; iztegniti se nad petrolejko, toliko pač, da doseže na črvivi gredi zeleno cilerico. Prav to, bog jo je dal!

Potem se krepčata med pomenkom.

«Tak tako, praviš?»

«Da, toliko vrvenja je sedaj okoli tistih ledenic, on je pa kar šel.»

«Na Hrvaško, praviš?»

«Tja nekam.» Ali Valent ve, kje je Kastav?

«Med gozdarje, potemtakem.»

To je povedal Bržan o Kalčevem Janezu. Toda sedaj mora odriniti, nič več ne utegne postavati tod okrog mlina.

Na ta način je Valentu vedno očito, kaj se dogaja v vasi. Nič posebnega, navsezadnje, vas je majhna, ljudje so počasni in strpni. Nič takega, res, a mlinar živi z njimi. Udeležuje se njihovih prigod, žalostnih in veselih, pri najdrobnejših doživljajih vasi se zamuja. Tako na daljavo, po črednikovem posredovanju se zapleta v vrvež soseske.

Ločanci, seveda, ti ne vedo prav nič o tem...

Mlin v Ponikvi je starikava, trhlena naprava. Nagnita kolesa toliko toliko, da se še obračajo pod nasilnim slapom. Le v oškrbljenih kamnih je še nekaj nekdanje živahnosti, le ti še nekam voljno poskakujejo nad krhkim zrnjem, drugače... prava sreča res, da se še kaj giblje v teh izobljenih, zrahljanih ležajih. In vse to je od starosti. Na belem kamnu zmleta pšenica je komajda za pogačo ali mlince. Ali je to moka? Prav nič boljša od ržene, to se lahko reče. In tudi drugače je čas krnil koristnost starega predjamskega mlina.

Čez brv pride kmetica s culo na glavi, postavimo, iz Markovščine. «Proso sem prinesla,» reče.

«Proso?»

«Da. Tole culico,» pravi ona.

Glejte no! Mlinar se ne more načuditi. «Le kje ste ga pridelali,» vpraša zavzeto. Ne, s prosom ne bo nič, stope počivajo, nerabne so, mrtve. Kdo ve, kdaj so zastale, niti Valent bi ne vedel tega povedati.

Kmetica zmaje z glavo pod culo. «Kje smo ga pridelali?» Otep kosmati, si misli in gre dalje. Manjka se mlinov v Brkinih!...

Navzlic temu mlin v Ponikvi ni pogrešal vode in žita, ne vode ne žita. Ločanci, Ritomečani, Kovčani, Slivarci, ki so sejali ajdo in ječmen in proso in rž in pšenico in zlato koruzo, so vse to poželi, omlatili in zvejali in znosili k Caretu ali v Padež. Toda Čiči, ljudje z one strani reške ceste, niso bili tako občutljivi. Ho-ho, ti so komajda ločili moko od zdroba, pa so kljub temu rasli veliki in trpežni. Mlin v Ponikvi jim je bil najbližji in so potemtakem hodili kar tja.

Bržan je torej moral hiteti za vaškimi kravčeti in Valent je ostal zopet sam s svojim delom. Šele potem, ko se je dodobra zdanilo, je prišla Luca.

Najprej je upihnila luč, potem si je zatisnila ruto na glavi — tako! Moški, kajpada, bi si bil na ta način pljunil v roke. Torej bo pomagala?

Eh, da! Valent si bo lahko nekoliko oddahnil. Tu je bila sedaj Luca, krepka ženska, prizadevna ženska s svojimi zdravimi ledji, ki niso klecala pod bremenom. Valent naj samo za lek poprime, toliko pač, da vreča ne omahne. Zakaj vreča, polna rži, ni krceij ali butara otave; prav nikakega življenja ni v njej in z vso tisto mrtvo težo sili k tlom. Človek se mora pretrgati!

Valenta pa je šivalo v križu. V lakteh je imel še silno moč, to je bilo res, toda samo z rokami si človek tudi ne more vselej pomagati. Prej ali slej, tako je menila Luca, si bodo morali koga najeti. In tega ni povedala prvič.

Valent pa bi si zopet ne mogel želeti boljšega hlapca od Luce.

«Boljšega hlapca bi si res ne mogel želeti,» je rekel. Tako se je šalil, mislil zares in se vendarle šalil. He-he...

Vsekakor se je Valentu začelo dozdevati, da se življenje v Ponikvi nekoliko zapleta. Usedel se je za hip na pograd pod oknom in hudomušno gledal za Luco.

O nečem je razmišljal, to se je videlo, le da je mi[...] bila nekoliko presmela; Luci bi je ne smel poved[...] niti v šali bi je ne smel izreči..

«Pomeniti se bom moral z Martinom,» je rekel. Bržas [...]

Zunaj je lajal Šek na ošabnega petelina, [...] je petelin drznil priti v vežo, kajpak, z vso tisto sv[...] družino je prišel v vežo. Luca bo torej morala ven [...] nakrmi kokoši. Hlev in svinjak sta tudi spadala [...] mlinu in potem so bili tu še ljudje: vsi Mlinar[...] pač! Teh res ni bilo mnogo, nemara premalo, tem ve[...] pa je bilo dela. Martin in Valent in Luca in Lenka [...] Martin je mrlič, ako se sme tako reči, Lenka je [...] otrok... ah, ta deklina! Valent pogosto res ni znal pr[...] kriti svoje sreče. Toda če je Luca prišla v Ponikvo [...] gospodinjit, potem je prišla sem gospodinjit — [...] naj bi vedno hlapčeval v mlinu! No, no, navsezadnje [...] je bilo vse skupaj le stvar pomenka, zgolj stvar [...] ga pomenka.

Z Martinom?

«Da, z njim.»

Luca je vdano kimnila. «Vsekakor bo treba nekaj ukreniti,» je rekla in šla iz mlina.

Z Martinom, navsezadnje, ni bilo težko pogovarjati se. Ležal je malone nepremično na podu vse od [...] ske spomladi — čakajte no — človek je bil še v kožuhu! Seveda, v kožuhu! In z vsem tem je potem [...] zdrsnil z brvi nad jezom, ko se je vračal iz Obrova. Da, s poštenim človekom, z vrednim človekom nima [...] bog prav nikakega potrpljenja.

Martin bi bil zaklical, dvakrat, trikrat bi bil zaklical, ni vrag, da bi ga ne slišali v mlinu. Tam je bil Valent, ki je nekoliko naglušen, in to od vednega brbotanja, toda v hiši, tam sta se še mudili Luca in Lena — ko bi bil le zaklical: Pomagajte, ali nekaj kega pač...

(Nadaljevanje sledi)